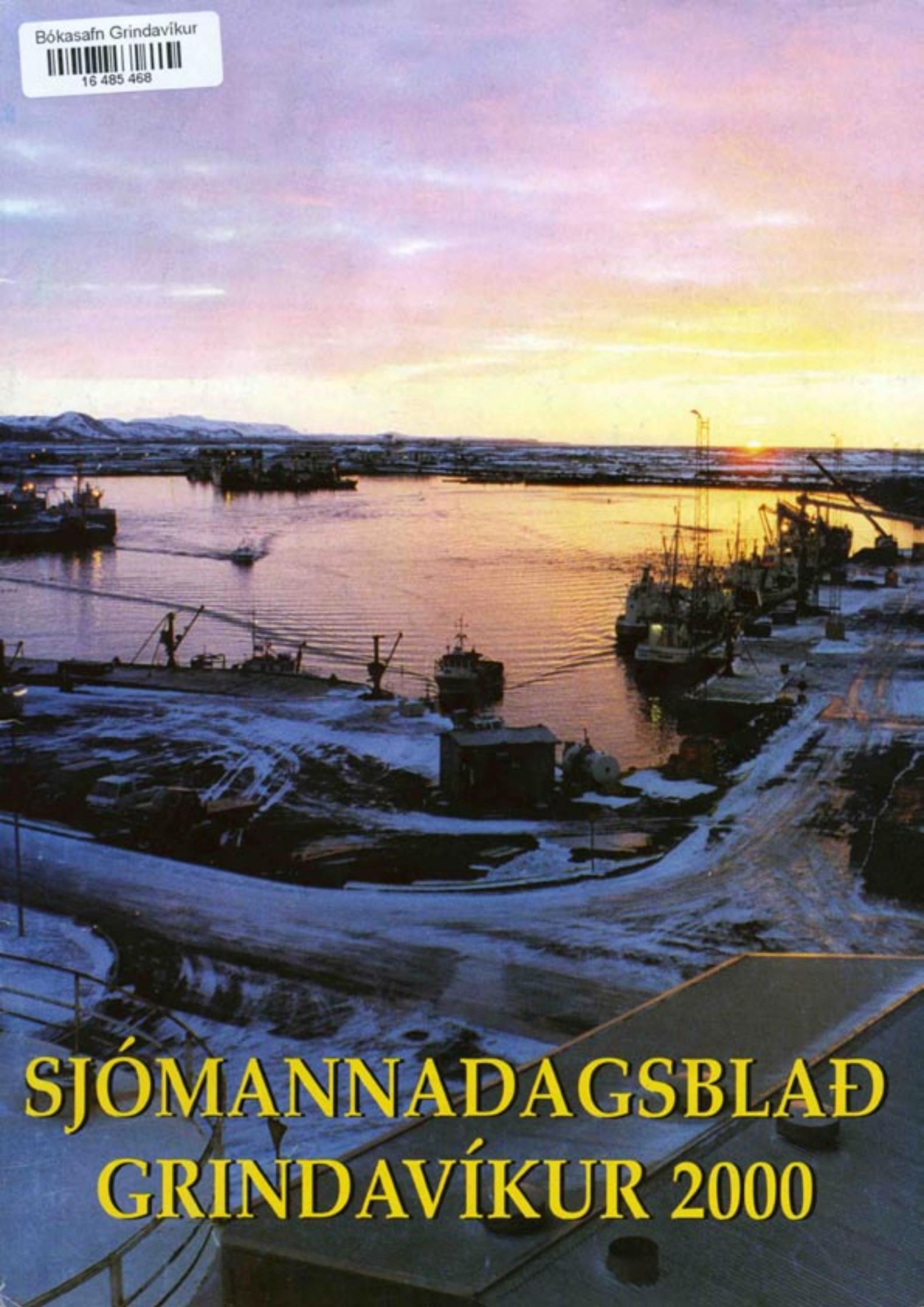


Bókasafn Grindavíkur



16 485 468



SJÓMANNADAGSBLAÐ GRINDAVÍKUR 2000

**Grindvíkingar! Róið á heimamið.
Verslið við ykkar eigin Sparisjóð.**



**Sendum
sjómönum,
fiskvinnslufólki
og öðrum
Grindvíkingum
hamingju- og
heillaóskir á
sjómannadaginn**

**SPARISJÓÐURINN
-fyrir þig og þína
GRINDAVÍKURÚTIBÚ**

Afgreiðslutími:
Mánudaga-föstudaga
kl. 9:15 - 12:15 & 12:45 - 16:00.

*Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og
öðrum Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn*



SJÓVÁ-ALMENNAR
Víkurbraut 46, Grindavík

**Opið frá 10-12 og 13-17
alla virka daga
Sími: 426-7150 & 899 7140
Fax: 426-7151**



Skrifstofa S.V.G.

Hafnargötu 9, sími 426-8400, fax 426-8405
Skrifstofan er opin alla virka daga frá 9-12.
Starfsmaður: Þorbjörg Halldórsdóttir.

Útgefandi:
Sjómannadagsráð Grindavíkur
Hermann M. Sigurðsson, formaður
Reynir Sigurðsson, Gunnar Jóhannesson,
Önundur Haraldsson, Halldór Einarsson,
Einar Einarsson

EFNISYFIRLIT

- Hugvekja**
Séra Jóna Kristín Þorvaldsdóttir 6
- Kveðja til sjómannna**
Árni Mathisen sjávarútvegsráðherra 7
- Nógu vitlausir til að geta fiskað**
Viðtal við Þórarinn Ólafsson 10-19
- Sjóferðabæn í öll skip...**
Hinrik Bergsson tók saman 20-21
- Heiðurskarlar**
Heiðranir á sjómannadaginn 6. júní 1999 22-23
- Gamlar heiðranir**
Frá árinu 1980 23
- Sjómannadagurinn 1999**
Svipmyndir 26-27
- 20 ár frá afhjúpun minnisvarða**
Hinrik Bergsson tók saman 28-29
- Tvennir tímar**
Hinrik Bergsson tók saman 30-33
- Vélbátarnir í Járngerðarstaðarhverfi
og Staðarhverfi**
Ólafur Rúnar Þorvaldsson 41-56
- Vertíðarspjall**
Sverrir Vilbergsson 58-59
- „Vanlukkan bart á við Grindavík“**
Hinrik Bergsson tók saman 60-61
- Kvótasukkið**
Valur Guðmundsson 62-63
- Bóndi er bústólpi og bú er landstólpi**
Melurinn 64-74

Sjómannadagsblað Grindavíkur 12. árg. 4. júní 2000

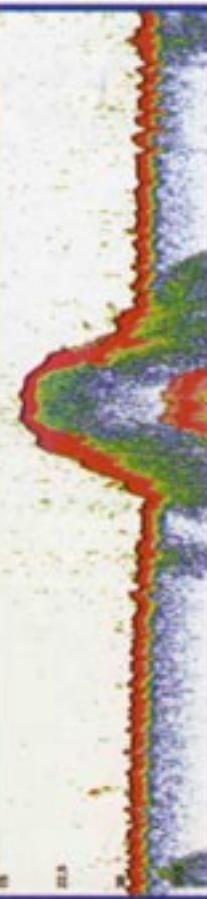
Ritstjóri: Hinrik Bergsson
Ábyrgðarmaður: Valur Guðmundsson
Prentun: Stapaprent
Forsíðumynd: Mars morgun við höfnina
Ljós. Hinrik Bergsson.
Verð i lausasölu kr. 600,-

Óskum
sjómönum
til hamingju
með daginn



Opn alls daga vikunni • 420 8800 • lagoon@bluelagoon.is • www.bluelagoon.is





micrel

Fish Explorer

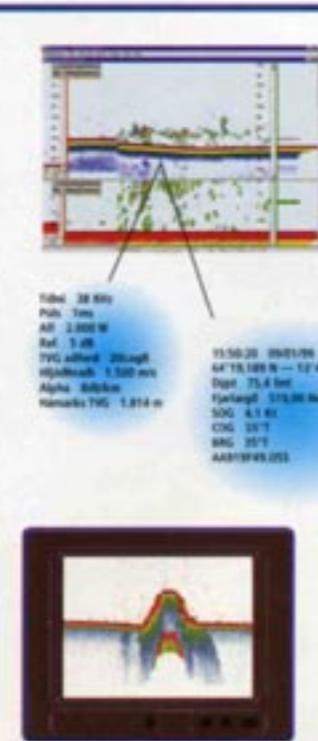
Óviðjafnanlegir úrvinnslumöguleikar á endurvarpi dýptarmælal

Fish Explorer byggir á PC-tölvu með Windows stýrkerfi fyrir úrvinnslu og framsetningu botn- og fiskendurvarpa í stafrænni upplausn.

Mælinn er með aðskildum styrkstílum fyrir botn- og fiskendurvörpu, sem ásamt háu styrkleikasvíði gefur bestu greiningu.

Enduryörpu eru vistud með staðsetningu og tíma ásamt öðrum jáðarupplýsingum, sem gefur möguleika á sköpun eftir á í sér glugga.

Hægt er að sjá stóru veiðarfærana, höfuðlínusæti og staðsetningu trolls. Mælinn fast með öllum heilstu tilbúnum og 500 til 5000 W sendiaffi.

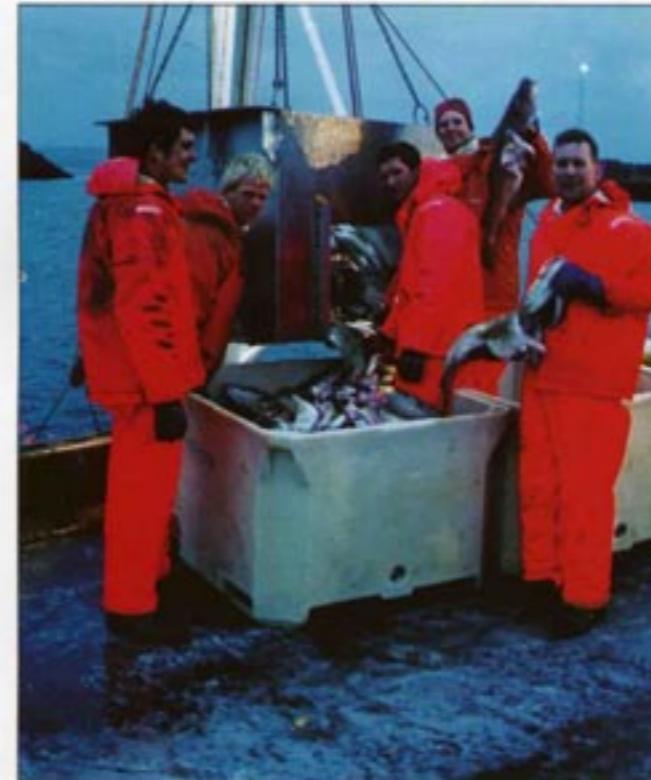


Tíð: 28 min
Pols: 3 m
Alt: 2.000 m
Rad: 5.48
DVG upplausn: 200 kgf
Höfuðlínusæti: 1.500 m
Alpha: 30°
Höfuðlinu Tíð: 1.814 m

11.56.20 09:01:09
64°15.188 N — 12°40.252 W
Digt: 75.4 fm
Höfuðlínusæti: 173.00 m
SOG: 4.5 fm
CG: 35.7°
BAG: 25.9°
AABT/WWS.055



R. SIGMUNDSSON
S: 520 0000 • r.sigmundsson@rs.is • www.rs.is



Um leið og við þökkum samstarfið sendum við sjómönum, fiskvinnslufólk og öðrum Grindavíkingum fieilla- og hamingjuóskir á sjómannadaginn



Sjómannana- og Vélstjórafélag Grindavíkur og Sjómannadagsráð



Hugvekja



Hugleiðing í Sjómannadagsblaðið árið 2000

Dann 8. sept. 1999, fögnum Grindavíkingar því að nýjum áfanga var lokið við dýpkunina í Höpinu. Með þáttum hafnarskilyrðum gefast ný tækifæri til skónar hér við sjávarsíðuna.

Það vissu þeir líka, atorkumennirnir, sem sextíu árum áður tóku sér skóflur og járnkarla í hönd og höfust handa við að dýpka höfnina með handaflí og lískamlegu þrekvirki.

Átak þessara frumkvöðla má segja að marki upphafið í allri þeirri uppbyggingu sem síðan hefur átt sér stað í útgerðarþánum Grindavíkum.

Frumkvöðlar þeir, sem lagt hafa að mörkum til að auka öryggi og aðbúnað sjófarenda, eiga skilið virðingu okkar og þakklæti.

Sr. Oddur V. Gíslason var og einn slíkra. Hann var prestur í Grindavíkurprestakalli frá 1878-1894. Sr. Oddur sótti sjóinn af kappi, en þó af fyrirhyggju, því hann notfærði sér ýmsar öryggisráðstafanir sem hann var sannfærður um að dreigil gæti úr sjólysum. Hann ferðaðist um landið með kennningar sínar og fræddi sjómenn um þau bjargræð sem hann sjálfur kunní og hugmyndir sínar um slysavarnir. Prátt fyrir að hann mætti oft litlum skilningi samtíðamanna þá helgaði hann sig hugsjón sinni af lífi og sál.

Enn í dag, kemur það fyrir, því miður, að skilningur er ekki nægilega mik-

ill að því að harg sé að mæta aðstæðum með betri viðbúnaði. Þegar slys verða, er oft stutt í sterku forlagahugsunina í þjóðarsálinni. „Að ekki verði feigum forðað né ófeigum í hel komið.“ Ekki hugsaði sr. Oddur þannig. Hann andmælti með því að leggja allt sitt að að ekki verði feigum forðað né ófeigum í hel komið.

Er það ekki einmátt þannig sem við

ættum öll að bregðast við gegn því sem er andstætt lífinu? - Hvað sem við störfum, hvert sem skiprúum okkar er í lífinu, þá á í öllum verkum að vera vakandi hugur til að gera góða hluti og láta gott leida af störfunum hver sem þau eru. Ég hygg að við þarfum að gefa því starfi sem unnið er fyrir öruggi og almenningsheill meira rými í hugum okkar og tilveru.

Á öllum tímum þarf vakandi aðgæslu, kærleik og virðingu fyrir lífinu og fólk með sterka hugsjón, sem er tilbúið að stíga fram, rjúfa þögn og benda á nýjar færar leiðir til farsaldar.

Við eignum alls ekki að sætta okkur við það að framfararsporin fylgi oftast í kjölfar slysa.

Öflugt forvarnarstarf, til að tryggja enn betur öryggi sæfara, verður að vera einn mikilvægasti þátturinn, þegar horft er til framtíðar í sjávarútvegi og sjósókn.

Með það í huga skulum við biðja Guð um handleiðslu, samfylgd og góðan byr til að sjá og nýta sér tækifæri og fleiri möguleika til esflingar sjávarbyggða landsins.

Gledilegan sjómannadag,
Jóna Kristín Þorvaldsdóttir.



Séra Jóna Kristín
Þorvaldsdóttir

Kveðja til sjómannna

Íslendingum hefur borið gæfa til þess að hafa í langan tíma lagt áherslu á rannsóknir á lífríki hafsins en hafið er enn sem komið er okkar stærsta og mikilvægasta náttúruauðlind. Þjóðin getur verið þakklát fyrir framsýni þeirra manna sem stuðluðu í upphafi að framgangi fiskveiðirannsókna. Þótt Hafrannsóknastofnunin hafi einungis starfað frá árinu 1965 má rekja sögu hafrannsókna allt aftur til ársins 1878 en þá sendu frændur vorir Danir skip til sjórannsókna við Ísland. Árið 1931 urðu þáttaskil í fiskirannsóknum þegar Árni Friðriksson var ráðinn á vegum Fiskifélags Íslands til þess að sinna þessu sviði á vegum félagsins. Nokkrum árum síðar eða árið 1937 var stofnud Fiskeiðl Atvinnudeildar Háskólangs sem Árni veitti forstöðu en Hafrannsóknastofnunin tók við hlutverki hennar árið 1965 eins og fyrr segir.

Eftir heimsstyrjöldina síðari var mikil gróska í haf- og fiskirannsóknum og fjölgði sérfræðingum á þessu sviði jafnt og þétt. Hafrannsóknastofnunin hefur lagt talsvert upp úr því að stunda rannsóknir sínar í samstarfi við sjómenn vitt og breitt um landið og eru nú rekin útibú á Höfn, Ísafjörð, Ólafsvík, Vestmannaeyjum og á Akureyri í samstarfi við Háskólan þar. Sjómenn gegna þýðingarmiklu hlutverki hjá útibúnum þar sem þeir búa yfir mikilvægri vitnesku sem nýttist við rannsóknirnar. Sjómennastéttin er því í raun lykill Hafrannsóknastofnunarinnar að upplýsingum frá hinum dreifðu byggðum landsins.

Í stórum dráttum má segja að haf- og fiskirannsóknum á þessari öld megi skipta í tvö tímabil. Fyrra tímabilið markast af því að hlutverk fiskifræðinga var að aðstoða



Árni Mathiesen,
sjávarútvegsráðherra

fiskveiðiflotann við að leita nýrra miða. Með stækkan flotans og miklum tækniframförum stóðum við á áttunda áratugnum frammi fyrir því að flestir fiskistofnarnir voru fullnýttir og sumir ofveiddir. Þegar mönnum var þetta ljóst þá breyttist hlutverk hafrannsóknastofnunarinnar yfir í að meta stærð og afrakstursgetu nytjastofnanna.

Þó skilningur okkar hafi aukist mikil frá því að við byrjuðum að rannsaka fiskimiðin þá munum við aldrei standa uppi með hinn fullkomna sannleik. Náttúran mun hér eftir sem hingað til sifellt koma okkur á óvart. Við getum tekið nýlegt dæmi þar sem við höfum séð þorskstofninn stækka mun hraðar en vísindamenn gerðu ráð fyrir eftir að aflareglan svo kallaða var teknin upp. Þetta er vissulega ánægjulegt en við vitum að það eru ákvæðin skekkjumörk í þessum útreikningum og þess vegna hljótum við að gera ráð fyrir að það geti komið bakslag í mælingar á stærð þorskstofnsins. Öll hljótum við að vera

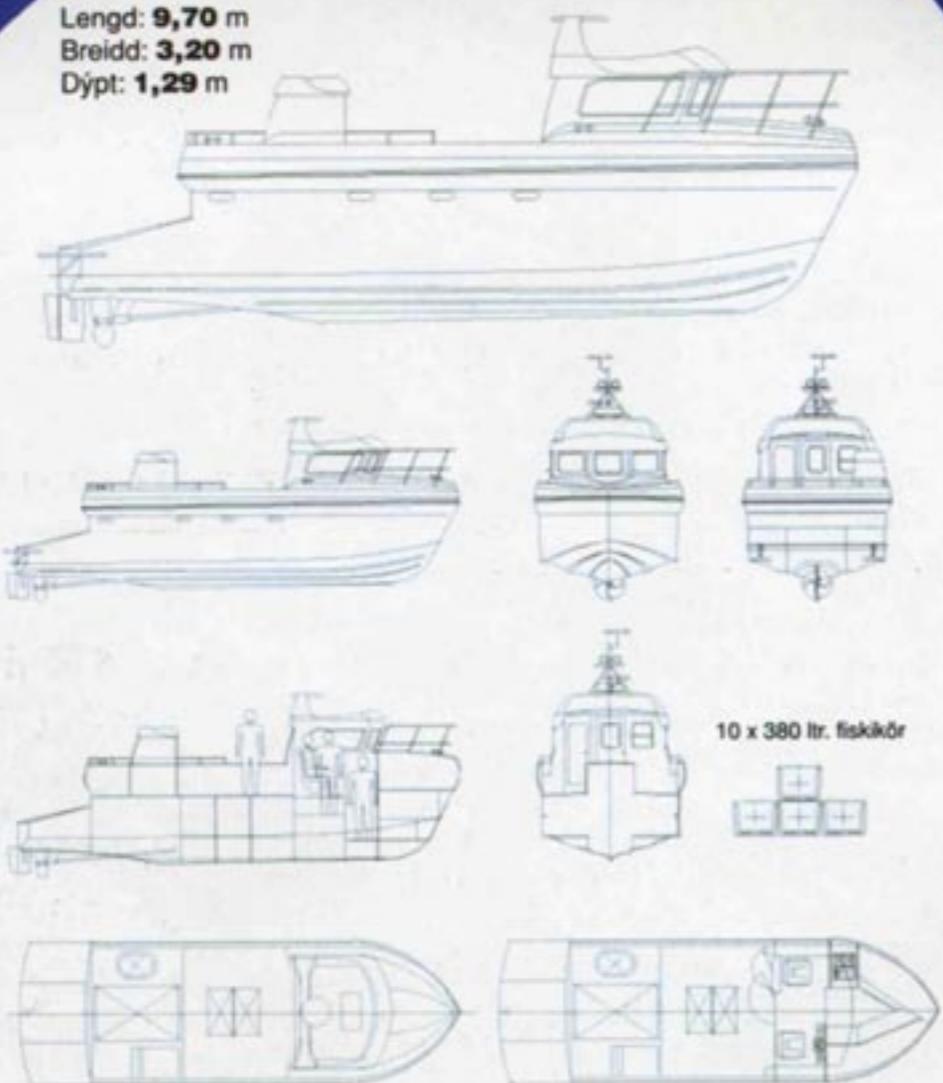
sammála um að við viljum bæta þekkinguna og auka nákvæmnina og því er það er mikil ánægjuefni að nú hafi verið tekið í notkun nýtt og fullkomið rannsóknaskip. Rétt eins og Árni Friðriksson markaði þáttaskil á sínum tíma, þá markar þetta nýja skip vissulega önnur þáttaskil í hafrannsóknum Íslandingu. Skipið tekur við af rannsóknaskipinu Árna Friðrikssyni sem hefur þjónað okkur í 30 ár og fer vel að skipið skuli bera nafn þessa þekkta frumkvöðuls okkar í fiskirannsóknum.

Nýja skipið, sem er eitt fullkomnasta rannsóknaskip sem smíðað hefur verið í þessum tilgangi í heiminum, mun gera okkur kleift að stunda rannsóknir sem við höfum ekki getað stundað áður. Á undansfönum árum hafa íslenskir útgerðarmenn sött sifellt stærri hluta af afla sínum út fyrir lögsögu landsins. Jafnvel þótt við vitum að þeir stofnar sem sött hefur verið í þola umtalsverðar veiðar þá vantar mikil upp á þekkingu okkar þar sem við höfum við ekki getað stundað djúphafs- og úthafsrannsóknir með þeim hætti sem við vildum. Þetta er slæmt því grunnurinn að því að verja hagsmuni okkar í úthafinu liggr í þekkingunni á lífríkinu. Með nýju rannsóknaskipi geri ég mér ekki aðeins vonir um að við náum að bæta þekkingu okkar en frekar á þeim sviðum sem við þegar höfum stundað rannsóknir á heldur muni skilningur okkar og kunnáttá á lífríki hafsins ná langt úr fyrir efnahagslögsögu okkar. Þannig mun skipið búa í haginn fyrir þá sem sjóinn stunda sem síðan skilar sér til þjóðarinnar allrar.

Ég fær sjómönnum og fjölskyldum þeirra þakklæti fyrir þeirra mikilvæga starf og árnaðaróskir á þessum hátiðardegi.

VÍKINGUR 970

Lengd: **9,70 m**
Breidd: **3,20 m**
Dýpt: **1,29 m**



Bátagerðin Samtak hf.

Skútahrauni 11 · 220 Hafnarfjörður · Símar **565 1670 · 565 1850**
Fax **565 2069** · Netfang samtak@islandia.is

Með
Sjómannadagskeðju!

En hefurst, er hafið um heða morgunstund, er himininn spæglast blár í djúpum árum, og órumbílik bregður um vog og sund, og bláur veggir, kvarar af fleygum salum, en stóranum göri, stuðub og mikileft, og óföndan eru mikil orlögahafi, þa er eins og guð sé að gefa osa fyrirheit og gildum himins upp ur döknum staði.

NAUSTmarine

AUTOGÉN - ATW VINDUKERNA

Aukð: 88 - svín afköld

Phone: +354 565 8000 Fax: +354 565 2150

E-mail: naustmarine@icelandair.com Web site: www.naustmarine.com

Minning

Ragnar Magnússon

Ragnar Magnússon, sem var einn af forystumönnum Sjómannafélags Grindavíkur um árabil, lést þann 14. janúar á síðasta ári orðinn tæplega níræður.

Hann vann að undirbúnini og stofnun félags okkar og stjórnadi því sem formaður fyrstu árin. Auk þess gegndi hann ýmsum trúnaðarstörfum fyrir félagið og heildarsamtök sjómanna. Medal annars var hann stjórnarmaður í fyrstu stjórn Sjómannasambands Íslands.

Á yngri árum var Ragnar



Magnússon virtur sem kraftmikill, lánsamur sjómaður og alltaf virkur í öllu félagsstarfi sinnar stéttar. Vegna þess langar stjórn Sjómanna- og vélstjórafélags Grindavíkur að þakka honum.

Pessi aldraði heiðursmaður hefur nú fært sinn knörr í naust og hrindir honum ekki aftur fram á meðal okkar. En að leiðarlokum vottum við aðstandendum hans samuð og virðingu.

Blessuð sé minning Ragnars Magnússonar.

Hinrik Bergsson

Fax: 426-8176
Sími: 426-8755

Útgerð
Sighvatur GK-57
Hrungnir GK-50
Freyr GK-157
Fjölnir GK-7
Sævík GK-257



Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
fieillaóskir á sjómannadaginn

Forstj.: Páll H. Pálsson
Framkv.stj.: Pétur H. Pálsson

VÍSIR HF.
HAFNARGÖTU 16

„Nógu vitlausir til að geta fiskað“

Þórarinn Ólafsson er stór maður í mörgum skilningi, ekki aðeins líkamlegum. Hann er að öðrum ólöstuðum mesta aflakló, sem Grindavík hefur allt. Enginn hefur borið jafnmikið af fiski á land á vetrarvertíðum en hann, enda aflakóngur nánast öll þau ár er hann var með bát og metið hans, 1.604 tonn í 68 sjóferðum hefur aðeins einu sinni verið slegið en það gerði Björgvin Gunnarsson á Geirfugli. Það má því segja að flest sé stórt sem hann gerir. Sem dæmi um það ná nefna að í eitt af fyrstu skiptunum, sem undirritaður kom á heimili hans lá vel á Þóra. Hann spurði fljóttlega: Viltu ekki í staupinu vinur? Það stóð þannig á að staupið var vel þegið. Þóri hefur þá engin umsvif, tekur björkönnum og barmafyllir af vískii og segir: Gjörðu svo vel væni. Mér leist ekki á blikuna en kláraði úr „staupinu“ á endanum.

Einhverra hluta vegna hefur hann ekki boðið mér í svona stórt staup aftur. En að þessum útúrdúr slepptum er rétt að heyra hvað Þóri hefur að segja um uppvöxtinn og þróun sjómennskunnar frá því hann byrjaði að róa úr Pórkötlustaðahverfninu 14 ára gamall:



Karlinn í brúnni, hugsandi með pipu. Ljósm. Hörður Helgason

Erfiðir tímar

Þóri er fæddur í Hraunkoti í Pórkötlustaðahverfinu 24. Ágúst 1926, sonur hjónanna Helgu Þórarinsdóttur og Ólafs Jónssonar. „Ég er elstur af átta alsystkinum, en einn hálfbróður átti ég, sem móðir minn átti áður, Albert Egils-

son. Hann fórst árið 1952 í Edduslysinu á Grundarfirði, en frá honum er komið nafnið á skipi mínu, Albert. Þetta voru erfíðir tímar. Maður sér það betur núna hve erfitt hefur verið að lifa í þá daga. Við vorum átta systkinin og pabbi einyrkri eða tómþúsmaður og hafði ekkert nema það sem hann vann fyrir með sínum tveimur höndum. Vinnan þá í Grindavík var aðeins í nokkra mánuði, frá því í febrúar og fram í miðjan maí. Þetta var hin hefðbunda vetrarvertíð, en ég man eftir því að í eitt ár var hann hjá honum Guðmundi Benóníssyni á Svaninum á haustvertíð, en það var alltaf röid á haustin af nokkrum bátum þarna í Nesini. Þetta haust var einmuna tið og þeir höfðu 100 krónur í hlut um haustið og það þóttu miklir peningar. Mér er þetta mjög minnisstætt.

Annars fór pabbi í sveit á sumrin sem kaupamaður. Hann var lengi á Neda-Apavatni í Grímsnesi og hafði 40 krónur í vikulaun. Hann þótti duglegur og tvö síðustu sumrin hækkuðu þeir við hann kaupið og þá var hann með 60 krónur á viku. Það getur hver



Skipshöfnin á Albert í lok stórvertiðarinnar (Gullvertíðin) 1969.

og einn séð að þetta hrökk ekki til. Hann varð að þiggja hjálp frá sveitinni og það voru nú örugglega þung spor. Þetta skapaðist af því, að það var bara engin vinna hérna nema þessa fáu mánuði á ári.

Þegar við vorum stríkar að leika okkur að bátunum okkar, vorum við búnir að heyra um starfsheiti á mönnum, sem voru á þessum stærri skipum. Það voru árar í þessum bátum og við vorum frammámann og miðskipsmenn og allt svoleiðis. Ég man að Gvendur á Hópi vildi alltaf vera stýrimaður. Mér fannst hins vegar skemmtilegast að vera skipstjóri og ég var örðinn ansi laginn að setja stýrið á bátinn. Í þessu vorum við stríkarnir alla daga enda sáum við ekkert fyrir okkur annað en sjómennsku.

Draumurinn var alltaf að verða skipstjóri og eiga minn eigin bát. Áhuginn var svo mikill að það kom fyrir að ég var kominn suður í Nes klukkan 5 til 6 á morgnana áður en ég byrjaði að róa þó pabbi ræki mig ófuglan heim aftur. Áhuginn var svo mikill að ég gat ekki sofið. Mig langaði til að laera að beita og taka þátt í þessu öllu saman. Tilfellið var svo að áður en ég byrjaði að róa var ég örðinn öskufljótur að beita.

Hlakkaði óskaplega til að komast á sjóinn

Ég var elstur og varð auðvitað að fara að vinna strax eftir fermingu. Ég hlakkaði óskaplega mikil til að komast á sjó, komast í skipsrúm. Ég var náttúrulega bara hálfdrættingur til að byrja með og í skjóli föður míns. En sé litid til byrjunarinnar þá voru menn með svokallaða sumarbáta. Ég man að Hjálmar heitinn í Miðbænum og Vesturbærinn áttu þessa sumarbáta, sem þeir fóru á á sumrin á handfæri til að hafa eithvað gera. Þetta voru menn sem áttu bújarðir og skepnur, en gátu skotið sér út af og til. Árni í Teigi réri á einum bátum og pabbi með honum og átta úra gamall fékk ég að fara fyrrsta röðurinn. Ég man alltaf eftir því. Ég var svo drullusjóveikur, lá bara frammi í barka og gat ekki nokkurn skapaðan hlut. Pabbi var mjög hardur af sér og var alltaf að skamma mig, segja mér að reyna að drulla mér upp og koma mér að færinu. Það var ekkert að veðri og eithvað braði af mér helvítis sjóveikin og ég renndi færinu. Og þegar ég tek grunnmálið, kippir í. Ég dreg upp og



Gunnar Gíslason frá Vík um bord í nótabátnum. Þórarinn var samstarfsmaður hans í mörg ár. Ljósm. Þorleifur Júliusson.

þá voru tveir á. Þetta var gamli ballansinn með tveimur krókum og það var á bádum krókum og þetta voru Maríu-fiskarnir. „Jæja drengur,“ sagði Arni í Teigi og hældi mér eithvað og sagði að þetta skilaði sér seinni. Það var



Albert GK-31 við Jan Mayen. Ljósm. Hörður Helgason



Síldin háfuð. Ljósm. Hörður Helgason

alltaf vaninn að gefa Maríufiskinn einhverri konu og það var ekki sökum að spyrra að ég fór með þetta beint til Margrétar í Teigi, mōmmu Árna. Hún blesaði mig mikil og sagði að ég yrði mikill lánsmaður.

Það gaf vel mína fyrstu vertið og róið uppá hvern dag. Ég var því orðinn mikil meira en uppgefinn, þegar leið á hana. Pabbi og mamma stöppuðu í mig stálinu en oftar en ekki var ég grátandi, þegar verið var að vekja mig. Við komum ekki að fyrir en undir miðnætti á kvöldin og alltaf ræstir út klukkan tvö um nöttnina. Þetta var náttúrlega of mikil fyrir 14 ára gamlan dreng. En það var engin miskunn og þetta varð maður að gera á hverjum degi. Þegar komið var suður í Nes var farið í ískofann að sækja bjóðin og þau voru svo borin alla þessa leið niður á bryggju. Þetta var alveg skelfilegt puð. Það var róið alla góuna og alltaf nordan kæla. Aldrei upphald og þetta álag leiddi til þess að það uppgötvaðist einn daginn að brjóstin á mér voru orðin eins og konu brjóst. Það var farið á athuga þetta, enda óeðilegt, en ekkert hægt að fara til læknis meðan gaf á sjó. Svo kom loksins þessi blessaða suðaustanátt, sem allir voru farnir að þrá til að fá hvíld. Það var farið með mig til Bjarna Snæbjörnssonar í Hafnarfirði og það var það fyrsta sem hann sagði við mōmmu: „Ætlar þú að drepa barnið?“ Það kom á hana en hann sagði að þetta kæmi bara af opþreytu, en gallinn var bara sá, að í fleiri vertið að eftir, átti ég alltaf í þessu á sama tíma.

Þetta var þannig á þessum árum að

taeki höfðum við ýmsan háttinn á, stundum vöfðum við segli utan um okkur og reyndum að blunda en oftast hringaði maður sig niður og hvofti yfir sig tómum línumstampi til að fá skjól. Oft var nú kalt þó maður væri vel búinn. Magnús var sá fyrsti sem kom með stýrishús á trilluna og hann var þar inni stöðugt tautandi eitthvað. Svo sér hann að það eru að koma ljós og var sannfærður um að það væri verið að leggja ofan í hann. Það ansaði því enginn. Þegar farið er að birta er byrjað að draga og ágætis fiskirf en Magnús heldur áfram að tauta um að lagt hafi verið ofan í hann. Svo kemur belgur og þá segir hann. Heldurðu ég hafi ekki vitað það. Þetta var þá Vininurinn, sem lagt hafði ofan í línum okkar, en þeir voru að berjast um toppinn. Það var alveg eitur í beinum Magnúsar ef langt var ofan í hann og dregið frá honum. Diddi í austurbaenum var á gogginum og hann segir við hann að fara fram á með krekjuna og taka línum. Diddi hélt nú ekki, við færum bara í næsta ból og drægjum þaðan. Hann sagði mér að gera það en ég sagði bara það sama og þá var enginn eftir nema Stein Íslandi í Englandi og hann gerði það heldur ekki. Hann sagði þá ekkert einasta orð en sjóinn er rennisléttur og hann á fullri ferð á bátnum. Hann keyrir beint að Vininum og þegar hann er alveg að koma að bátnum slær hann í afturá. Hann stekkur út með krekjuna og húkkar í línum og sker á hana. Neglir Garðar á Sólbakka við bordstokkinn á vininum með því að keyra krekjuna í gegnum stakkinn hans. Það er síðan keyrt á fullu afturá bak. Hann tekur línum sína í rúlluna og segir: „Dragið þið andskotarnir ykkar. Svo var farið að draga og það var fiskur fljóttandi út um allt og ekkert á línum. En honum var alveg sama því hinn fékk hann heldur ekki. Hann ætlaði svo sannarlega ekki að gefa sinn hlut.“

Ég lærði það hins vegar af Gunnari í Vík að róa fyrstur. Honum leið illa ef hann var ekki fyrstur á sjó. Hann var mikill fiskimáður. Maður lærði svo mikil af honum að stjórna bát eins og á Sundinu. Hann var mjög aðgætinn og aðgæsluna á Járgerðarstáðasundinu lærði ég af Gunnari. Ég man það líka að fyrst eftir að ég byrjaði á sjó sáum við pabbi saman á þóftunni og hann þekkti öll mið í Pórkölustadahverfinu og eins á djúpmiðunum við vitann og

sagði mér frá. Þetta drakk ég í mig og það er enn þann dag í dag í hausnum á mér. Ég sá það líka eftir að ég var kominn með öll þessi tæki í báttinn, hvað þetta var nákvæmt hjá þessum gömlu mōnnum, sem engin mælitæki höfðu. Þetta nýttist mér alla tið og skólinn hjá gömlu mōnnunum var góður. Ungu menninna í dag vantart að gefa gaum að þessu.

Ég byrjaði hjá Gunnari 1946, en eitt-hvað var ég í Bretavinnu á þessum tíma. Það var einhver spítalakampur í Mofellssveit, sem við vorum að vinna við strákarnir. Þetta var einhverskonar spítali og okkur þótti amerísku stelpurnar ansi setar. Ég man eftir því að Grétar í Sjólist komst að því að ein stelpan var fáklædd í sólbaði, reyndar inni í herberginu sínu. Hann tók þá upp tommustokk og fór að mæla gluggann hátt og lágt, til að fá betra útsýni. Á þessum tíma þótti gott að fá vinnu fyrir utan vertiðina, en þá voru margir fluttir burt úr Grindavík vegna atvinnuleysis. Það var eftirsjá að mörgum.

Gekk vel á Muggi

Árið 1947 fór ég ásamt Sigurpáli Ádalgeirssyni og Guðjóni Sigurgeirs-syni til Rafns Sigurðssonar í Hvöli og náðum í 30 tonna réttindi. Það voru fyrstu réttindin sem ég fæ og síðan verð ég stýrimáður hjá Gunnar á Ægi. Hann hafði ádur leigt skip frá Vestmannaeyjum, sem Herjólfur hét. Við fórum þangað að sækja hann og það var í fyrsta skipti sem ég fór í flugvél. Eftir þá vertið er Samvinnuúterðin stofnuð, en hún gerði út skipin Ægi, Óðinn og Tý. 1951 tek ég svo bát, Mugg, og var með hann á reknetum hér og það var það fyrsta sem ég reyniði sjálfur. Okkur gekk mikil vel og það brást sjaldan túr. Ég man eftir því einu sinni, þegar Einar kennari kom niður á bryggju eins og svo oft. Við vorum með góðan afla og hann sagði við mig að það væri greinilegt að ég ætlaði að verða meiri fiskimáðurinn. Ég man að ég var mikil upp með mér af þessum ummælum. Hann fylgist alla tið mikil með mér.

Ég lærði það hins vegar af Gunnari í Vík að róa fyrstur. Honum leið illa ef hann var ekki fyrstur á sjó. Hann var mikill fiskimáður. Maður lærði svo mikil af honum að stjórna bát eins og á Sundinu. Hann var mjög aðgætinn og aðgæsluna á Járgerðarstáðasundinu lærði ég af Gunnari. Ég man það líka að fyrst eftir að ég byrjaði á sjó sáum við pabbi saman á þóftunni og hann þekkti öll mið í Pórkölustadahverfinu og eins á djúpmiðunum við vitann og

Þetta gekk ótrúlega vel þrátt fyrir að engin tæki væri í bátnum, en þá var gamli skipstjórin minn Magnús í Brú háseti hjá mér. Ég man að ég notaði þá sömu taktfík og hann. Ég fór aldrei fyrstur út. Fór alltaf og lagði þar sem



Helgi bróðir á netarúllunni. Ljósm. Hörður Helgason.

ég réði mér sjálfur og hafði nóg pláss. Það brást sjaldan. Það voru þá á annað hundrað skip frá Grindavík, Reykjavík, Hafnarfirði, Keflavík og Sandgerði á miðunum út af suðvesturhorninu og allir lögðu 30 til 40 net. Einu sinni, þegar veiðin var suðvestur af Eldey, fór ég seint af stað og það voru allir búnir að leggja þarna og ég keyri og keyri, á annan klukkutíma í gegn um netin og út fyrir þá alla saman. Þar fann ég fráan sjó og lagði. Þegar ég átti eftir að leggja 6 eða 8 net, kraumaði sjóinn í kringum báttinn. Þá bið ég náttúrlega við strákana að binda upp sem kallað var. Þegar við fórum að draga ætluðum við ekki að ná þessum sex netum inn. Það var svo mikil í og við fengum á annað hundrað tunnum í túnum.“

Pórarinn hafði góða lærifeður. Fyrst var það Július Hjálmarsson frá Miðbæ, svo Magnús Þórdarson og braðurnir Gunnar og Óskar Gíslasynir. Þeir voru allir miklir fiskimenn og góðir stjórnendur. En það er ekki nóg að hafa góða kennara, ef maður nennir ekki að læra, og Póri var góður nemandi. Hann var vakinn og sofinn í sjómennskunni alla tið, allt frá því hann vann bug á sjóveikinni í fyrstu veiðiferðinni.

Hef haft góða menn um bord

„Svo er líka annars að gæta sem hlýtur að fylgja velgengni,“ segir Pórarinn. „Maður gat þetta ekki einsamall. Maður gerir lítið án góðrar áhafnar og ég hef alltaf verið svo lánsamur að hafa nánast alltaf góða menn um bord. Það



Netin dregin. Ljósm. Hörður Helgason

di hreinlega úr vélinni. Eg var eina vertið með Óðinn, en fór þá aftur sem stýrimaður til Gunnars, sem þá var með Ægi.

Metnaðurinn hjá mér var svo mikill. Eg var sannfærður um að ég gæti fiskad og langaði mikið í bát, en nú var því ekki að heilsa því árangurinn á Óðni var ekki nógur góður til þess að ég væri beðinn að taka skip. Eg var því áfram sem stýrimaður hjá Gunnari og það gekk ágætlega, sérstaklega á síldinni. Skipstjórnar lögðu snemma áherslu á að ég væri uppi í bassaskýli af því ég sá vel. Pegar ég var stýrimaður hjá Óskari á Sæborginni, kom hann helst aldrei upp í skýli. Þá var asdikið einnig að koma og það tileinkandi ég mér alveg á stundinni, þó ég væri bara stýrimaður.

Góð vertið á Vísi

Svo várð það 1956 að Einar í Ásgardar hringir í mig og spryr hvort ég geti ekki labbað niður eftir til hans. Ég geri það og þá er hjá honum myndarlegur maður og hann er að leita sér að skipstjóra. Það var þá Karl Jónsson, sem var lengi framkvæmdastjóri hjá Garðhf. í Sandgerði. Hann var að gera út Vísi úr Keflavík, 54 tonna bát. Hann var búinn að kaupa hann og ætlaði að gera út frá Grindavík, sem hann og gerði. Hann spurði mig hvort ég vildi vera með skipið. Manninn þekkti ég ekki neitt en skipið þekkti ég, en það var mjög gott vertiðarskip. Ég sagði því já eins og skot. Það var svo bara farið í það að ráða mannskap og ég byrjaði á því að vera á reknetum. Netin voru ekki upp á marga fiska en mannskap fékk ég. Gauja Magg sem vélstjóra og fleiri góða menn. Við stóð-

ekki að hann væri að fiska þarna, hvort hann hefði ekki heyrt hvað Einar sagði. Jú sagði hann, það væri ekki bein að fá. Ég benti honum að fyrst Færeyingarnir væru svo margir þarna, hlytu þeir að vera að fiska, svo hann snéri við aftur og við fórum út og lögðum netin á Bankahrauninu. Þá var hrygningarfiskurinn genginn og gott fiskir.

Skipin voru fá og eldri mennirnir héldu sínum plássum og erfitt að fá bát. Það kom þó að því. Ég fékk Hafrenning um sumarið 1958, en Svavar Árnason gerði hann út. Ég fór með hann á síld fyrir norðan. Með mér voru gömlu hásetarnir mínr. Þetta var 59 tonna bátur og það var alveg undravert hvað við fiskubum á þetta litla skip. Þá hjálpaði asdikið mér mikið. Ég var með Hafrenning í tvö sumur og eina vetrarvertið. Það gekk mjög vel og metnaðurinn var nú alveg óbiland. Mér fannst ég verða að fá skip. Þá er verið að láta smíða Þorbjörninn í Vestur-Pýskalandi og ég fékk hann og byrjaði með hann á vetrarvertið 1960.

Gekk ekki andskotalaust

En það gekk ekki andskotalaust fyrra sumarið. Þá kynntist ég því, sem ég hef alltaf halddi fram, að þegar útgerðarmenn þekkja ekki til veiðarfíra, eiga þeir ekki að ráðskast með hvernig þau eigi að vera. Ég vildi fá að ráða því hvar ég fengi nótina á Þorbjörninn. Það kom ekki til greina, enda voru þeir búnir að semja við einhvern ákveðinn mann inni í Reykjavík um að hann setti upp nótina. Ég var óánaegður með það, enda búinn að vera með nót á Hafrenningi, sem mér gekk mjög vel með, en hún var sett upp hjá honum Bóbó, netamanni í Hafnarfirði. Þetta endaði auðvitað með óskopum. Við fórum norður og voru ekki komnir lenga en út af Kögrinu úti í kanti, þegar ég finn fiskur, en þetta var um mánaðamótin mars-aprili. Einar á Merkúr var farinn út á Banka, en þá var Bankinn fullur af fær-eyskum skútum. Hann fór fyrstur þarna út og þeir fóru að tala um fiskir. Við vorum búnir að draga einar fjóra fimm trossur í báttinn, þegar við tólu við Einar, sem sagði ekki bein að fá. Þetta væri algjör endaleysa að fara út á Banka, en mikið væri af Færeyingunum þarna. Ég skildi þá strax að þeir voru að fiska vel þarna, en Óskar snéri við. Ég spurði hvað hann væri eiginlega að gera. Hvort hann skildi

stjórnann og segi að þetta sé ekki í lagi. Hann segir að ég verði að fara til Siglufjardar til að láta líta á nótina. Ég segist ekkert fara þangað, heldur fari ég til Valda á Nótastöðinni á Akureyri. Ég hafði trú á honum og fékk þessu ráðið. Við vorum út af Strandagrunnu, þegar við fórum af stað, en þegar við vorum rétt komnir yfir Sporðagrunnsendan, lenti ég á torfu, kasta og næ henni. Þetta var svo gott kast að við vorum í vandræðum með að draga þetta inn á höndum og lempa inn. Skip sem var þarna í grændini, ég man ekki á hvaða bátur þetta var, kom og hjálpaði okkur og þetta voru hvorki meira né minna en 600 mál. Ég fór þá aftur að velta fyrir mér hvort ég hefði verið að gera einhverja vitleysu. Ég fór nú samt með þetta inn á Siglufjörð til löndunar og síðan beint inn á Akureyri. Þar tekur Valdi á móti okkur og nótin er mæld upp, en Þórarinn Pétursson var einnig kominn á staðinn. Að lokinni maelingu segir Valdi svo við mig að hann sé ekkert hissa á því þó ég fiski ekki í nótina. Það sé ekki hægt að hafa hana svona og það taki hvorki meira né minna en viku að laga hana. Maður kærði sig nú ekki um að missa heila viku úr vertiðinni, en það vildi svo til að þeir áttu gamla nót hjá Valda og ég fékk hana á meðan. Það var gömul hamprón, bara 25 faðma djúp og stutt eftir því og með þetta vorum við að berja í heila viku og fengum þó dálftið af síld í hana. Við náðum síðan í hina nótina og búmuðum aldrei eftir það. Alveg rótfiskudum.

Þetta voru miklir uppgangstímar í Grindavík, hver báturinn af öðrum kom nýr eins og Þorbjörninn, Porkatla og Máninn. Þetta voru stórar vetrarvertiðir og síldin gaf vel bæði á sumrin og haustin. Okkur gekk mjög vel og alltaf blundaði í mér að eignast eigið skip. Ég var búinn að sjá að ég gat fiskað og þá var ég að hugsa um það að komi að því að ég eldist og þá hafi ég eitthvað að snúa mér að þegar ég komi í land, geri ég út mitt eigið skip. Þetta tókst svo sannarlega.

Lögðu til hálfa milljón hver

Ég var fyrst með Þorbjörninn og tók svo aðra nýsmíði, Þorbjörn II, sem smíðaður var í Svíþjóð, 170 tonn tréskip. Þá var ég búinn að sanna mig sem skipstjóri. Þá keypti ég Eldborg úr Hafnarfirði með Helga bróður og



Albert GK-31.

Helga Hjaltasyni af Gunnari Hermannssyni. Þetta var stálskip, sem við gáfum nafn eftir Albert bróður mínum, sem þá var láttinn fyrir nokkru. Skipið kostaði að mig minnir rúmar 13 milljónir króna. Við lögðum til 500.000 krónur hver. Þessi útgerð gekk alveg ljómandi vel, þegar á leið. Ég man að ég kom einu sinni í Hafnarfjörð að landa einhverri síld. Ég átti góða vini bar frá því ég var á Maí gamla. Númerið á Eldborginni var GK 13 en GK 31 á Albert. Ég man að Helgi vinur minn af Maí spurði hvort ég hefði farið með einn aftur fyrir þrjá eða þrjá framfyrir einn til að fá númerið. Fyrsta vertiðin okkar var mikið léleg vertið, fengum aðeins 930 tonn, en vorum engu að síður hæstir yfir landið. Svo var bullandi fiskirí margar vertiðir á eftir. Á hinn bógin var ég svo óheppinn að norsk-íslenski síldarstofninn hrynnur alveg á þessu tíma. Það var erfitt fyrir hina nýstofnudu útgerð. Enginn dans á rósum.

Pegar við fórum út í útgerðina vorum við alveg peningalausir. Það var ekkert rekstrarfé til, en þá naut ég þess að hafa verið með körlunum austurfrá, sem stjórnudu Hraðfrysuhúsi Pókótlustaða. Mig vantaði allt sem þurfti til netaútgerðar, þegar vertiðin hófst. Þóri heitinn Pétursson sagði við mig að nú þyrfti ég að fara að kaupa mér net. Hann sagði mér að fara til hans Margreirs gamla í Steinavör. Hann myndi gera eitthvað fyrir mig. Ég fór að ráðum hans og Margeir tók mér vel. Hann spurði hvað mig vantaði og ég sagði að það vantaði bokstaflega allt til útgerðarinnar. Já sagði hann þá, ég held ég eigi nú allt nem grjótið. Þarna fæ ég

allt saman og þú borgar það í vertiðarlókin sagði hann. Ég komst að því seinna að Pórkötungarnir höfðu þa lagt mér gott orð til.

Já síldin brást og þá var ekkert annað að gera en fara niður í Nordursjó. Pangad fóru þá fimm önnur skip, en margir eltu norska-íslensku síldina norður fyrir Jan Mayen og lengra. Skipin sem fóru niður eftir voru Jón Kjartansson, Börkur, Ásbjörn og Ásgeir og Gullver. Við fórum þarna og lönduðum í Cuxhaven fyrsta sumarið. Mér líkaði vel í Nordursjónum þó vinnan væri mikil og þetta skilaði ekki miklu. Það hélt þó í okkur lífinu þessi sumur. Það var alltaf verið að á einhverjum veiðiskap allt árið, en vetrarvertiðarnar voru það sem hélt í okkur lífinu eins og örðum.

Mikil keppni um toppinn

Það var mikið kapp í okkur og keppni um toppinn mikil. Það var nú ekki alltaf sagt satt um aflabréðin þá frekar en áður. Gunnar Magg á Arnfiðingi sagði einu sinni hérra uppi á gömlu vigt að við varum málulega vitlausir til að geta fiskað. Ég er alveg sannfærður um það í dag að kæmi allur hugsanagangur skipstjóra upp á yfirborðið, yrði hann ekki talinn með öllum mjalla. Ég get sagt ykkur það núna að það er staðreynd. Þetta var engin vitleysa hjá honum Gunnari. Hjátrúin var svo mikil og maður vildi vera einn uppi brú með eigin hugsunum og án trulunar. Maður hugsar stöðugt um það hvort maður sé að gera vitleysu eða ekki.

Einu sinni vorum við í Röstinni og

Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heiðlaóskir á sjómannadaginn



Lífeyrissjóður
sjómannna

þverholti 14 • 105 R.vík • Sími 551-5100

Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heiðlaóskir á sjómannadaginn



HITAVEITA
SUÐURNESJA

Samherji hf.
Fiskimjöl og lýsi hf.
Sími 426-8699



- þar sem
vinnungarnir fást



Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heiðlaóskir á sjómannadaginn

búnir að fiska andskoti vel í mars.

Venni á Geirfugli var við hliðina á okkur og var með 30 til 40 fiska í neti en við nánast ekki neitt. Ég þoldi það auðvitað ekki og dró allt upp úr Röstinni og fór í fússi. Á sama tíma var rannsóknaskipið Árni Friðriksson að toga hérra djúpt úti og var að fá tvö tonn af góðum þorski í holi. Ég finn þarna lóðningar og við leggjum. Við fórum svo í land að losa okkur við þessi kvíkindi sem var ekki neitt neitt og fórum svo aftur að draga netin og það var ekkert í, eitt eða tvö tonn í 7 trossur. Þá var Guðmundur Kristjónsson frá Ólafsvík kominn út á Banka-hraun og var að draga þar og var með 400 fiska í trossu, sem var fint. Ég hafði hins vegar grun um meiri fisk annars staðar. Það hafði svo mikil að segja að vera vel vakandi og hlusta eftir því hvað menn voru að segja á þessum og þesum staðnum og lesa út úr því.

Ég þóttist vita að Vestmannaeyingarnir væru að fiska mjög vel, en þeir gáfu ekkert upp hvar þeir voru. Ég keyri þarna austur, en þá var Helgi bróðir með Ingiber Ólafsson og Pétur Sæm með Hrafn Sveinbjarnarson og þeir voru að fara austur á Banka þar sem Guðmundur var að fiska. Þeir kölluðu á mig og vildu vita hvert ég væri að fara en ég gaf ekkert upp um það. Sagðist aetla að skoða mig um. Helga bróður grunar eitthvað og hann heldur á eftir mér. Ég keyri og keyri og var þá búinn að miða út hvar Vestmannaeyingarnir voru. Ég keyri alveg fram í myrkur og Helgi bróðir nennti ekki að elta mig lengur. Þegar farið var að skyggja kalla ég í einn sem var að fara í land og sprý Hann hvar trossunar séu og Hann segir mér það. Svo komum við þarna og lögðum og útkoman var sko heldur betur góð. Við fengum þarna hátt í 900 tonn í aprílmánuði í fimm trossur.

Það voru ýmsar brellur viðhafðar í öllu þessi kapphláupi og stundum lagði maður niður falskar baujur til að hafa staðinn í friði. Á öðrum endanum á trossunni var maður svo kannski ekki með neitt yfirvarp á færinu en kannski 20 faðma á hinum endanum, en þetta ruglaði menn tölvert.

Vildi helst
vera einn á ferð

Ég vildi alltaf vera einhverstaðar ein-



Róðrarsveit Porbjarnar II GK-541. árið 1966

samall eða ekki nálaðt neinum Grindvíkingum. Ég veit ekki hvers vegna. Eini sinni vorum við norður á Búðahrauni á litla Þorbirninum. Við keyrum þá alla leið þaðan og austur á Banka og þá voru þeir að fá þar 10 til 12 tonn. Ég keyrði engu að síður áfram austur í klukkutíma beint austur í Vestmannaeyja bátana. Kom að Sjófninni úr Eyjum og þar fer ég að leggja. Honum leist ekkert á það á Sjófninni og dró upp og fór í burtu. Við drógu þarna 10 sinnum í röð og jafnaðar fiskirí var 30 tonn. Þeir spurdu mig þá hvers vegna ég væri að keyra svona langt í gegn um bullandi lóðningar. Ég gat eiginlega ekkert um það sagt. Þetta var bara í huganum. Ég var búinn að finna það þarna á þessum dögum að það mátti ekki muna faðmi á dýpinu. Þegar einn báturninn kom og lagði fyrir utan mig var það einum til tveimur fóðumum dýpra vatn og hann hafði sáralitið og fór daginn eftir. Svona glöggjt stóð þetta.

Einu sinni vorum við þarna og þar voru líka toppbátarnir frá Eyjum, Halkion, Gullberg, Gjafar og Stígandi. Svo gerir hann suðaustan braelu og ekkert að hafa. Stefán á Halkion sagðist ekki nenna þessu og aetla í land. Þeir sögdust ekkert vita hvert þeir færur með netin. Ég fór eitthvað vestar og hinir eitthvert annað, en Stefán létt netin lig-

gja. Mig minnr að það hafi ekki verið róið fyrr en daginn þar á eftir. Stefán kom með 40 tonn í land en við hinir fengum ekki nokkurn skapaðan hlut.

Þetta gekk alveg ljómandi vel þegar á heildina er litið. Við misstum aðeins af toppnum í tvær vertíðar. Í fyrra skiptið var það á litla Þorbirninum. Þá átti ég trossu upp undir Reykjanesinu, sem ég ætlaði að taka með í land í síðasta röðri. Okkur vantaði rúm 300 kiló í toppinn. Æn ég fann ekki trossuna. Hún hefur aldrei sést og ég er alveg sannfærður um að einhver hefur tekið hana. Þetta var vertíðin, þegar við átum toppinn, sagði Helgi bróðir um þessa vertíð, en við vorum þá með kokk, sem var mjög mikil með fisk í matinn. Í annað skiptið komst keppinaturinn einhver 200 kiló fram úr okkur með því að fjölgu netum í lokin. Ég neitaði alveg að fara út í svoleiðis vitlausu.

Keyst og selt

Pennan bát áttum við til áramóta 1972 til 1973. Þá seldum við hann og keyptum Birting frá Neskaupstað. Við vildum fá nótaskip, sem við gætum farið með á loðnuna. Það fyrsta sem við gerðum á þessu skipi var reyndar að fara til Vestmannaeyja í gosinu. Við vorum kallaðir þangað til hjálpar. Við komumst til Eyja en þá voru allir farnir og mé leist ekkert á þetta því sjóinn

á Klettsvíkinni hreinlega sauð. Mér stóð ekki á sama þegar ég fór inn en við vorum reknir strax út aftur enda ekkert að gera. Það líður manni seint úr minni sjónin sem við okkur blasti þarna.

Það gekk alltaf vel með þennan bát og okkur gekk mjög vel á loðnunni. Svona óx okkur smám saman fiskur um hrygg og skipið var stækkað, lengt og byggt yfir það, skipt um vél og lengt meira. Sævar sonur minn byrjaði með mér á Þorbirni öðrum fermingarárið hans. Ég ætlaði að vera farinn austur í sildina, enda var þá fermt á hvítasunnum. Ég varð að gera svo vel að bíða eftir fermingarbarninu og hann hefur verið á sjó síðan. Hann byrjaði upp á hálfan hlut og stóð sig vel enda ekki hlifft. Það vantaði ekki kappið í hann heldur. Sævar fer svo í Stýrimannaskólanum um tvítgut og fer fljótlega að leysa mig af, fyrst á trolli. Svo fær hann bát fljótlega, Hilmi frá Keflavík og var síðan með Huginn, en hann

kemur svo yfir til míni aftur og við erum þá með bátinn til skiptis, en svo ákvæð ég að rýma fyrir honum.

Pessi djöfusl kvóti var kominn á og óllu stjórnad frá einhverju skrifborði í Reykjavík. Þá minnnkuðu möguleikarnir svo mikil. Við vorum vanir að fiska þúsund, 1.200 og upp í 1.600 tonn á hverri einstu vetrarvertið. Þetta var allt saman tím af manni og allir möguleikar skormir við nögl. Þá var líðin sú til að við hefðum nóg að gera tveir. Ég hafði noga getu til að vera áfram, en þá kom upp sú staða að ég myndi missa Sævar frá mér og yrði svo sjálfur að fara í land vegna aldurs síðar. Því varð niðurstaðan sú að ég fór í land og Sævar hélt áfram með skipið. Pessi ákörðun var mér tölvert erfid, en ég var óskaplega heppinn með það hve Sævari gekk vel og fiskaði mikil.

Þó ég væri kominn í land fylgdist ég auðvitað vel með honum og var í stöðugu sambandi út á sjó, þó ég væri ekkert að skipta mér af honum. Þegar ég

var kominn í land ræddum við mikil möguleikana á því að fá stærri bát, því ýmsir möguleikar voru til að fiska meira, bæði kolmunna og norsk-íslensku sildina. Það var hægt að nái í stærra skip, það vantaði ekki en kvóttinn stækkaði ekki að sama skapi. Við sáum því ekki raunhæfan möguleika á því að fara út í útgerð á staerra skipi. Við gátum náð því sem við máttum á gamla skipinu. En Sævar stakk þá bara upp á því að við skyldum selja. Ég var svoltið hissa á því, en teningnum var kastað og við vorum sammála um að selja.

Keypti fiskverkun til að bjarga heilsunni

Þegar ég var búinn að vera eitt ár í landi eftir sölnuna var mér farið að líða illa af aðgerðarleysi. Það var ekkert um að vera. Pess vegna fór ég út í að kaupa fiskverkun til að hafa eitthvað að gera, eiginlega til að bjarga heilsunni eins undarlega og það kann að hljóma. Ég veit náttúrulega ekkert um fiskverkun, en þar er hann dóttursonur minn og alnafni, Þórarinn Ólafsson, á heimavelli. Hann er alveg snillingur í söltuninni. Hann sér um daglegan rekstur og þetta hefur gengið alveg ágætlega, þó það skili engum óskópum. Það ber allt að sama brunni. Það er þessi kvótavileysa sem setur okkur skorður. Við höfum engin ráð á kvótakauptum og erfitt að leigja kvóta. Svona er kerfið og þrátt fyrir allt er gaman að glíma við þetta. Mér leiðist ekki lengur. Ég er vaknaður klukkan 5 til 6 á morgnana og er stöðugt með þetta í hausnum eins og þegar ég var á sjó. Ég er með fjóra báta í viðskiptum. Einn þeirra er Eldhamar og ég get alveg ímyndað mér að honum Ólafi Arnberg, skipstjóra, þyki ég stundum full afskiptasamur af veiðunum. Ég er að spryrja hvort ekki sé betra að vera á þessum staðnum en hinnum, en auðvitað er það bara bull og villeysa í mér að vera skipta mér af þessu. Mér þykir verst að ég skuli ekki vera náðu léttur á fæti til að geta betur hlaupið um. Önnur löppin er að angra mig ansí mikil, en hin er í lagi og það undrar mig svoltið, því þær eru báðar jafngamlar.”

Kláraði ekki að þvo bílinn

Það er svo að heyra að lítið hafi verið um fristundirnar, að minnsta kosti framan af.

„Fristundirnar voru lengst af fáar. Maður þekkti það varla að vera í fri. Þegar ég var á Þorbirni öðrum tök ég mér reyndar einu sinni fri. Helgi bróðir var með bátinn á meðan. Þá vildi konan endilega að við færum eitthvert úr Grindavík. Við fórum þá norður á Akureyri. Við áttum þá bíl og ég fer með konuna og þjár stelpur, sem þá voru faeddar. En ég mátti ekki hafa útvarp með mér, fyrst ég var að fara í fri og það var ekkert slíkt í bílnum. Þetta gekk ágætlega og við fórum og tjöldudum á tjaldstæðinu þar. Bílinn var grútskitugur eftir ferðina og ég fer niður á bílaplan til að þvo hann. Þegar ég er með stelpunum að þvo bílinn eru hádegisfréttir og þær eru glymjandi í bensínsjoppunni. Þá er farið að tala um fiskirf á bátunum og þar á meðal er Þorbjörn annar sagður á landleid med 1.900 tunnum og var sá eini sem fiskaði. Það var auðvitað nóg til þess að ég hætti að þvo bílinn og aðdi af stað upp á tjaldstæði og kallaði á Stellu að Helgi væri að fiska og á landleid. Ég kláraði ekki að þvo bílinn.

Ég byrjaði að syngja í kirkjukórum þegar ég var 19 ára gamall með Guðmundi bróður. Þegar við komum af sjónum á kvöldin þurftum við að ganga austan úr hverfi út að Gardi til Árna gamla til að læra röddina. Ég hafði svo mikinn áhuga á þessu að ég lét mig aldrei vanta, en sömu söguna var ekki að segja um Guðmund bróður. Maður paufaðist þetta þá í svarta myrki milli hverfa. Það var mikil söngfolk í báðum ættum og áhuginn mikill. Eftir að ég fór að vera meira að heiman söng ég með kórum á stórhátidum og ef svo hittist að maður væri í landi þegar messað var. Ég byrjaði að syngja 1945 og það eru tvenn jól síðan þá, sem ég hef ekki sungið í kirkjunni. Annað skiptið var ég að koma með Þorbjörninn nýjan heim og hitt skiptið var ég um jólin hjá Ingibjörgu dóttur minni í Ameriku. Ég er enn að syngja, en ég held að það sé meira af vilja en mætti.”

Plataði barn til fylgilags við mig

En lítið er varið í lífið án sjólskyldu og þóri lét ekki sitt eftir liggja í þeim efnunum. Hann er kvæntur Guðveigu (Stellu) Sigurðardóttur og eignuðust þau fimm börn. „Það má segja að ég hafi platað barn til fylgilags við mig. Hún var 15 ára gömul hún Stella minn,



Þórarinn Ólafsson, Sævar Þórarinson og sonur hans Gunnlaugur Sævarsson.

kvótakerfið gefið.

„Ég hef alltaf verið mikil á móti kvótakerfinu, en það er ekki hlaupið að því að finna eitthvað betra. Ég vil ekki að gengið sé nærrí þorskstofninum, en ég skil ekki af hverju það er gert í svona miklum mæli í þessu kerfi, sem sumir kalla það besta í heimi. Það skil ég ekki. Af hverju var svona miklu meira af fiski áður, eins og 1969 þegar við fáum 880 tonn í apríl. Það var bullandi fiskirf öll þessi ár. Þá eiga við 40 til 50 togara og svo voru hundrað breskir togarar hér, fjölmargir þýskir og allir Færeyingarnir. Þetta eru fleiri en við miður báin að missa.

Þetta hefur gengið svona að örðu leyti stórslysalaust um ævina, en eins og gefur að skilja hef ég lítið verið heima. Maður var á sjó megnid af árinu og mánuðum saman að heiman. Þá bitnaði þetta aðallega á konunni. Það var ekki bara að hún aði upp börnin, heldur þurfti hún að hugsa um peningamál og allt daglegt amstur. Það lagðist líka mikil auka vinna á hana, þegar við byggðum á Mánagötum. Þá helt hún utan um þetta allt saman, en hún kom lítið nálaðt útgerðinni. Ég var að mestu með hana í brjóstvasanum. Við fengum konurnar stundum í heimsókn og fóru þær þá með okkur á sildina, svona til að lífsga upp á þetta allt saman. Þeim þótti það yfirleitt gaman þó þeim litist ekki alltaf á blikuna. Einhvern tíman var Stella með mér þegar við vorum á sild í Reyðarfjörðum. Það var svarta þoka og við með Þorbjörninn annan drekkhláðinn á leið í land. Henni leist ekkert á þetta, en Helgi bróðir sagði þá við hana að hún skyldi bara fara niður og leggja sig. Við vekjum þig svo ef eitthvað kemur fyrir og pláss verður í björgunarþátnum.”

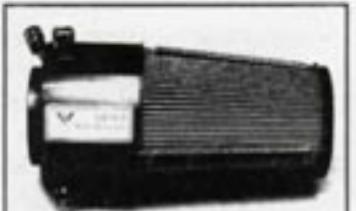
Mikið á móti kvótakerfinu

Það er augljóst að Þóra er ekkert um

Hjörtur Gíslason

Sköpum vistvænt umhverfi -betri heilsu

Frá árinu 1996 hefur Veltak ehf. komin fyrir AirSep búnaði í á þriðja hundrað báta og skipa, með vélar frá 200hp - 5000hp. Allir okkar viðskiptavinir hafa fundið umtalsverðar breytingar á vélum og umhverfi, meðal annars eftirfarandi:



Minni smuroliueyðsla; að meðaltali 30%. Dæmi frá rækjuskipinu Geira Péturs PH, vél Nohab Polar, 2040hp. Smuroliueyðsla var orðin um 40 l á sólarhring vegna ytri og innri leka. Í dag er eyðulan um 14-17 l á sólarhring.

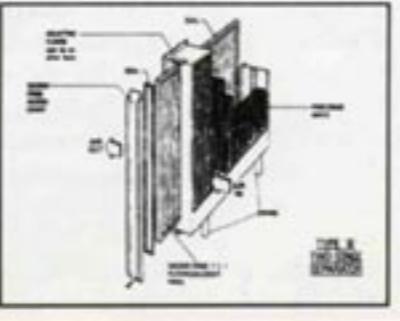
(AirSep myndar undirþrysting í sveifarhúsi.)



Betri lofttillærsla til türbinu og þ.a.l. minni afgashiti (núverandi loftsiur eru meira og minna þættar af oliueim).

Oliueimur í vélarrúmi að mestu horfinn; oliueimur hefur truflandi áhrif á annan vélbúnað og heilsu manna.

Premaberg 2þrepa sót- og sjóskiljur á loftinntök íbúða og Premaberg 1þrepa sjóskiljur á loftinntök vélarrúms o.fl. loftinntök.



VÉLTAK
HVALEYRARBAUT 3. HAFNARFIRDI.
SÍMI: 565 1236, FAX: 565 1263,
FARSÍMI: 892 3673



Dr. Gunnar Kristjánsson, prófastur afhendir Sigurði Kristmundssyni fyrir hönd áfnarinnar á Oddi V. Gíslasyni, fyrsta bænaskjöldinn.

Sjóferðabæn í öll skip í Kjalarnesprófastsdæmi

Í tilefni af kristnitökuhátiðinni hefur Kjalarnesprófastsdæmi látið prenta sjóferðabæn á skildi. Í prófastsdæminu eru um 500 skip og verða skildirnar settir upp um bord i þeim öllum. Sá fyrsti var afhentur á höfninni á björgunarbátnum Oddi V. Gíslasyni í Grindavík við messu þann 22. janúar í veturn. Pessi sjóferðabæn er eftir Oddi V. Gíslason sem var prestur á Stað í Grindavík 1878 - 1894. Séra Jóna Kristin Þorvaldsdóttir, söknarprestur, þjónaði til altaris í þessari messu og henni til aðstoðar var prófasturinn, dr. Gunnar Kristjánsson. Einnig lásu félagar úr björgunarsveitinni Þorbirni og sjómenn ritningartexta.

St. Jóna gerði að umtalsefni að sr. Oddur hefði fyrst verið metinn að



verðleikum að honum látnum. Hann var sjómaður mikill og var mjög umhugað um öryggi sjómanna. Sagt er að hann hafi m.a. ferðast um landið af þessu tilefni og einnig kenndi hann sund. Ljóst má vera að ekki hefur alltaf verið skilningur fyrir hendi á því hvað haeft var að gera. „Forvarnarstarf er mikilvægt en oft er ekki farið af stað fyrr en slys hefur orðið. Kirkjan vill verða leiðarljós þjóðarinnar og það hafa löngum verið tengsl á milli sjómanna og kirkjunnar. Pessir skildir eru kannski táknaðir um þessi tengsl.“ sagði séra Jóna. Einnig kom fram í máli hennar að þegar róið var með árum hefði það tilkast að biðja bænir áður en lagt var af stað í sjóferð en sú hefði hefði einhvern veginn týnst þegar vélbátabyltingin varð.

SÆBJÖRG.

*Uppblæg, Agíld nema
komlin skrifleg til vit-
rtj. fyrir 1. september.*

L. ÁR. **Mai 1892.** **Nr. 5.**

Göðir menn, eg eje nō elglingu vorri munir verða samfara þaði óveður og tjón, ekkd elnungs fyrir farmann og skipli, heldur og fyrirlið vort. En ljundrabeliðsöinginn trúði hefur stýrimaumum og skiptigandanum en Þále tilhögum. Post. gjörn. XXVII. 10-11.

Sjóferðabæn
sr. Odds V. Gíslasonar

Í nafni Guðs föður, sonar og heilags anda.
Almáttugi Guð, ég þakka þér að þú hefur gefið mér líf og heilsu svo ég geti unnið minn störf í sveita míns andlits.

Drottinn minn og guð minn. Pegar ég nú ræ til fiskveiða og finn vanmátt minn og veikleika bátsins gegn huldum kröftum lofts og lagar, þá lyfti ég upp til þín augum trúar og vonar og bið þig í Jesú nafni að leiða oss á djúpið, blesa oss að vorum veiðum og vernda oss, að vér aftur farsellega heim til vor náum með þá björg sem þér þóknast að gefa oss.

Blessa þú ástvini vora, og leyf oss að fagna aftur samfundum svo vér fyrir heilags anda náð samhuga flytjum þér lof og þakkargjörð.

Ó, drottinn. Gef oss öllum góðar stundir, skipi og mönnum í Jesú nafni.
Amen

Jáðer allir, sem eru á eldipinn með þú. Verið þess vegna, gráðir menn með glæðu græði, því jeg freysti Guði, nō það munni efnanet, sem miðar var sagt. Post. gjörn. XXVII. 22-25.



Bjarni Þórarinsson, Jórunn Stefánsdóttir og Ólafur Jóhannesson, eiginmaður hennar.

Heiðurskarlar sjómannadagsins 6. júní 1999

Samkvæmt hefð heiðraði Sjómannadagsráð Grindavíkur tvo fyrri verandi

sjómenn við hátiðarhöld sjómannadagsins í Grindavík 1999.

Þeir voru Bjarni Þórarinsson og Ólafur Jóhannesson.

Bjarni Þórarinsson

Bjarni Þórarinsson er fæddur að Húsatóftum í Garði, 9. maí 1928. Foreldrar hans voru Þórarinn Guðmundsson, fæddur í Garðnum og Sveinborg Jensdóttir ættuð úr Önundarfirði. Bjarni ólst upp við hin hefðbundnu störf sem unnin voru á þeim tíma í sjávarplássum landsins.

Bjarni byrjaði að róa á færum þegar þess var kostur í kring um tíu ára aldurinn. Hann byrjaði til sjós um fermingu, upp á hálfan hlut, á m/b Freyju úr Garði undir skipstjórn Sigurðar Magnússonar. Hann var síðan á m/b Faxa

tímabilið 1944 til 1949 að hann fór í Stýrimannaskólan. Frá 1951 til 1959 var hann ýmist stýrimaður eða skipstjóri, eða þar til hann hóf skipstjórn af alvöru hjá Jóni Gíslasyni í

Hafnarfirði en þar var hann samtals í sex ár. Hann var skipstjóri hjá Porbirni h/f á Hrafni Sveinbjarnarsyni öðrum og þriðja í samtals átta ár. Að þeim tíma loknum gerðist hann hafnarstjóri við Grindavíkurhöfn og var í því starfi þar til hann minnkaði við sig og varð hafnarvörður. Alls urðu árin við höfnina tuttugu og fimm og er margs að minnast frá þeim tíma, ekki síður en frá sjósóknarárunum.

Eiginkona Bjarna er Ásdís Sigurgeirs dóttir frá Hlíð hér í Grindavík og eiga þau fjögur börn en fyrir átti Bjarni einn son.

Sjómanna- og vélstjóra félag Grindavíkur vill þakka Bjarna vel unnin störf til sjós og lands og óskar honum og fjölskyldu hans guðs blessunar á ökomnum árum.

Ólafur Jóhannesson

Ólafur Jóhannesson er fæddur 18. janúar 1931 í Arnardal í Norður-Ísafjardarsýslu. Foreldrar hans voru Jóannes Hannesson, fæddur að Stað í Grunnavíkurhreppi í Norður-Ísafjardarsýslu og Jóhanna Þorleifsdóttir frá Arnardal.

Ólafur ólst upp við hefðbundin sveitastörf þess tíma en stundaði einnig beitningu sem drengur fyrir vestan hjá föður sínum. Árið 1946 fluttist hann til Grindavíkur og fer að vinna í frystihúsinu. Hann fer til síldveiða á m/b Bjarna Jóhannessyni frá Akranesi árið 1948. Síðan er hann á vetrarvertíðum í Grindavík og togurum þess á milli. Nokkrar verðiðar var hann með Gunnari Gíslasyni frá Vík og einnig

Símoni Þorsteinssyni frá Múla. Hann vann við sandblástur í Reykjavík í sex ár en árið 1967 fluttist hann á nýjan leik til Grindavíkur og fer til sjós með Bjarna Þórarinssyni á Hrafni Sveinbjarnarsyni öðrum og þriðja. Þar var hann í um það bil sjö ár. Hann var einnig á m/b Járngerði GK þegar hún fórst við loðnuveiðar árið 1975. Upp úr því var hann á m/b Þorsteini Gíslasyni GK með Halldóri Þorlákssyni í tuttutu og tvö ár eða þar til hann létt af störfum á síðasta ári.

Eiginkona Ólafs er Jórunn Stefánsdóttir frá Hraungerði hér í Grindavík og eiga þau þrjá syni.

Um leið og Sjómanna- og vélstjórafélag Grindavíkur óskar Ólafi og fjölskyldu hans guðs blessunar um ökomna til vill það þakka honum vel unnin störf í þágu sjómannastéttarinnar.



Gamlar heiðranir

Á sjómannadaginn 1980 heiðraði Sjómannadagsráð Grindavíkur þrjá sjómenn fyrir störf þeirra. Þeir eru nú allir látnir. Frá vinstrum talið Pálmur Þórdarson, útgerðarmaður á Sigurbjörgu SU-88 og sjómaður hér í mörg ár, Kristján Sigurðsson, Bergi og Magnús Þórdarson, Brú.

Ljósmynd Ólafur Rúnar

SJÓMENN - ÚTGERÐARMENN

Afgreiðum 35 tonn á tímann

Eigum ávallt nægar birgðir af

SKIPSTJÓRAÍS

Pessum góða frá Ísfélaginu.

Afgreiddur beint um borð á bílpall
eða í aðrar flutningaumbúðir.

Afgreiðslutími 08:00 - 19:00
alla virka daga nema laugardaga.

Eftir lokun vísar símsvari á
vakthafandi afgreiðslumann í síma 426-8655.



Óskum sjómönum, útgerðarmönum og
fjölskyldum þeirra til hamingju með daginn.

Þökkum fyrir ánægjuleg viðskipti.

Ísfélag Grindavíkur hf.

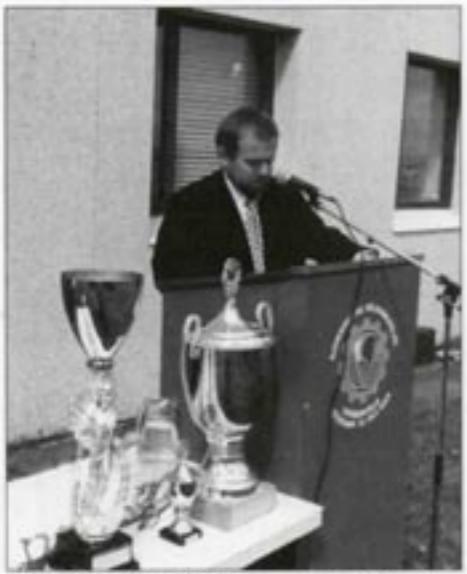


**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heillaóskir á sjómannadaginn**
Bestu pizzur á Íslandi

**Sendum sjómönum, fiskvinnslufólk
og öðrum Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á sjómannadaginn**

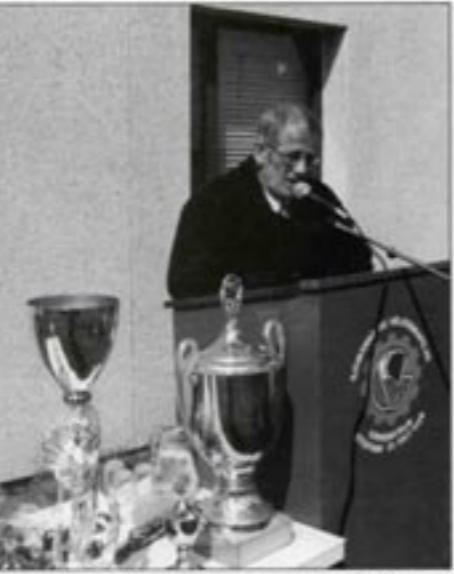


Ávalst nýbakað - Ávalst ferskir
Beint úr ofninnum - Bakað fyrir þig



Svipmyndir frá sjómanna- deginum 1999

Karl Águst Úlfsson var aðalræðu-
maður dagsins.



Önundur Haraldsson kynnir dag-
skrárinnar



Kvennadeildin að röðri loknum.



Góð þátttaka er jafnan í skemmtisiglingunni.



Kvennadeildin Pórkatla sigrði í röðrarkeppni kvenna
eina sinni enn. Enn eitt árið.



Skipshöfn á Hrafní Sveinbjarnarsyni GK-255 sem
sigrði í röðrarkeppninni fjórða árið í röð.

Fra sjómannadeginum í
Grindavík í lok 6. áratugsins.

Ljósmyndir úr safni
Helga Hjartarsonar
fyrverandi rafveitustjóra
Rafveitu Grindavíkur



Hart tekist á
í reiptoginu.



Reiptog milli
Kvíabryggju
og Svíragárds.



Peysur, gallabuxur
og támjóir skór
voru í tísku eins og
nú.



Kór Grindavíkurkirkju söng við athöfnina. Aftari röð frá vinstri: Rósa Benediktsdóttir, Rúna Árnadóttir, Ólafur Sigurðsson, Guðbrandur Eiríksson og Helgi Hjartarson. Fremri röð frá vinstri: Kolbrún Einarsdóttir, Margrét Sig hvatsdóttir, Birna Óladóttir og Kristín Thorstensen. Stjórnandinn, Svavar Árnason, snýr baki í ljósmyndarann.

20 ár frá afhjúpun minnisvarða drukknaðra manna

*Sæunn Kristjánsdóttir
rifjar upp forsögu þess og framkvæmd*

Pað var í januar árið 1952 sem sá hörmulegi atburður átti sér stað að m/b Grindvíkingur GK 39 fórst með fimm manna áhöfn við Hópsnes í ofsaveðri. Af þessu tilefni ákvað Kvenfélög Grindavíkur að stofna sjóð til minningar um drukknaða sjómenn og var tekna aftal með ýmsu móti, m.a. með sölu minningarkorta.

„Pennan vetur var ég búsett í Dýrafirði hjá afa mínum og ömmu. Atburðurinn snerti mig eins og svo margra aðra Grindvíkinga. Þar fórust bróðir minn, Þorvaldur Kristjánsson frá Valhöll og frændi, Hermann Kristinsson frá Brekku“, segir Sæunn. Hún heldur áfram:

„Ég flutti svo aftur til Grindavíkur

árið 1956 og gekk þá fljótega í kvenfélagið og tók fullan þátt í störfum þess. Á fundi félagsins í september 1976 spurðist ég svo fyrir um pennan sjóð og kvað tímabært að efla hann og reisa í Grindavík minnisvara um drukknaða sjómenn. Þetta varð til þess að ég var kosin til forystu og til að ýta málínu úr vör. Samþykkt var að óska

eftir samstarfi við Sjómannafélag Grindavíkur og bæjarstjórn. Málid fékk góðar undirtektir og cinnig óskaði Útvegsmannafélag Grindavíkur eftir aðild að framkvæmdinni og var það auðsótt mál. Skipuð var átta manna nefnd til að vinna að undirbúningi og framkvæmd málsins. Eftir að rætt hafði verið við ýmsa listamenn og ýmsar athuganir verið gerðar var ákveðið að reisa minnisvardann eftir verki Ragnars Kjartanssonar myndhöggvara. Samstarfið við Ragnarar var ákaflega ánægjulegt. Hann var ætið tilbúinn að hlusta á raddir okkar og tillögur. Einnig var samstarfið og samkomulagið innan nefndarinnar í alla staði hið besta. Það sem þó stendur upp úr í dag er þakklæti til allra þeirra sem að framkvæmd þessari komu og virðing fyrir minningu drukknaðra manna í Grindavík.“

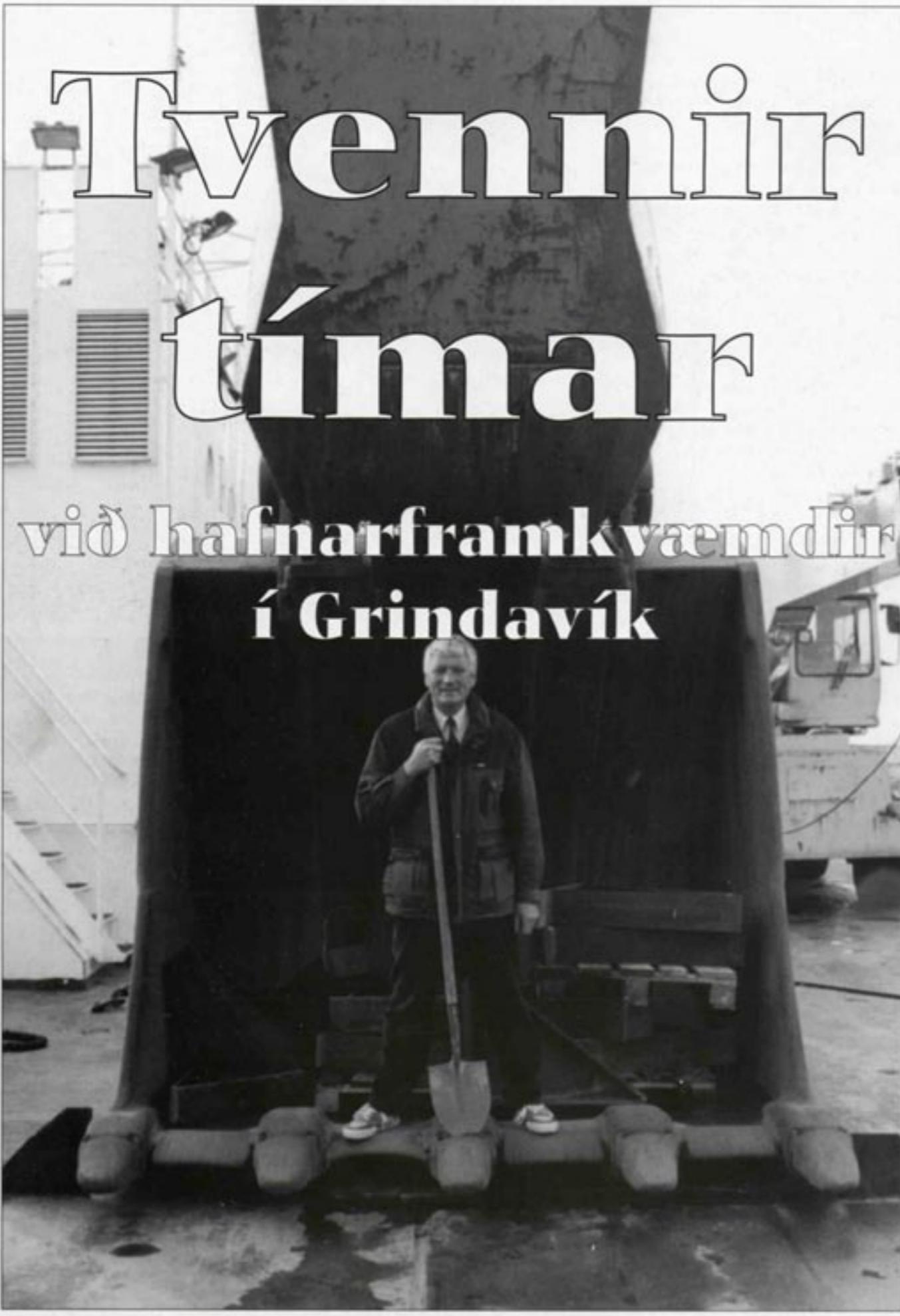
Á sjómannadaginn 1. júní 1980 var síðan afhjúpadur minnisvardinn „Von“. Hann sýnir sjómannsfjölskyldu horfa út á hafið í von um að fjölskyldufaðirinn komist heill í höfn.

Frú Sæunn Kristjánsdóttir og Kjartan Ragnarsson, myndhöggvari fyrir framan „Vonina“, minnisvara drukknaðra manna í Grindavík en á honum stendur ritauð: „Í þolinmaði og trausti skal styrkur yðar vera; Jes. 30.15“



Frá vinstri:
Sverrir Jóhannsson,
fyrrverandi formáður Sjómanna- og
vélstjórafélags
Grindavíkur og séra
Jón Árni Sigurðsson
sóknarprestur, sem
flutti blessunarord.





Tvennir tímar

við hafnarframkvæmdir í Grindavík



Grafinn ósinn gegnum rifið inn í Hópið 1939. Ljósm. Einar Einarsson. Ljósmyndasafn Reykjavíkur.

Það var á haustmánuðum 1999 sem Skanska Dredning lauk dýpkurframkvænum við innsiglinguna til Grindavíkur. Þá voru liðin sextíu ár frá fyrstu skipulögðu framkvæmundunum við hafnargerð í Grindavík. Vaskir menn í þorpinu tóku sig til, grófu gegnum eiðið og opnuðu þannig bátum leið inn í Hópið. Það má því með sanni segja að mikið vatn hafi runnið til sjávar á þessum sextíu árum, íbúum þorpsins hefur fjölgað mjög og segja má að höfnin sé lífæð staðarins.

Í Sögu Grindavíkur sem gefin var út 1996 af Grindavíkurbæ lýsir Magnús Konráðsson, verkfæðingur hjá Vita- og hafnarmálastjóra vinnubrögðum og verklagi við fyrstu dýpkunina sumarið 1939:

„Gert var ráð fyrir að nota í fyrstu

aðeins handverkfaði til losunar grjótsins og flytja efnið aðeins til hlíðar í handbörum eða hjólbörum, enda útlokað að koma bílum við. Gert var ráð fyrir að reisa bráðabirgða stíflugard að efra mynni væntanlegrar rásar, þannig að vatnið héldist inni í Hópinu um



Sigurður Gunnarsson formaður hafnarnefndar Grindavíkur flytur rædu við hátiðarhöld 8. september 1999 í lok dýpkunarframkvæmda Skanska Dredning á siglingaleiðinni inn til Grindavíkur. Ljósm. Ólafur Rúnar.



Tvinnir tímar! Hinrik Bergsson í klóm Skanska Drekans og heldur í malarskóflu líka þeim sem notaðar voru af heimamönnum fyrir 60 árum við dýpkunn óssins. Myndin er tekin í september 1999.

fjöru eða í hað 1.5-1.6 m og yrði þá rásin þurr að mestu, þannig að hægt væri að vinna 4-5 tíma að dýpkun um hverja fjöru.

Stifla þessi var gerð þannig, að tvaer stauraraðir voru reknar niður í mólina, sem var þar í botni, með ca. 2 m millibili. Stutt bil var milli staura í hverri röð. Raðirnar voru tengdar saman með þverbondum og skástifum, en innaná hvora röð var sett þétt plankaþil. Kjarni garðsins var gerður úr sandpokum, sem raðað var þétt og myndaðist þannig sámalega þétt stifla eða fyrirstaða, sem hélt vatninu að mestu frá rásinni eins og til var ætlast, svo grófturinn tókst sámalega. Í september fór þessi stifla að vísu í brimi, en þá var

hún búin að gera sitt gagn, enda komin ca. 10 m breið rás í gegnum eiðið og svo djúpt niður, að fiskibátarnir flutu inn og út um hálffallinn sjó. Mátti segja, að hinn erfiði setningur bátanna eftir hvern röður væri úr sögunni, enda notaðu svo að segja allir bátarnir sér þetta á næstu vertið og fóru inn í Hópið að lokinni affermingu þegar fallið var hæfilega að og lágu þar til næsta röðurs. Þó þessi bót væri að vísu frumstæð, var almenn ánægja með hana, enda varð hún visir að meiru. Bátabryggjurnar voru að sjálfsögðu notaðar áfram við affermingu bátanna.“

(Jón P. Þór, Saga Grindavíkur, 1999, bls. 134-135)

Tómas Þorvaldsson útgerðarmaður lýsir sömu atburðum svo:

„Verkfærin sem notuð voru við gróftinn, voru sannarlega frumstæð á nútímagríðu: Hjólbörur, skóflur og járnkallar.

Undir malarkaminnum var moldarbakki og þar unnu tveir menn med sömu skófluna, en notaðir voru svenefndar spfsskóflur með löngu skafti. Annar stakk, en hinn dróg upp með bandi, sem fest var niður við skóflublaðið.

En þótt verkfærin væru frumstæð og aðeins hægt að vinna um fjörur, tókst svo vel til í fyrsta áfangi, að bátarnir gátu flotið inn á hálföllnu um haustið.“ (Gylfi Gröndal, 1986 - Ævidagar Tómasar Þorvaldssonar, útgerðarmanns I, bls. 165).

Svona var verklagið sumard 1939. Sigurður Gunnarsson, formaður hafnarnefndar Grindavíkur hélt ræðu við verklok dýpkunarinnar í september 1999 þar sem hann gerði grein fyrir framkvæmdunum:

„Það er hátið við höfnina í dag. Grindvíkingar fagna og góðir gestir fagna með okkur. Ný siglingarleið gegnum sundboðann reynist ef til vill, ásamt opnun inn í Hópið á sínum tíma, stærsta aðgerð til hafnarbóta í Grindavík fyrir og síðar. Enginn veit þó hvað framtíðin kann að bera í skauti sér, kannski eiga menn síðar eftir að stíga sterri skref. Til marks um stærð þeirrar aðgerðar, að opna inn í Hópið á sínum tíma, má telja fullvist að ef ekki hefði verið ráðist í að rjúfa eiðið og skapa það öryggi sem fékkst fyrir báta inni í Hópinu, hefðu menn gefist upp á að róa úr Grindavík og hér hefði aldrei verið byggð höfn.

Mennimir sem frumkvædi áttu að þeirri aðgerð, með haka og skóflu að vopni, áttu miklar hugsjónir og lögðu grundvöllinn að Grindavík eins og hún er í dag, hvorki meira né minna. Þessi saga er mjög merkileg en verður ekki sögd hér en fjallað er m.a. um hana í Sögu Grindavíkur og í ágaetri ævisögu Tómasar Þorvaldssonar. Eftir því sem best er vitað eru Ólafur Sigurðsson og Þorlákur Gíslason, ásamt Tómasi, þeir

einu sem eru á lífi af þeim sem unnu verkið. Það er ánægjulegt að geta minnst frumherjanna nú, þegar sexti ár eru liðin frá þessum atburði, með því að vígja nýja innsigliðu til hafnarinnar, beina innsigliðu gegnum Sundboðann. Sundboðann sem gegnum tóðina hefur reynst mörgum vábodi og örlagavaldur, en skjöl og vörn þeim sem innfyrir komust, hefur nú verið beisladur.

Verkið sem við fognum í dag er 2. áfangi í dýpkun innsigliðarinnar til Grindavíkur. Að undangengnu forvali á haustdögum var verkið boðið út í desember 1998 í lokaðu útboði. Sjö bjóðendur fengu gögn en það voru allir sem tekið höfðu þátt í forvalinu. Tilboð í verkið voru opnuð 4. febrúar 1999. Alls bárust ellefu tilboð frá sex verktökum. Þrjú tilboð komu frá erlendum aðilum, tvö frá íslenskum og eitt tilboð var samstarfsverkefni íslenskra og erlendra aðila. Lægsta tilboðið var 404 milljónir eða 88,5% af kostnaðaráætlun en það hæsta 1.031 milljón eða 226% af kostnaðaráætlun. Samið var við Skanska Dredning, sem var lægstbjóðandi. Verklok voru ákveðin 15. október 1999.

Verkið sem nú hefur verið unnið fölst í því að dýpka 500 metra langa og 70 metra breiða rennu niður í 9,5 metra dýpi miðað við stórstraumsfjöru. Svæðið er 33.500 fermetrar að flatarmáli, að mestu leyti klöpp sem þurfti að sprengja og grjótmagnið sem flutt var í burtu var um 200.000 rúmmetrar. Skanska flutti tæki sín á staðinn í apríl mánuði. Borun og sprengingar hófst 30. apríl og vinna við uppróft hófst lokadaginn 11. maí. Það er skemmt frá því að segja að verkinu miðaði mjög vel. Verktakinn reyndist fyllilega starfi sínu vaxinn. Tæki og búnaður krafmikill og teknilega fullkominn og mannskapurinn búinn mikilli þekkingu og reynslu á þessu svíði. Samskipti við verktakann voru eins og best verður á kosið. Verkinu lauk um 20. ágúst og verktakarnir eru búin að taka saman og eru farin með tæki sín, einum og hálfum mánuði fyrir samningsbundin verklok.

Innsiglinum er nú opin og fær öllum fiski- og flutningaskipum en inni í höfninni eru vandkvæði að athafna sig fyrir skip sem eru lengri en 90 metrar. Ég vil flytja verktakanum, Skanska Dredning, bestu þakkir fyrir

samstarfið og biðja fulltrúa fyrirtækisins sem hér eru staddir að flytja öllum starfsmönnum sem unnu að verkinu, aðlúðarþakkar og bestu kveðjur frá Grindavíkingum. Ég vil einnig þakka starfsmönnum Siglingastofnunar einstaklega gott og farsælt samstarf við þetta verk og hvaðeina sem litur að framþróun og uppbyggingu Grindavík-urhafnar.

Góðir Grindvíkingar, þessi merki áfangi sem við fognum í dag, eins mikilvægar og hann er, er þó ekki endanleg aðgerð, heldur liður í framtíðarþróun hafnarinnar. Á árunum 2001-2002 verða byggðir brimvarnargardar í sundið beggja vegna hinnar nýju innsigliðarleiðar. Í þá mun þurfa um 200.000 rúmmetra af grjóti. Þegar þeir eru komnir gerum við ráð fyrir að innsigliðin til Grindavíkur verði örugg og fær stórum og smáum fiski- og flutningaskipum. Í framhaldi þarf síðan að huga að endurnýjun stálþils við Miðgarð og frekari dýpkun innan hafnarinnar og stækkan smábáthafnarinnar svo dæmi séu nefnd.

Útgerðarhættir hafa verið að þróast, fiskiskipin að stækka og breytast, sömuleiðis flutningaðferðir og flutningaskip. Þessi þróun mun halda áfram. Við þurfum að fylgjast með þessari þróun og útbúa okkar hafnaráðstöðu þannig að hún verði samkeppnisfær á hverjum tíma. Með því móti höldum við best á lofti minningu þeirra manna sem fyrir sextu árum tóku sér

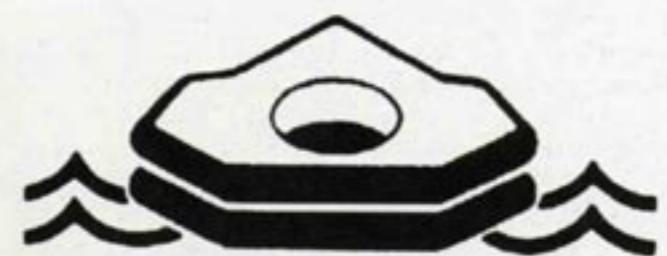
skóflu í hönd og hófu að moka mól í hjólbörur og leggja grunninn að nútíma hafnagerð í Grindavík. Hugsíð ykkur hve tækninni befur fleygt fram á þessum tíma, hve möguleikar okkar í dag eru óandanlega miklu meiri. Nú getum við, í fleiri en einum skilningi, tekið eitt vörubílhlass upp í cinni skóflu.

Margir menn, karlar og konur, hafa unnið að undirbúningi þessara framkvæmda og gert nýja innsigliðu að veruleika. Bæjarfulltrúar og hafnarstjórnarmenn hafa unnið að þessu málum sem einn, sömuleiðis bæjarstjórar okkar, númerandi og fyrverandi. Alþingismenn kjördæmisins, fjárlaganefnd Alþingis og ráðherrar sangöngu- og fjármála hafa beitt sér í málun og skilið þýðingu þessara framkvæmda fyrir byggðarlagið og þjóðfélagið í heild. Ég vil þakka hverjum og einum sem komið hefur að þessu verki kærlega fyrir hans framlag.

Ég vil óska þess að heill megi fylgja hverjum þeim sem um innsigliðuna fer, hvort heldur er að heiman eða heim. Ég bý að þeirri vissu von að okkur muni takast að halda áfram lifandi þróun og uppbyggingu hafnarmannvirka og hafnaráðstöðu í takt við kröfur tímans og tryggja þannig undirstöðu mannlifs í Grindavík sem börn okkar og barnabörn geta borðið áfram til komandi kynslóða.“

Hinrik Bergsson
tók saman.

Skoðun og viðgerðir gummibáta.
Einnig skoðun og viðgerðir bjargbúninga.



Gummibátabjónustan

Eyjarslóð 9, Örfirisey, sími 551-4010, fax 562-4010

Trollnet

REDLINE®

er af nýri kynslóð PE neta
50% sterkara en hefðbundið PE trollnet.

Helstu kostir:

- ▲ Rúnað - minni mótstaða
- ▲ Péttar ofið
- ▲ Sterkara
- ▲ Léttara



Mörkinni 4 · 108 Reykjavík · Sími: 533 3530 · Fax: 533 3510

Brunnur / Íslensk 801

NÝ SKIPAVERSLUN



BÓNUS®
&
Stikla hf.

ÚTGERÐARVÖRUR
NETAVERKSTÆÐI

PÖNTUNARSÍMAR: 552 2071 & 552 2021
FAX: 552 2021 SÍMBODI: 846 3744
BÍLASIMII: 853 7187 GSM: 896 6530

Göður kosturs lyris skip

JANES

Sendum sjómönum og fjölskyldum þeirra
hátíðarkveðjur á sjómannadegi



**Sjómannafélag
Reykjavíkur**



**Lyftaraþjónusta
Grindavíkur**



**Sjómannasamband
Íslands**

YN-RÖRTENGI MEÐSTÁLGRIPI

YN-RÖRTENGI tengir saman rör með stálgripi án tillits til ór hvaða efni rörin eru eða hvernig yfirborð röranna er. Mjög gott er að tengja saman sag- og þrystingssagnir með þessari aðferð þar sem YN-RÖRTENGI tekur mjög litlað plass.

YN-STÁLGRIPI RÖRTENGI sparað tíma við rörasamsetningar þar sem það nýttist í staðinn fyrir boltáðar eða rafsoðnar rörasamsetningar.



Seljum...
... háþrystitengi frá ERMETO
... heildareign háþrystirör samkvæmt DIN 2391/C
... háþrystislongur samkvæmt SAE 100

Tökum að okkur...
... að leggja háþrystikerfi
... að stilla og yfirfara körfluyftara
(rafmagn og glæsir)



Smíðum...

... spissarðar í bíla og skip aftir fyrirmynnum.
... alftaknar olíu- og eldnæytíðar.
... vökvaháþrysti deilustöðvar aftir óskum



VÖKVAKERFI

DUGGUVOGI 23, 104 REYKJAVÍK, SÍMI 588 4600, FAX 588 4601

BAADER

BAADER ÍSLAND ehf

- Skipajvettur
- Húsaþettur
- Múrbret
- Rárahreinsun



ÖKULEİDİR



**Góðir til sjós
og lands**

CH flúrlampar.

- mjög þöttir (IP67)
- óþrójtanlegt glær
- ryðhlar smæller
- samþykktir til notkunar í skipum



Litil, létt og áreiðanleg rafsuðuvél

- 2,5 Kg.
- (2,1 Kvæt 10A
- Ø 2,5 mm vir



Dry Air blásarar.

Litir, sterkir og meðfærilegir einfæsa loftrestiblásarar til notkunar við orðar aðstæður. 3"-6"



**RAFBÚNABUR Í
FRERA**

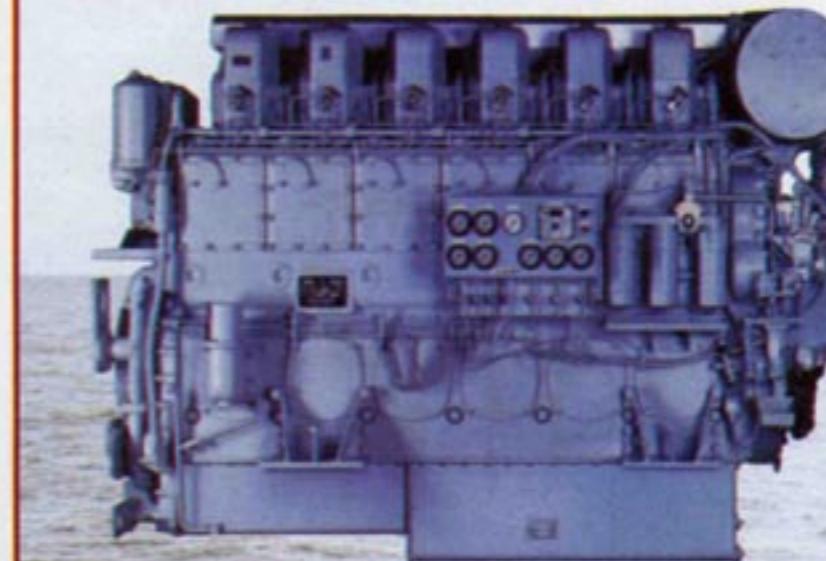


RAFBODI REYKJAVÍK ehf.

Ægisgarði 7, 101 Reykjavík, Sími: 552 3500, FAX: 562 3501

MITSUBISHI FYRIR SJÁVARÚTVEGINN

MITSUBISHI



**AÐALVÉLAR
DÆLUVÉLAR
RAFSTÖÐVAR**

Frá 3 til 3000 kW



Allur
tilheyrandi búnaður

MDVÉLAR HF.

SMÍÐUVEGUR 28, Postnúmer 597 - 200 Kópavogi - Sími: 567 2800 - Fax: 567 2806

HAGSTAÐ VERÐ

AÐALVÉLAR • DÆLUVÉLAR • RAFSTÖÐVAR

Sendum sjómönum, fiskvinnslufólk og öðrum Grindvíkingum famingju- og heiðlaóskir á sjómannadaginn



SAMKAUP

Sími 426 8065 og 426 8181 - Fax 426 8701

Vélsmiðja Þorsteins ehf.

Seljabót 3, Grindavík - Sími 426 8540 og 852 5421 - Fax 426 7540

**Önnumst allar viðgerðir á verkstæði og úti í bæ
Allt frá snúrustaurum upp í skuttagara.**



Eigum flestar tegundir af smiðaeftni. Smiðum úr járn, áli og ryðfriju stáli ásamt rennismíði og uppsettingu að vökvakerfum. Höfum fyrirlikkjandi háþryjistæðulustöðvar, slöngur, fittings, rör, slur, dælur, barka, mæla, vökvastjórnloka, magnloka og fleira. Einnig flestar rafsuðuvörur frá Klif hf. og mikil úrval af boltum í millimetra- og tommumáli.



Almennar bílaviðgerðir

Höfum á lager til bílaviðgerða bremsuhlut, timareimar, óxulhosur, kveikjuhluti, viftureimar, kerti, kertaþræði, vinnukonur, allar ljósaperur og einnig útvegum við aðra stærri varahlut i bíla með stuttum fyrirvara. Smyrjum allar tegundir bíla, skiptum um slur og ollur.

Látið fagmenn vinna verkið fljótt og vel!



Vélsmiðja Suðurnesja ehf.

Hafnarbakka 9, 260 Njarðvík
Sími 421 5750 - Fax 421 5980
Netfang: velsud@ok.is
Veffang www.ok.is/velsud

**Tökum að okkur allar
almennar vélaviðgerðir
og nýsmíði**

Fagmennska í fyrirrúmi

Sundlaug Grindavíkur

Opið í sundlaug og þreksal:
07:00 - 21:00 virka daga
09:00 - 17:00 um helgar



Grindvíkingar og bæjargestir!
Nýtið ykkur reglulega þessa
glæsilegu aðstöðu til líkamlegrar
og andlegrar upplýftingar!

Sundlaug Grindavíkur

Sími 426 7555

FRAMTAK, Hafnarfirði

Kraftmikil lípur viðgerðarþjónusta og dísilstillingar

- VÉLAVIÐGERÐIR
- RENNISMÍÐI
- PLÖTUSMÍÐI
- TÚRBÍNUVIÐGERÐIR
- BOGI • DÍSILSTILLINGAR
- VARAHLUTAPJÓNUSTA

MKG bílfars- og bílkranar,
UNIservice skipavörur og varahlutapjónusta,
C.C. JENSEN skipagluggar, TURBO UK varahlutir,
FLEX-HONE slipibúnaður KIPA plasttappar og
C.A.V. þjónusta



**HAPPDRÆTTI
HÁSKÓLA ÍSLANDS**
vænlegast til vinnings

**Umboðsmaður
Grindavík**

Ása Einarsdóttir
Borgarhrauni 7
240 Grindavík

Sími 426-8080



FRAMTAK
VÉLA- OG SKIPAPJÓNUSTA
Drangahraunil-1b Hafnarfirði
Sími 565 2556 - Fax 565 2556
Netfang: framtak@isholt.is



Stálgrindarhús 250 m²: Óeinangrað með innkeyrslu og inngangshurð.

Breidd 10 m. Lengd 25 m. Veghæð 3 m. Þakhalli 17°

Stálgrindarhús



Vélbátarnir

í Járngerðarstaðahverfi og Staðarhverfi
- Ólafur Rúnar Þorvarðarson -

Í Sjómannadagsblaði Grindavíkur 1999, birtist grein um vélbátana, sem gerðir voru út í Pórkötlistaðahverfi (Nesinu). Þar er sagt frá Hraunsskipinu Haflíða, sem fyrst var sett vél í þar austur frá, 1927. Fyrstu vélarnar í báta Grindvíkinga komu hins vegar árið 1926. Voru þær settar í bátana Sigríði, sem þeir Alexander Klemensson, Holti, Ólafur Árnason, Gimli, Sigurgeir Guðjónsson, Hliði og Sigurður Sigurðsson, gerðu út og Framtíðina í eigu Karls Guðmundssonar á Karls-skála. Vélarnar voru af Bolinder gerð, 6 ha. Um þetta leyti var áraskipaútgerð Grindvíkinga, sem staðið hafði um aldri að líða undir lok og voru vélar settar í mörg skipanna. Meðal þeirra voru Gæfan í eigu Guðjóns Einarssonar á Hliði, Vilborg, Dagbjarts Einarssonar í Ásgarði, Óskabjörn Einars G. Einars-sonar í Garðhúsum, Járngerðarstaða-skipið Björgvin, Geir frá Húsatóftum í Staðarhverfi og Víkurskipið Sæborg. Þessi skip voru smíðuð á árunum

1910-1918. Kunnur skipasmiður þá, var Hallgrímur á Kalastöðum í Stokks-eyrarhreppi. Hann mun hafa smíðað nokkur skip fyrir Grindvíkinga með



Ólafur Rúnar Þorvarðarson

svokölluðu sunnlensku lagi, en einnig voru í Grindavík skip með Engeyjar-lagi, smíðuð af Bjarna skipasmið í Engey. Þessi skip voru gerð út næstu 4-8 árin eftir að vélar komu í þau, en þá létu eigendur þeirra smíða eða keyptu vélbáta, sem sumir hverjir báru nöfn skipanna áfram. Síðasta áraskipið, sem gert var út frá Grindavík á vetrarvertið var Víkurskipið Sæborg. Það var árið 1929 og var formaður Guðjón Gíslason, Vík. Grindvíkingar urðu nokkuð á eftir öðrum landsmönnum með vél-vædingu bátaflotans. Voru það einkum erfið lendingarskilyrði, sem þar réðu mestu um.

Í Staðarhverfi hafði Gíslason, silfursmiður úr Reykjavík, reynt útgerð vélbáts árið 1924. Báturinn sem hét Málmey R.E. 181, var um 7 smálestir að stærð með, 6-8 ha Danvél. Legufærum fyrir báttinn var komið fyrir á Staðarvíkinni. Gekk útgerðin allvel og hél Gíslason uppteknum hætti á vertiðinni 1925. Um svipað leyti (1925-1926)

mun vélbatur að nafni Sæfari hafa verið gerður út frá Staðarhverfi af Sveini Hall Ásmundssyni, sem bjó á Vindheimum og Jóni Jónssyni frá Loftsstöðum í Gaulverjabæjarhreppi.

Uppsátur bátanna í Járngerðarstaðahverfi voru ofan varanna. Úr Norðurvörinni eru á árunum 1928-1938, bátarnir Óskabjörn, Framtíðin, Björgvin, Sæborg (G.L.M.), Hafurbjörn, Sigríður, Þorbjörn, Edda, Ketilborg, Gíslína og Blíðfari. Úr Suðurvörinni eru á sama tíma bátarnir Þurfalingur, Farsæll, Ólafia, Gæfan, Vilborg, Hafrenningur, Borg, Fortuna, Sæborg, Gíslí Jónsson og bátur Hallmundar Eyjólfssonar.

Bryggjurnar, sem gerðar voru við lendingarstaðina í hverfunum, auðvelduðu mjög löndun aflans. Í bládinu Mími, sem gefið var út í Grindavík á árunum 1937-1939, er greint frá lifrarafla Grindavíkurbaða. Fimmtíu lítrar af lifur voru taldir jafngilda einu skippundi af verkudum saltfiski. Vertíðirnar 1937 og 1938 var afli bátanna í Járngerðarstaðahverfi og Staðarhverfi sem hér segir:

Nafn báts	1937	1938
	(lítar)	(lítar)
Bjarni riddari	3.000	-
Björgvin	6.313	8.650
Borg	6.855	8.560
Bragi (Sigurjón Kjartansson.)	2.610	-
Edda	8.076	8.149
Einar	4.900	6.585

Farsæll G.K. 57	6.492	9.431
Farsæll (Björn Búi)	4.070	4.435
Framtíðin	3.555	5.560
Gíslí Jónsson	5.535	9.680
Gíslína	6.577	8.289
Gæfan	6.935	9.663
Guðrún	-	1.445
Hafurbjörn	5.629	8.046
Ólafia	8.129	10.472
Sigurbjörð	7.100	12.682
Sigurfari (Einar, Merki)	445	489
Sæborg I	6.251	7.958
Sæborg G.L.M.	9.035	11.542
Sægammur	3.870	4.969
Þorbjörn	5.901	5.569

Pegar kom fram um miðjan fjórða áratug aldarinnar var mögrum sterri vélbátanna lagt við festar á Járngerðarstaðavík milli róðra. Eftir að ósinn var grafinn gegnum rifid 1939, var farið að leggja bátum við festar á Hópinu. Bátalegan á Víkinni var þó jafnframt nýtt áfram meðan löndunarbryggjan milli Suðurvarar og Nordurvarar var notuð.

Nú eru liðin 75 ár frá því að fyrstu vélar komu í báta Grindavíkinga. Gekk vélvaðing bátaflotans hratt fyrir sig. Heimildir um þessa báta hafa oft reynst nokkuð misvisandi og ekki hefur tekist að afla mynda af öllum. Hér á eftir verður þó reynt að forða frá glötun þeim upplýsingum sem fyrir liggja, en þær eru ugglauð ekki tæmandi.



BJÖRGVIN G.K. 35

Járngerðarstaðaskipid Björgvin, var smíðað af Bjarma skipasmið í Engey um 1914. Það var áttæringur, tíróinn. Skipið lenti í hrakningsveðrinu 24. mars 1916 og náði þá landi við Jögunarklett á Víkunum. Formaður skipsins þá, var Árni Björnsson, Grund, en eftir það tók Þorvaldur Klemensson, Eiði, við formennskunni. 1928 var sett í skipið vél af Solo gerð, 10 ha. og var það þá mælt 4,32 brl. að stærð. Formaður Björgvins eftir að vél kom í hann, var lengst af Eiríkur Tómasson, Járngerðarstaðum, en Tómas Þorvaldsson um tíma á vertíðinni 1939. Björgvin var seldur frá Grindavík, sumarið 1940 og hugðust kaupendur gera hann út frá Hölmavík. Á leiðinni vestur sökk skipið á Húnaflóa en menn björguðust.



Ólafia G.K. 40

Smíðuð í Grindavík 1932 af Kristjáni Halldórssyni. Eik og fura. 6,15 brl. Vél fyrstu árin var Ford, 12 ha. en síðar var sett í bátinn June Munktell vél. Eigendur Gunnar Ólafsson, Hæðarenda, Sverrir Sigurðsson, Brimnesi, Guðmundur Kristjánsson, Lundi og Jón Pétursson, Blómsturvöllum. Formaður var lengst af Gunnar Ólafsson, Hæðarenda, en 1940 tók Jón Pétursson við formennsku bátsins. Ólafia var gerð út frá Grindavík til 1943 en var þá seld til Reykjavíkur.



Þorbjörn G.K. 52

Smíðaður í Reykjavík um 1928. Eik og fura. 4,8 brl. Vél Ford, 16 ha. Eigandi Verslun Einars í Garðhúsum, Grindavík. Formenn Þorbjörns voru Guðjón Klemensson, Borgargarði, Kristján Þorvaldsson, Akri og Alexander Klemensson, Holti. Verslun Einars G. Einarssonar mun hafa gert bátinn út til ársins 1939.



ÚTGERÐ
ÓLAFUR GK - 33
GEIRFUGL GK - 66
SKARFUR GK - 666
GAUKUR GK - 660
GRINDVÍKINGUR GK - 606
REYNIR GK - 47
ALBATROS GK - 60



FISKANES HF.

Sendum sjómönum, fiskvinnslufólkí og öðrum Grindvíkingum famingju- og heillaóskir á sjómannadaginn.



ÞORBJÖRN HF.
STOFNAÐ 1953



Símar: Skrifstofa 420-4400, Verkstjóri 426-8078
Veiðarfæri 420-4414, Fax 420-4401

Sendum sjómönum, fiskvinnslufólkí og öðrum Grindvíkingum famingju- og heillaóskir á sjómannadaginn.



Gísli Jónsson G.K. 197

Smíðaður 1928. Eik og fura. 5 brl. Vél Ford, 12 ha. Eigendur frá 1933, Gunnar Gíslason, Vík, Árni Helgason, Garði, Stíður Guðbrandsson og Óli Matthíasson. Formaður var Gunnar Gíslason. 20. apríl 1934, varð báturinn fyrir vélarbilun í línlurðri. Er líða tók á daginn gerði austan hvassviðri með blindbyl. Prátt fyrir tilraunir bátsverja að sigla til hafnar, hrakti bátinn undan veðrinu í átt að landi. Seint um kvöldið, strandaði hann við svonefnt Bergsendasker austan Staðarbergs. Mennirnir komust af sjálfsdáðum í land og skömmu síðar tókst að bjarga bátnum nær óskemmdum af strandstað. Gísli Jónsson var seldur 1935, Guðlaugi Þórðarsyni, Þróðvangi og J. Johansen, norskum braðslumanni í Grindavík. Þeir gerður bátinn út til 1941. Formaður var Guðlaugur Þórðarson.



Fortuna G.K. 50

Stærð 4,18 brl. Vél Ford, 12 ha. Eigandi Einar Einarsson, Krosshúsum, frá 25. janúar 1929. Báturinn var gerður út frá Grindavík á árunum 1930-1932. Formenn munu hafa verið Stefán Jónsson, Hraungerði og Kristján Þorvaldsson, Akri.

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heillaóskir á sjómannadaginn*



VÍSIR

FÉLAG SKIPSTJÓRNARMANNA
Á SUÐURNESJUM

Hafnargötu 90 - 230 Keflavík - Sími 421-4141



FJÖLBRAUTASKÓLI SUÐURNESJA

Sunnubraut 36 - 230 Keflavík - Sími 421-3100

*Sendum sjómönnum, fiskvinnslufólk
og öðrum Grindvíkingum hamingju
og heillaóskir á sjómannadaginn.*

Auk náms á **Sjávarútvegsbraut** og **Vélstjórn 1.** og annars stigs,
býður Fjölbautaskóli Suðurnesja fram nám á **fjölda iðn- og stúdentsbrauta**.

Næsta innritun í nám í **Veiðarfæragerð (Netagerð)** er á vorönn 2001.

Athygli er vakin á því að netagerð er eingöngu kennd við FS.

Skólinn þjónar þannig öllu landinu og því takmarkaður hópur nemenda sem kemst
að hverju sinni. Við hvetjum áhugasama einstaklinga að skrá sig með góðum fyrirvara.

Innritun á haustönn 2000 fer fram í skólanum dagana 2., 5. og 6. júní.

Skólameistari



Geir G.K. 32

Áttæringer, smiðaður í Grindavík 1915 fyrir Karl Guðmundsson, Karlsskála og Jón Jónsson, Sjólyst. Skipið lenti í hrakningsveðrinu 1916 og náði þá landi við Jögunklett á Víkunum. Um 1917 keypti Einar Jónsson á Húsatóftum skipið og var það síðan gert út frá Staðarhverfi. Formenn Geirs voru Guðsteinn Einarsson og síðar Jón Einarsson, Húsatóftum. 1928 var sett í skipið vél af Ford gerð 16 ha og mældist það þá 5,56 brl. að stærð. Geir mun hafa verið gerður út til ársins 1936, en stóð eftir það uppi um margra ára skeið á svonefndum Hvirflum í Staðarhverfi. Um miðjan áttunda áratuginn var skipið endurbyggt í upprunalegri mynd á vegum Þjóðminjasafns Íslands. Órlög Geirs urðu þau, að hann varð eldi að bráð ásamt mörgum merkum skipum, er geymslusálfar Þjóðminjasafnsins í Kópavogi brann 1993.



Gíslína G.K. 48

Smiðuð í Reykjavík 1930 af Lárusi Björnssyni. Stærð 5,13 brl. Vél Ford, 12 ha. en síðar Lister díselvél, 16 ha. Eigendur í Grindavík voru Jón Gíslason, Baldurshaga, Guðjón Gíslason, Vík og síðar einnig Einar Dagbjartsson, Ásgarði. Formaður Gíslínu var Jón Gíslason. Báturinn slitnaði upp af legunni á Jármerðarstaðavík í suðvestan stormi, 13. mars 1943. Rak hann upp í kamp vestan Höpsgranda í Nesinu og eyðilagðist.



Hafurbjörn G.K. 42

Smíðaður í Grindavík 1933. Eik og fura. 4,17 brl. Vél Ford, 12 ha. Eigandi Verlsun Einars í Garðhúsum frá 8. febrúar 1934. Formaður Hafurbjarnar var lengst af Guðjón Klemensson. Báturinn var stækkaður 1939 og sett í hann 25 ha. Grey vél. Var hann eftir það mældur 5,55 brl. að staerð. Fromenn bátsins eftir það næstu 3-4 árin voru Alexander Klemensson, Holti, Gunnar Ólafsson, Hæðarenda og Sigurpáll Aðalgeirsson, Krosshúsum. Báturinn var seldur Birni Gíslasyni 1950, en talinn ónýtur og tekinn af skrá 1961.

Vorið 1922 keypti Einar G. Einarsson, kaupmaður, teinaerang af Gísla Gíslasyni, silfursmið. Báturinn sem hét Engey, var smíðaður í Reykjavík um 1912 og hafði Gísli gert hann út frá Þorlákshöfn og síðar í Grindavík. Við eigendaskiptin hlaut hann nafnið Hafurbjörn og var einkum notaður sem flutningabátur. Gísli leigði þó bát þennan af Einari kaupmanni og reri honum úr Staðarhverfi á vertiðinni 1926 eftir að Málmey R.E. 181 sökk.



Sæborg G.K. 45

Víkurskipið Sæborg, var smíðað í Grindavík um 1910 af Hallgrími á Kalastöðum í Stokkseyrarhreppi. Það var tímóinn átaerungur. Eingandi þess og formaður var Gísli Jónsson, Vík. Í hrakningsveðrinu 1916, náði skipið lendingu við svonefndan Malarenda, vestan Gerðistanga í Staðarhverfi. Skipið var gert út sem árskip til ársins 1929 og voru formenn þess eftir 1925, Sæmundur Nielsson og Guðjón Gíslason. Árið 1929 var sett í skipið 10-12 ha. Ford vél. Mældist það þá 5,12 brl. að staerð. Formenn skipsins eftir það voru Sveinn Guðmundsson og Sæmundur Nielsson. Sæborg var gerð út frá Grindavík til ársins 1933.



Einar G.K. 135

Smíðaður í Grindavík 1935 af Kristjáni á Reynisstað í Staðarhverfi. Eik og fura. 5,7 brl. Vél Dan, 8 ha. Eigendur voru Guðsteinn Einarsson og Jón Einarsson frá Húsatóftum. Báturinn var endurbyggður og dekkaður 1939 og mældist eftir það 7 brl. að staerð. Var þá sett í hann Drott vél 14 ha. Formaður var lengst af Jón Einarsson. Einar var gerður út frá Staðarhverfi til ársins 1942. Hann var seldur Birni Gíslasyni, Grindavík 1949 og hét eftir það Númi G.K. 135. Báturinn var talinn ónýtur og tekinn af skrá 1952.



Farsaell G.K. 57

Smíðaður í Reykjavík 1928. Eik og fura. 5,82 brl. Vél Ford, 12 ha. Eigendur voru upphaflega Sæmundur Nielsson, Vík og Brynjólfur Magnússon, Þorvaldsstöðum. Síðar áttu báttinn með Brynjólfí þeir Águst Sigurðsson, Sæbóli, Kristján Sigurðsson, Pálshúsum og Geir Þórarinsson. Formaður var Águst Sigurðsson. Farsaell var gerður út frá Grindavík til ársins 1939.



Hafrenningur G.K.

Smíðaður um 1928. Stærð 5-6 brl. Vél Ford, 12-16 ha. Var upphaflega gerður út frá Steingrímsfirði í Strandasýslu. Eigendur voru Guðmundur Guðmundsson og Sigurður Þorleifsson. Þeir hófu útgerð bátsins frá Grindavík 1932, en seldu hann 1933 braðrunum Guðjóni og Óskari Gíslasonum frá Vík. Var Guðjón formaður bátsins á vertíðinni 1934 en Óskar næstu tvær vertíðir. Hafrenning tók út ír uppsátrí ofan Suðurvarar í miklu brimi og sjávarflóði haustið 1936. Rak bátinn á land nálað Svartakletti, þar sem hann brotnaði í spón. Annan bát tók út úr uppsátrinu í þessu sama flóði. Var það bátur Hallmundar Eyjólfssonar og eyðilagðist sá einnig.



Ketilborg G.K. 36

Áttærungur í eigu Ólafs Árnasonar á Gimli í Grindavík. Stærð 4,3 brl. Vél (1928) Ford 12 ha. Ólafur var formaður skipsins og gerði það út á árunum milli 1920 og 1930. Eftir það stóð skipið uppi í nausti til ársins 1940. Þá keyptu hluti í skipinu braðurnir Ágúst og Kristján Sigurðssynir og Geir Þórarinsson og hófu útgerð þess með Ólafi að nýju. Var Ketilborgin síðan gerð út til ársins 1943 og formaður var Ágúst Sigurðsson, Hraunteigi.



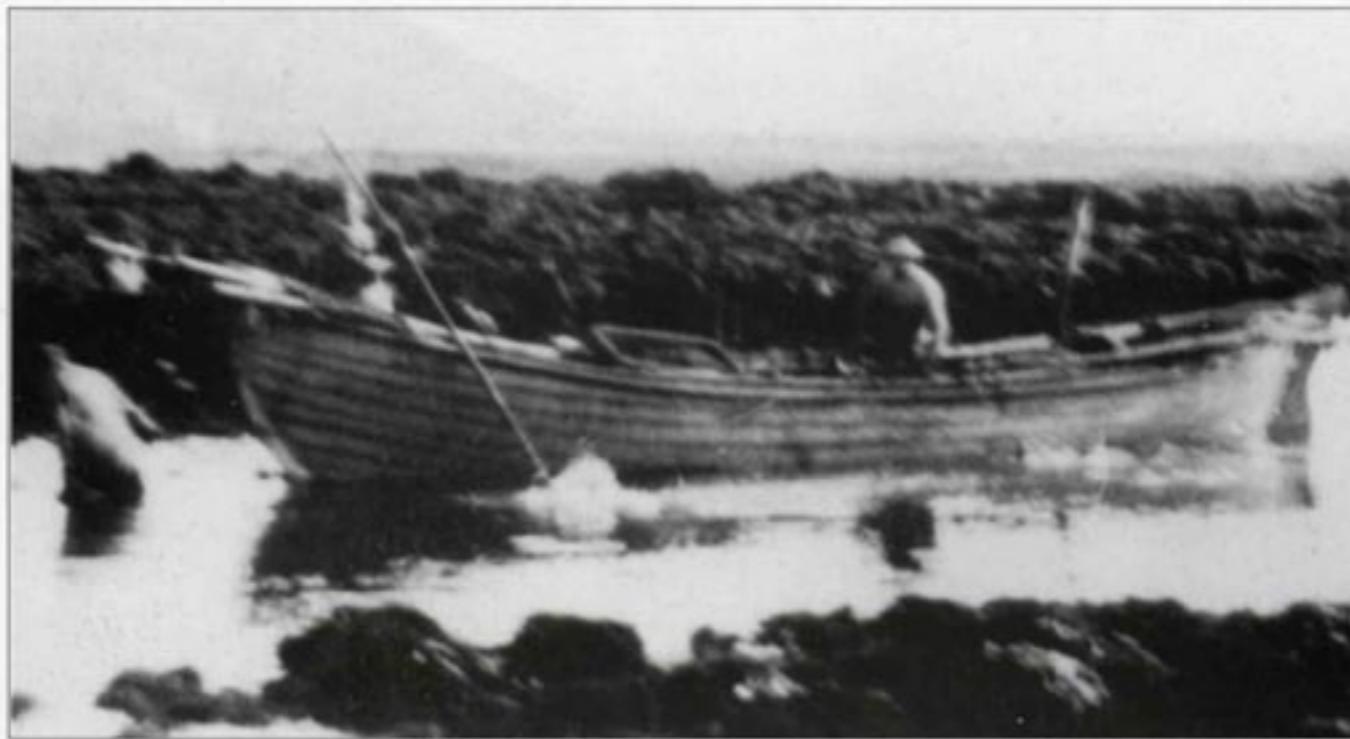
Sægammur G.K. 69

Smíðaður í Reykjavík 1929. Eik og fura. 4,85 brl. Vél Drott, 8-10 ha. Eigendur Jón Helgason, Stað og synir hans, Helgi og Gamaliel. Jón var formaður Sægamms til 1935, en þá tók Helgi sonur hans við formennskunni og var með bátinn næstu þrjár vertíðir. 20. apríl 1934, sem var fyrsti sumardagur, lenti Sægammur í hrakningum er vél hans bilaði í röðri. Skall á austan hvassviðri með blindbyl er líða tók á daginn og hrakti bátinn undan sjó og veðri. Seint um kvöldið fann norskur línuveiðari bátinn á reki djúpt undan Reykjanesi. Tókst að koma taug á milli skips og báts og var Sægammur dreginn í var undan svonefndu Kistubergi. Þar voru bátsverjar teknir um bordi í línuveiðarann. Daginn eftir hafði veðrið gengið niður og var báturinn þá dreginn inn til Hafna. Sægammur var gerður út frá Staðarhverfi. Guðjón Gíslason frá Vík var formaður hans vertíðimar 1939 og 1940 og síðan Stefán Jónsson, Hraungerði eina vertíð. Báturinn var seldur til Skagastrandar 1941.



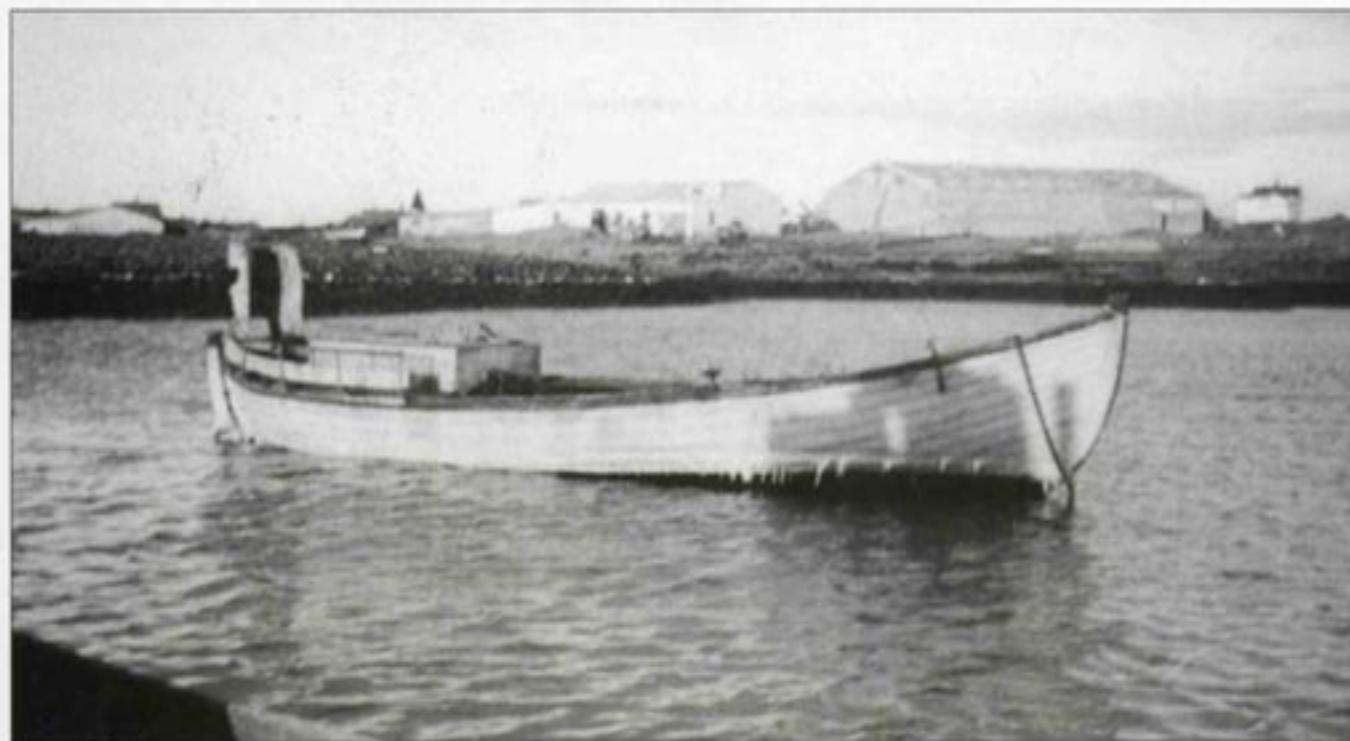
Gæfa G.K. 439

Smíðuð í Grindavík 1934 af Kristjáni á Reynisstað í Staðarhverfi. Eik og fura. 6 brl. Vél Ford, 12 ha. Eigendur Guðjón Einarsson og Sigurgeir Guðjónsson, Hlíði, Sigurgeir Jónsson, Vorhúsum og Þorsteinn Símonarson, Vallarhúsum. Formaður Gæfunnar var Sigurgeir Guðjónsson. Báturinn var endurbyggður og dekkadur 1944 og sett í hann 18 ha. Lister dieselsvél. Var hann eftir það mældur 7 brl. að stærð. Gæfan var gerð út frá Grindavík til ársins 1948 en seld til Reykjavíkur 1950.



Sigriður G.K. 49

Arið 1926 urðu þáttaskil í útgerðarmálum Grindvíkinga. Þá var, í byrjun janúar, fyrst sett vél f vertfðarbát sem gerður var út frá Járngerðarstaðahverfi. Vélin var af Bolinder gerð 6 ha. og báturinn, sem hét Sigriður G.K. 49 var í eigu Alexanders Klemenssonar, Holti, Ólafs Árnasonar, Gimli, Sigurgeirs Guðjónssonar, Hliði og Sigurðar Sigurðssonar. Báturinn var 3,82 brl. að stærð og var Alexander Klemensson formaður hans. Alexander varð síðar aðaleigandi bátsins og gerði hann út til ársins 1936.



Borg G.K. 153

Smíðuð í Reykjavík 1935. Eik og fura. 6,47 brl. Vél fyrstu árin Ford, 12-16 ha. en síðar Skandia vél, 22 ha. Eigendur braðurnir Guðjón Gíslason og Óskar Gíslason, VÍK. Guðjón var með Borgina fyrstu vertfðina sem þeir braður gerðu hana út, en eftir það tók Óskar við formennsku. 5. febrúar 1940 varð báturinn fyrir vélarbilun í róðri og var dreginn inn á leguna í Staðarhverfi. Að kvöldi þessa dags brimaði skyndilega með þeim afleiðingum að báturinn dró legufærin og rak upp í fjöru. Brotnaði hann mikið, en viðgerð gekk hratt fyrir sig og voru róðrar hafnir að nýju að hálfri annari viku liðinni. Báturinn var seldur vestur á land 1940.



Edda G.K. 113

Smíðuð í Grindavík 1933 af Kristjáni Halldórssyni. Eik og fura. 7 brl. Vél Skandia 16 ha. Eigandi Verslun Einars f Garðhúsum. Báturinn var endurbyggður og dekkaður 1939 og sett í hann 22 ha. Ford vél. Sigurður Þorleifsson, Grund var formaður bátsins 1934-1941. Eftir það mun Vilbergur Adalgeirsson frá Krosshúsum hafa verið með bátiinn a.m.k. eina vertið. Edda var sold til Akraness 1955 og hafði þá staðið uppi í fjöru í svonefndu Kvíavíki rúman áratug.



Óskabjörn G.K. 37

Tíróinn áttæringur í eigu Einars G. Einarssonar, Garðhúsum. Skipið var smíðað á árunum 1912-1914. Óskabjörn var eitt þeirra Grindavíkurskipa er lento í hrakningsveðrinu 24. mars 1916 og náðu landi heilu og höldnu við Jögunarklett á VÍK-unum. Formaður skipsins þá var Þorvaldur Klemensson. Árið 1927 var sett í skipið 16 ha. Ford vél og stærð þess mæld 5,8 brl. Var þá Guðmundur Erlendsson frá Grund, formaður. Óskabjörn fórst í fiskiröðri 7. mars 1933. Fjórir menn drukkuðu, en vélbáturinn Porbjörn G.K. 52, formaður Guðjón Klemensson, bjargaði einum manni af áhöfninni.



Framtíðin G.K. 124

Smiðuð í Reykjavík 1934. Eik og fura. 5,7 brl. Vél Skandia, 22 ha. Eigandi og formaður Karl Guðmundsson, Karisskála. Framtíðin var gerð út frá Grindavík til ársins 1941. Karl Guðmundsson gerði áður út bát sem bar sama nafn. Í apríl 1926 var sett í hann Bolinder glóðarhaussvél, 6 ha. og var það önnur vél sem sett var í bát í Grindavík.



Sæborg I G.K. 45

Smiðuð í Grindavík 1935 af P. Vigelund. Eik og fura. 7 brl. Vél Mannheim 16 ha. (MWM diesel). Eigandi og formaður, Gunnar Gíslason, Vlk. Báturinn var lengdur og dekkadur 1939 og mældist eftir það 7,41 brl. að stærð. Sæborg slitnaði upp af legu á Járngerðarstaðavík í suðvestan stormi, 13. mars 1943. Rak bátinn á land vestan Hópsgranda í Nesinu og brotnaði hann talsvert. Gert var við hann eftir óhappið og sett í hann ný vél, National 27 ha. Gunnar Gíslason gerði bátinn út frá Grindavík til ársins 1946. Að sumarlagi (1937-1938) mun hann einnig hafa gert út frá Skálum á Langanesi. Sæborg var seld til Hellissands 1946.



Farsæll H.U. 102

Smiðuð í Reykjavík 1930. Eik og fura. 4,8 brl. Vél Tuxham, 14 ha. Báturinn var endurbyggður, lengdur og dekkadur 1940 og var eftir það um 6 brl. að stærð. Hét hann þá Farsæll G.K. 257. Eigendur voru Björn Búi og Jóhann Andréssynir. Peir gerðu bátinn út frá Hvammstanga um tíma, en hófu útgerð hans frá Staðarhverfi eftir miðjan fjórða áratuginn (1936-1937). Báturinn var seldur norður í land 1946.



Sæborg G.K. 59

Smiðuð í Reykjavík 1929 af Lárusi Björnssyni, bátasmíð. Eik og fura. 5,3 brl. Vél Ford, 12 ha. Eigendur í Grindavík voru upphaflega Guðjón Gíslason, Lárus Jónsson og Marel Eiríksson. Báturinn var dekkadur haustið 1934, fyrstur báta í Grindavík. 1938 var hann endurbyggður og sett í hann 15 ha. Bolinder vél. Var hann eftir það um 6 brl. að stærð. Formaður Sæborgar var Marel Eiríksson, Byggðarenda og gerði hann bátinn út til 1943. Meðeigendur hans þá voru Þorvaldur Ólafsson og Einar G. Einarsson, kaupmaður. Einar keypti síðan bátinn ásamt Rafni Sigurðssyni og gerðu þeir Sæborgu út um eins árs skeið. Báturinn var talinn ónýtur og rifinn 1944.



Vilborg G.K. 33

Áttærингur, smíðaður um 1917. Eigandi Dagbjartur Einarsson, Velli og síðar Ásgarði í Grindavík. Formaður Ívar Magnússon frá Görðum. Gert út sem árskip til 1927. Sett var vél í skipið 1928, Ford, 10-12 ha. og mældist það þá 4,8 brl. að stærð. formenn Vilborgar eftir það voru Stefán Jónsson, Hraungerði, Sigurjón Kjartansson, Vörum og Ragnar Guðmundsson frá Skagaströnd. Vilborgin mun hafa verið gerð út til ársins 1936.

Bjarni riddari G.K. 9

Smíðaður í Grindavík 1934. Eik og fura. 6,4 brl. Vél Ford 12 ha. Eigandi Gunnlaugur Stefánsson, kaupmaður, Hafnarfirði frá 18. janúar 1935. Formaður Bjarna riddara var Þorsteinn Sölvason, Höpskoti. Báturinn var gerður út frá Grindavík til ársins 1937.

Blíðfari G.K. 43

Stærð 4,35 brl. Vél Ford, 12 ha. Eigendur Loftur Jónsson, Bjargi og Jón Sigurðsson, Sólheimum frá 25. janúar 1929. Báturinn var gerður út frá Grindavík á vetrarvertiðum til ársins 1936.

Guðrún G.K. 46

Smíðuð 1920. Eik og fura. 5,29 brl. Vél Ford 16 ha. Eigandi og formaður Baldvin Jónsson, Höpi. Báturinn var seldur Gunnlaugi Stefánssyni, Hafnarfirði 1934. Hann gerði bátinn út frá Grindavík á árunum 1938-1941 og munu Stefán Jónsson, Hraungerði og Grétar Jónsson, Sjólyst þá hafa verið formenn hans. Eftir að útgerð bátsins lauk, stóð hann uppi í nausti við Höpskot, en var talinn ónýtur og rifinn 1944.

Lóa G.K. 115

Smíðuð í Grindavík 1933. Eik og fura. 6,17 brl. Vél Ford 12 ha. Eigandi

Verslun Einars í Gardhúsum. Báturinn fórst í fiskiröðri 21. febrúar 1935. Vél báturinn Garðar frá Vestmannaeyjum bjargaði tveimur mönnum af áhöfninni en þrír drukknudu.

Sigurbjörg G.K. 41

Smíðuð í Reykjavík 1937. Eik og fura. 6 brl. Vél Skandia 18 ha. Eigendur Sæmundur Nielsson, Skálholti, Öli Matthíasson o.fl. Formaður var Sæmundur Nielsson. Báturinn var gerður út frá Grindavík til ársins 1941.

Sigurfari G.K. 119

Smíðaður í Reykjavík 1934. Eik og fura. 1,64 brl. Vél Solo 7 ha. Eigandi og formaður var Einar Einarsson, Merki í Staðarhverfi. Hann mun hafa gert bátinn út að vor- og sumarlagi fram um 1940.

Stella G.K. 174

Smíðuð í Reykjavík 1934. Eik og fura. 5,2 brl. Vél June Munktell 10 ha. Báturinn var keyptur frá Höfnum 1939 og voru eigendur hans í Grindavík. Ólafur Einarsson, Gardhúsum og Guðjón Gíslason frá Vík. Stella var gerð út á vetrarvertiðinni 1939 og var þá Grétar Jónsson, Sjólyst, formaður. Guðjón Gíslason mun svo hafa verið með bátinn á haustvertið sama ár, en 1940 var báturinn seldur norður í land.

Vonin G.K. 31

Smíðuð í Reykjavík 1928. Eik og fura. 3,12 brl. Vél Bolinder 8 ha. Eigendur Magnús Magnússon, Móakoti í Staðarhverfi sem jafnframt var formaður og Sr. Brynjólfur Magnússon. Báturinn var seldur til Innri-Njarðvíkur 1933.

Purfalingur G.K. 89

Smíðaður 1928. Eik og fura. 5 brl. Vél Ford 12 ha. Eigendur í Grindavík voru Ívar Magnússon, Guðmundur Tómasson og Árni Helgason. Þeir gerðu bátinn út til 1932, en eftir það áttu bátinn með Árna Helgasyni, þeir Gunnar Gíslason, Stíður Guðbrandsen og Öli Matthíasson, Grindavík. Hlaut báturinn þá nafnið Gísli Jónsson G.K. 197.

Heimildir:

- Brim og boðar 1949 - Frá Suðurnesjum 1960 - Hljóðritanir á viðtöllum við Grindvískra sjómenn 1970-1990
- Íslensk skip. - Jón Björnsson 1990 og 1999 - Mímir 1937-1939 - Skrá yfir veiðarfíramerkir í Sunnlendingafjörungi 1937 - Staðhverfingabók 1975 - Vélbátavátryggingafélagið Festi, Grindavík, 1938-1943 - Prautgöðir á raunastund 1969

Sendum sjómönum og fjölskyldum þeirra hátíðarkveðjur á sjómannadegi

Gerðahreppur

Sandgerðishöfn

Verkalýðs- og sjómannafélag

Sandgerðis

*Farmanna- og
fiskimannasambandið*

Sjómannasamband Íslands

Vélasalan

Hampiðjan

Matsveinafélag Íslands

Sæþór Smíðshöfða 21

Sjómannafélag Reykjavíkur

Loyds Register Shipping

Det Norske verkta

Sjómannafélag Hafnarfjardar

Vestmannaeyjahöfn

Vélaverkstæði Guðmundar

Skúlasonar

Samvinnufélag útgerðarmanna

Neskaupsstað

Sjómannafélag Ólafsfjardar

Blómabúðin Sóldögg

Fiskmarkaður Suðurnesja

Festi

Hafnarsamlag Suðurnesja

Lögbók

Gardar Sigurðsson

Útvegsmannafélag Suðurnesja

Rafþjónusta Birgis

Farsæll

Grindin

Heilbrigðisstofnun Suðurnesja

Íslandsbanki Keflavík

Ökuleiðir

Verslunin Málmey

Verslunin Bláfell

Verkalýðs- og sjómannafélag

Keflavíkur

Tryggingamiðstöðin Flakkarinn

Sjómannastofan Vör

Nesfiskur

Rafborg

Samband sveitarfélaga á

Suðurnesjum

Selháls

Hafrannsóknarstöðin Stað

Netasalan



Mjölskip, lýsskip og saltskip samtimis í Grindavíkurhöfn

Vertíðarspjall

Pegar maður hugsar til baka þegar vetrarvertíð er að ljúka er það ekki landburður af fiski og mikil vertíðarstemning sem kemur fyrst upp í hugann heldur eru það óveður með stórfloðum og skemmdum á hafnarmann-virkjum og fjörökompum, sem er fer-skast í minningunni. Það var 10.janúar sem við fengum fyrst að finna fyrir styrkleika höfuðskepnanna. Þá gerði hér óveður með miklum sjógangi og náiði ólduhæðin allt að 13 metrum og stóð beint inn víkina þegar háflóð var um morguninn, enda var flóðhaðin ein sú mesta sem komið hefur í mörg ár og allar bryggjur fóru á kaf. Ekki vildi betur til en svo, að Kvíabryggjan sem var nýendurbyggð flaut upp og líktist einhverju allt öðru en löndunarbryggju þegar fjarði út og eftir miklar vangaveltur og skoðanir var ákveðið að reyna að reka hana niður aftur og var byrjað á því verki undir mánaðamót janúar og febrúar.

Þrátt fyrir þessar bryggjuhörmungar fór nokkuð vel á bánum í höfninni og er ekki vitað um teljandi skemmdir á

þeim af völdum hreyfingar í höfninni.

Af því að ég er farinn að tala um hreyfingu í höfninni eftir að nýja inn-siglingin var tekin í notkun, þá er það minn tilfinning að ólduhreyfing innan hafnar sé í miklum brimun, meiri en

áður var en á móti komi að hin sterku sog sem gjarnan voru þegar brim var mikid séu minni og ég held að minna hafi slitnað af landfestum í veturn en oft áður. Hafa ber í huga að gardarnir sem eiga að verja okkur fyrir ágangi sjávar eru enn ekki komnir og þetta ástand er í samræmi við þær líkansprófanir sem gerðar voru, áður en hafist var handa við þetta verk. Því getum við verið bjartsýn á að hér verði rólegt innan hafnar þegar gardarnir eru komnir.

Vertíðin árið 2000 verður ekki talin með þeim allra bestu í sögunni og kemur þar bað til leiðinlegt veðurfar lengst af og frekar léleg aflabréði í net sem kannske skýrist að nokkru leiti af því að nú eru nær eingöngu notuð mjög stórríðin net, með 8-9.5 tommu riðli í stað þess að áður fyrir var notast við 7-7.5 tommu riðil og fékkst því mikil blandaðri fiskur í netin. Adalástaðan fyrir þessari breytingu er sú að leiguverð á kvóta er alltof hátt og því reyna menn að réttlæta fyrir sér kvótaleigu með því að reyna að fá stærri fisk sem mun herra verð fæst fyrir. Ég ætla ekki

Vertíðin

Vertíðin árið 2000 verður ekki talin með þeim allra bestu í sögunni og kemur þar bað til leiðinlegt veðurfar lengst af og frekar léleg aflabréði í net sem kannske skýrist að nokkru leiti af því að nær eingöngu notuð mjög stórríðin net, með 8-9.5 tommu riðli í stað þess að áður fyrir var notast við 7-7.5 tommu riðil og fékkst því mikil blandaðri fiskur í netin. Adalástaðan fyrir þessari breytingu er sú að leiguverð á kvóta er alltof hátt og því reyna menn að réttlæta fyrir sér kvótaleigu með því að reyna að fá stærri fisk sem mun herra verð fæst fyrir. Ég ætla ekki

hér að fara út í skrif um kvótakerfið en persónuleg skoðun minn er sú að fara ætti varlega í að veiða bara stærsta fiskinn. Þar sem ég held að hann sé mjög mikilvægur til að hrygning geti tekist vel og kannski væri holtt fyrir okkur að líta til áranna 1960-65 þegar stórporskur var strádepinn í nót og kannski var það upphafið að hruni þorskstofnsins, þrátt fyrir að skoðun fisikifraðinga væri önnur á þeim tíma.

Á þessssari vertíð komu þó fram jákvædir punktar því baði fékkst mjög góður afli á línu og loðnuaflinn var sá mesti sem borist hefur til Grindavíkur frá upphafi.

Stóru línubátarnir báru uppi þann mikla afla sem fékkst á línu og má segja að þeir hafi alls staðar fengið mjög góðan afli og mjög algengt var að þeir væru komnir úr veiðiferð eftir 3-4 daga með 50-70 tonna afli og var uppistaðan þorskur.

Eins og áður sagði var nýliðin loðnvertíð sú besta sem komið hefur í Grindavík og alls bárust á land rúmlega 60 þúsund tonn af loðnu, sild og kolmunna. Þetta er um 18500 tonnum meira en á síðustu vertíð og munar þar mest um stóra farma sem komu fyrir-part vertíðar, af togskipum, meðan veiði í nót var varla byrjuð. Afkastageta verksmiðjunar er einnig sifellt að aukast.

Togveiðar eru stundaðar í vaxandi mæli frá Grindavík og á þessu ári hafa þrír frystitogarar Porbjarnar landað afli sínum að mestu leiti í heimahöfn. Við getum þakkað nýrri innsiglingu, ásamt dýpkunum innan hafnar sem miðað hafa að meira rými til snúninga fyrir þessi stóru skip, að þetta hefur verið mögulegt í því sláma tóðarfari sem einkennt hefur árið til þessa. Togveiðar annarra skipa en frystitogaranna gengu misjafnlega. Einstaka skip náiði góðum árangri og önnur lakari og er



Sverrir Vilbergsson, hafnarstjóri Grindavíkur

þar veðrattunni helst um að kenna.

Hlutur smábátasjómannna er ekki öfungsverður eftir þessa vertíð sástaklega þeirra sem handfara veiðar stunda. Verður varla sagt að þeir hafi hreyft báta sína það sem að er ári og er því par veðrattunni helst um að kenna. Hlutur smábátasjómannna er ekki öfungsverður eftir þessa vertíð sástaklega þeirra sem handfara veiðar stunda. Verður varla sagt að þeir hafi hreyft báta sína það sem að er ári og er því

undan. Ef við reynum að bera þessa og vertíðina 1999 saman í tölum kemur í ljós að heildartonnafjöldi frá 1.janúar 1999 til 6.maí 1999 er 59814 tonn en á sama tímabili fyrir árið 2000-77371 tonn og er munurinn því 17557 tonnum meiri afli það sem að er þessu ári en í fyrra. Ef aðeins er tekinn botnfiskafli er hann um 1000 tonnum minni í ár en í fyrra og má segja að munurinn liggji í um 1000 tonna minni þorskafla.

Ég hef hér að framan farið nokkrum orðum um vertíðina sem nú er að baki og ætla að líta hér staðar numið. Ég óska sjómönnum og fjölskyldum þeirra til hamingju með sjómannahelgina og óska þeim velfarnaðar í framtíðinni.

Sverrir Vilbergsson



**Eigum rafgeyma í allar stærðir
bifreiða og vinnuvéla
Einnig rúllugeyma fyrir báta og skip**

RAFGEYMASALAN

Dalshrauni 17 Simi 565 4060



Stjórn Færeyja fiskimannafélagsins ásamt Hermanni M. Sigurðssyni varaformanni S.V.G.

„Vanlukkan bart á við Grindavík“

Sjóti og fimm ár eru liðin frá strandi kúttar Anne frá Tofte, á Austurey í Færeyum, á Mölunum í Staðarfjörðu

Hópur Færeyinga heimótti Grindavík sunnudaginn 15. ágúst 1999. Erindið var að minnast þess að sjóti og fimm ár voru liðin frá því að kúttar Anne fórst með sautján manna áhöfn á Mölunum.

Eftir hádegið var farið til Grindavíkur til að skoda staðinn þar sem Anna fórst. Fjölmargir aðstandendur þeirra sem fórust með Önnu komu sér-

vík. Þar minntist hópurinn einnig sjó annarra færeyskra sjómanna sem fórust í eldsvoða um svipað leyti um bord í bátnum Acron.

Sævar Gunnarsson lýsir Grindavíkurheimsókninni í 2. tbl. Sæfara 1999 á eftirfarandi hátt:

„Eftir hádegið var farið til Grindavíkur til að skoda staðinn þar sem Anna fórst. Fjölmargir aðstandendur þeirra sem fórust með Önnu komu sér-

staklega frá Færeyjum til að vera viðstaddir minningaráthöfnina og til að sjá staðinn þar sem Anna fórst.

Að minnsta kosti 60-70 manns voru viðstaddir þessa athöfn. Í þessum hópi voru allmargir afkomendur þeirra sem fórust í þessu hörmulega slysi. Ganga þurfti nokkur hundruð metra fram að fjörükambinum, og síðan upp á stórgryttann kambinn til að sjá staðinn þar sem talið er að kúttar Anna hafi farist.

Allnokkrir fólknum voru fólk á áttaréðis aldri. Það var aðdáunar vert að sjá hvað fólkid var tilbúið að leggja á sig til að geta séð þann stað í fjörunni sem Anna fórst.

Leiðsögumaður okkar á staðnum var Ólafur Gamalielsson frá Stað í Grindavík. Þegar allir voru komnar upp á kambinn, lýsti Ólafur fyrir okkur staðháttum og sýndi okkur Ræningasker en á þeim stað er talið að Anna hafi farist. Hópurinn var hljóður og fólkid virti fyrir sér aðstæður. Því næst flutti aldursforseti Færeyinganna baen, en hann var sonur eins þeirra sem fórst með Önnu. Að því loknu var sunginn salmur. Þetta var afskaplega hátíðleg stund, og verðið var eins og best verður á kosið, logn og sólskin.

Að þessari athöfn lokinni var haldið á sjómannastofnuna Vör þar sem Sjómanna- og vélstjórafélag Grindavíkur bauð hópnum í kaffi af miklum myndarskap. Þar færði færeyskur sjómaður Eli Petersen, (sem var skipbrotsmaður af togaranum Jóni Baldvinssyni RE sem strandaði við Reykjanes 1955), björgunarsveitinni Porbirni gjöf sem þakklætisvott fyrir björgunina. Gjöfin var líkan af færeyskum árabát sem hann sjálfur hafði smíðað.

Sjómannablaðið Vikingur hefur eftir færeysku sjómannablaði frá 1924:

„Vanlukkan bart á við Grindavík nær Reykjanes. Skipið var ivaleyst farið á land og har smyldrað. Sorgin og neydin við hesa vanlukku er so sár, sum nakrantið hefur verið.“

Síðar í sama blaði segir einnig frá



Við Sjómannastofuna Vör. Frá vinstri Eli Petersen og Ólafur Gamalielsson frá Stað sem tók þátt í björgun skipverjanum af Jóni Baldvinssyni þá 19 ára gamall.

sjómanni þeim sem einn komst lífs af af átta manna áhöfn bátsins Acrons eftir að eldur kom upp þar um bord.

„Stiv tvey ár lá hann á hospitali, so illa brenndur var han. Hevði mist nös,

oyru og fingra og mátti tola ómenniskjanliga pínu fyri at koma fyrir sig aftur.“

Guðsteinn Einarsson, hreppstjóri, rifjar upp þennan atburð í bókinni Frá Suðurnesjum sem gefin var út 1960. Á bls. 18 segir:

„Hinn 4. apríl 1924, var að ganga niður mikil s. v.-veður. Þann dag vart vart við eittkvært rekald úti á Staðarmólum og þegar farið var að athuga, reyndist þar að hafa farizt með öllu saman færeyskur kúttar að nafni Anna frá Tofte. Það benti til að skipið hefið farizt á Bergsendaskerinu, að framundan því var asturmastrið á floti og hékk þar fast í botni fram á sumar, en losnadoi þá og rak vestur á Sandvík. Þegar skipið fannst, var það þegar brotið í spón og dreift meðfram öllum Staðarmólum. T.d. var stórmastrið í fjórum eða fimm bútum. Ekki man ég, hve margir menn voru á skipi þessu, en 14 eða 15 lík rak úr því og voru þau jörðuð í gamla kirkjugardinum í Reykjavík.“

Hinrik Bergsson tók saman.



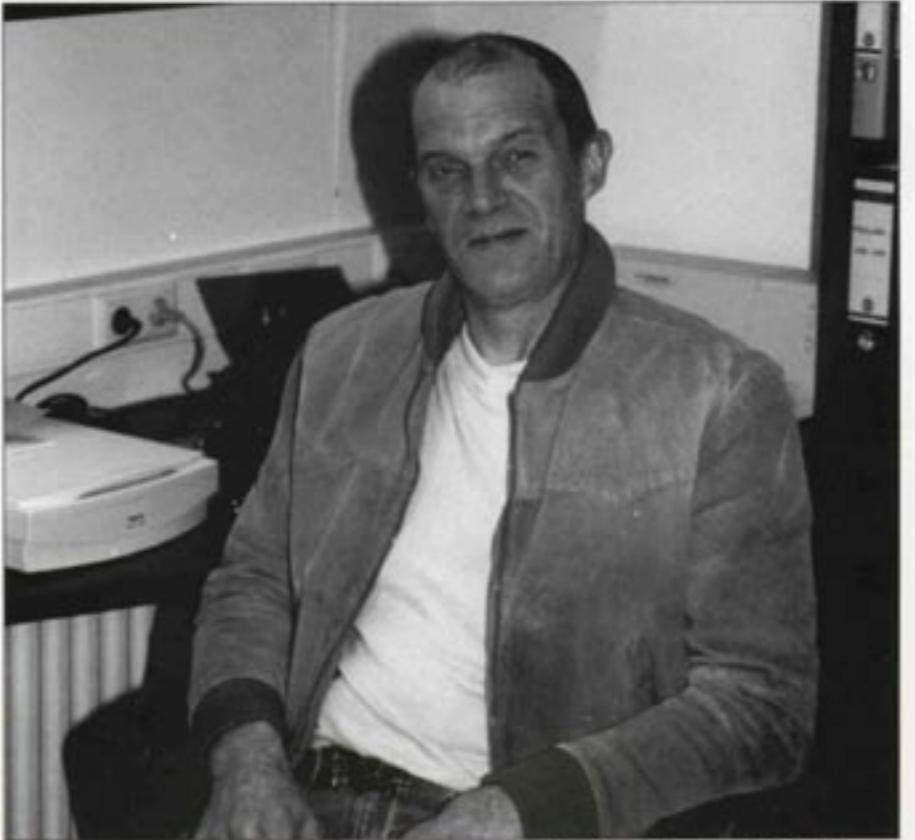
Eli Petersen færði Sigurði Viðarsyni formanni björgunarsveitarinnar Porbjarnar líkan af færeyskum árabát sem hann hafði smíðað. Sem þakklætisvott fyrir björgunina af togaranum Jóni Baldvinssyni 1955.



Kvótasukkið

Eins og kunnugt er félum lögin sem sett voru á kjaradeilu sjómanna og útgerðamanna úr gildi þann 15. febrúar síðastliðinn. Þegar þetta er skrifað hefur sjómannaforustan setið marga fundi með viðsemjendum og farið yfir krófur beggja aðila. Lítið hefur áunnist enn sem komið er. Virðist sem óbrúanlegt haf sé á milli aðila um verðmyndunarmálin. Allur gangur er á því hvaða verð sjómenn fá fyrir ferskan fisk upp úr sjó. Allt frá 45 krónum fyrir aðgerðan þorski þar sem um er að rieda þá sem eru að leiga til sín kvóta, þar sem verðið er um þessar mundir 130 kr. pr. kg. Að markaðsverði sem hefur verið á bilinu 130 - 180 krónur. Eins og sjá má er þetta fyrirkomulag með öllu ósættanlegt.

Hugsum okkur að okkar mætu alþingismenn þyrftu að horfa á eftir helming launa sinna til kaupa á pappír og öðru sem er starfinu nauðsynlegt, eða starfsfólk Landsímans til útgáfu nýrrar símaskrár, og félagar okkar í Rafiðnarsambandi Íslands þyrftu að kaupa rafmagnsstaurana til að viðhalda



Valur Guðmundsson formaður Sjómanna- og vélstjórafélags Grindavíkur.

rafmagnspörf landsmanna. Ætla maetti að hurðum yrði skellt af meiri krafti í karpþúsunu en áður hefur þekkst. Þetta kerfi sem í gildi er í fiskveiðistjórnun landsins er handónytt. Allir sjómenn vita að það er veitt mun meira af fiski heldur en komið er með að landi. Það er augljóst mál að þegar verð á óveiddum þorski er 130 krónur er erfitt að gera út skip til veiða og fá sama eða svipað verð á markaði þó svo að áhöfnin borgi brúsann. Fjöldi sjómanna er að taka þátt í kvótakauptum nauðbeygdir, þótt að baði samningar og lög banni slíkt. Það að hið háa Alþingi setji lög sem banni að sjómenn séu látnir taka þátt í kaupum á aflaheimildum, en láti það ógert að hengja við lögins refsramma er eftir öðru sem kemur frá þeim háu herrum. Hvers virði væru umferðarlöginn ef enginn væri refsramminn. Væri ekki eðlilegra að banna sölu á kvóta, og láta kvótagreifana skila óveiddum aflaheimildum svo hægt væri að úthluta þeim til þeirra sem hafa of lítið. Annars tel ég happadrýgst væri að henda þessu kolvitlausa kerfi út í hafsauga. Koma heldur á söknardagakerfi sem ætla maetti að skilaði allavega fiskinum að landi sem veiddur væri. Þá væri hvorki hægt að leigja eða selja kvóta, nema að greifarnir feru þá

að versla með vikudagana. Athyglisverða tillögu heyrði ég í vetur frá mætum manni um hvort ekki væri eðlilegast að setja kvóta á olíuna, þá næðum við að minnka mengun í leiðinni og fiskurinn kæmi að landi. Mikið hefur verið í umræðunni veiðileyfagjald sem útgerðin greiddi ríkinu fyrir að fá að sækja sjó. Miðað við það sem á sér stað í dag, þar sem sjómenn eru látnir borga leigukvótann mundu útgerðamenn örugglega finna leið til að þvinga okkur sjómenn til að greiða audlindagjaldið líka. Því segi ég að þessi leið er með öllu ófær. Óllum orustum um kvótasukkið höfum við tapað til þessa. En stríðið munum við vinna á endanum, með því að standa saman sem ein heild mun réttlætið sigra að lokum.

Allt um það, hvað er hægt að berja þraelinn lengi áður en hann ris upp og berst á móti. Er ekki kominn tími til að taka upp frónsku aðferðina og hleypa meiri alvöru í baráttuna. Hversu oft á síðustu árum höfum við sjómenn ekki fengið á okkur lög og farið á sjó með skottið á milli fótanna. Við höfum lítið sem ekkert getað lagð kjarasamning okkar, líkt og aðrar stéttir í þessu landi og af þeim sökum dregist langt aftur úr í sambandi við félagsmálapakkann. Ef til þess kæmi að ríkisstjórin setti á

okkur lög, þá sætum við sem fastast, þjóppuðum okkur saman og mættum ekki til skips.

Eitt er það sem ég hef aldrei getað sætt mig við í okkar kjarasamningi, er að aflaverðmætið skuli ekki koma allt til skipta, en eins og margir muna lækkuðum við skiptaprósentuna til að losna við sjótasukkið, en ekki leið á löngu þar til sett voru lög um að viss hundraðshluti skildi tekinn af aflaverðmæti áður en kæmi til skipta, ekki hækkaði skiptaprósentan aftur í það horf sem hún hafði verið, heldur stóð í stað, og hefur verið svo síðan. Aftur á móti var samið um að þessi viðmiðun væri breytileg eftir verði á olíu. Það var viss áfangi í baráttunni. Pessi viðmiðun hefur verið mjög óhagstæð á nýliðinni vertið þar sem 29% hafa verið tekin frá áður en til skipta kemur, það gefur augaleið að hér getur verið um háa upphæð að ræða og í mörgum tilfellum langt umfram það sem skipið fer með í olíu. Þetta er döpur staðreynd.

Með von um bjarta og réttláta framtíð óska ég sjómönnum og fjölskyldum þeirra allra heilla á Sjómannadaginn

Valur Guðmundsson





„Bóndi er bústólpi og bú er landstólpi“

Klukkan var rétt að verða þrjá. Leikurinn átti að byrja klukkan fjögur. Veðrið var mjög gott, suðvestan gola og heiðskírt þá stundina.

Hann rölti í miklum rólegheimum í átt að sundlauginni. Sundstaðurinn iðaði af lífi. Krakkarnir kölluðu og ærsluðust og einhver fullordinn hastaði á þau hvóssum rómi.

Fánaborgir voru allt um kring. Leikvanguðin var síðan allur fánum skryddur. Valsmennirnir voru mættir.

Petta var síðasti leikurinn, Grindavík og Valur voru líklegust til að falla niður um deild. Annað liðið gat þó bjarg að sér með sigri ef önnur úrslit dagsins væru þeim hagstæð.

Hann snéri við á gangstéttinni og gekk til baka og virti fyrir sér þá sem gengu framhjá. Hann var óðruggur að sjá og hélt sér lítið eitt til hlés. Það var eins og hann væri að biða eftir að einhver kæmi að sækja sig. Þessi maður stakk í stúf við umhverfið. Hann kallar

f mið þegar ég nálgast hann. Maðurinn nefndi nafn móður minnar og spurði hvort ég væri sonur hennar. Ég svaraði játandi og undrandi í framan. „Það er göngulagið og fasið, það fer ekki á milli mála, þó ert alveg eins og hún mamma þín“. Hann kynnti sig og þá vissi ég eins og skot hver hann var. Hann hét Kolbeinn Tumason og hafði verið skipstjóri hér á fimm og sjötta áratugnum. Kolbeinn var faeddur og uppalin hér í Grindavík en flutti til

Reykjavíkur í lok sjötta áratugarins. Hann hélt að það hefði verið í september eða október árið 1959.

Kolbeinn hafði verið heilsulaus í mörg ár og hélt á tímabili að hann yrði að játa sig sigrarðan. Hann var ógiftur og barnlaus og hafði ekkert sérstaklega mikil að hugsa um á efri árum, sagði hann og leit á mig með svoltið sérstökum svip. Það var eitthvað í augunum og svo líka í kring um muninn sem sagði að þetta væri kímni. Én eftir að Grindvíkingarnir fóru að standa sig svona vel í spróttum bætti hann við fór ég að gefa þeim gaum. Ég fór að lesa um þá í blöðunum og hlusta á fólk tala um þá í útvarkinu. Þegar svo sjónvarpið var farið að sýna stöðugt frá spróttum úr Grindavík kastaði fyrst tólfunum sagði gamli maðurinn. Þegar ég sá Þorbjörninn í bakgrunni fótboltavallarins í sjónvarpinu, fór ég hardsvíraður togarajaxlinn að gráta. Kolbeinn hafði aldrei til Grindavíkur komið síðan í september eða október árið 1959. Þá fór hann með Árna bílstjóra í rútunni til Reykjavíkur. Þessi frammistaða strákanna minna, eins og ég kalla þá núna hefur gjörbreytt mínu lífi. Ég hef fengið hestaheilsu á nýjan leik og nú hef ég um nóg að hugsa. Hann var næri dottinn þegar hann rak tærnar í gulann steypuklump sem var þarna á vegi okkar. Ég var á fundinum á sínum tíma þegar Íþróttafélag Grindavíkur var stofnað, hélt hann áfram, og er þess vegna stofnfélagi.

Þegar ég spurði trúði hann mér fyrir því að hann hafi verið einn af efnilegustu knattspyrnumönnum Grindavíkur á sínum tíma.

Petta unga Íþróttafólk úr minni fæðingarbyggð hefur án þess að hafa hugmynd um, lyft mér gómlum manninum og farlama í hästu haðir. Ég þekki nöfnin þeirra allra og lit á þau á minn hátt eins og börnin mín sem ég eignaðist aldrei. Ég hef reynt að átta mig á hverra manna þetta unga fólk er. Það gengur ekki alltaf vel því plássið hefur stækkað svo mikil og margt fólk flutt til Grindavíkur eftir að ég flutti burt. Þó þykist ég þekkja einstaka nafn sem minnir á fortíðina hér í Grindavík.

Ég stóð eins og steini lostinn og horfði á þennan undarlega mann sem stóð þarna og létt dæluna ganga. Hann var í beislitum snjáðum frakka. Skjannahvít skyrta og einstaklega vel hnýttur Windsorhnútur á bindinu. Höf-

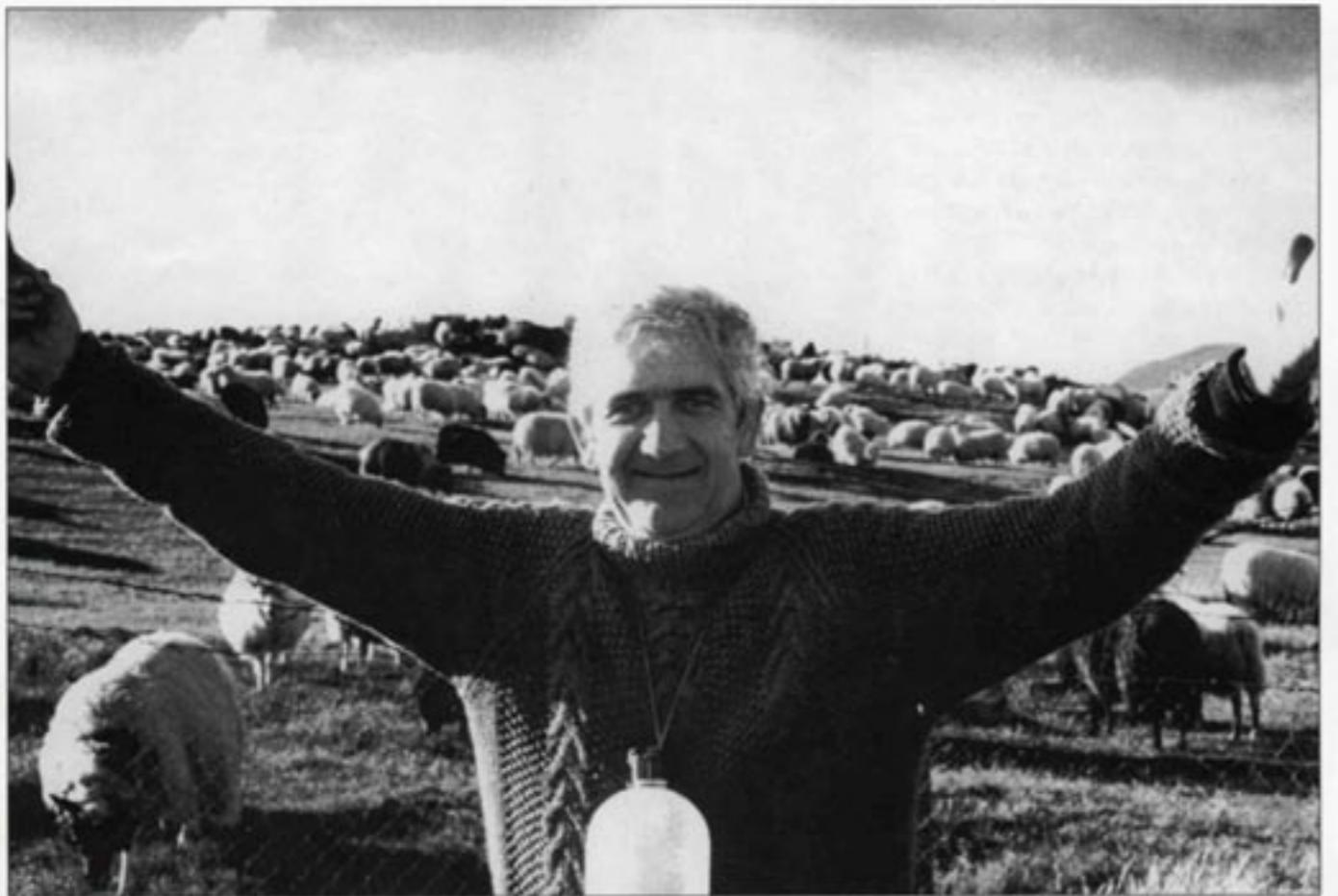


Með ráðherra Hrunarétt.

uðfatið var einhvern veginn eins og Týrólhattur og Sixpensarari saman í eitt. Augun voru skarpleit nefið hvass og varirnar þunnar. Svipurinn var bæði góðlegur og hörkulegur í senn. Kolbeinn var tæplega meðalmaður á hað.

Við gengum rólega inn á leikvanginn og gesturinn tók í handlegginn á mér og togaði mig til hlés á þann stað sem enginn var. Það var augljóst að hann vildi ekki vera innan um margt fólk. Ég gekk á eftir honum gjörsamlega kominn á vald gamla mannsins. Ég átti líka eftir að sprýja hann um svo margt.

„Er þetta ekki hann Siggi Gunnar sem stendur þarna“ sagði hann. „Hver er þetta sem stendur hjá honum, er þetta hann Venni?“ spyr sá gamli. „Já og Diddi rafvirk“ svara ég.



„Í dag er ég ríkur“. Ljósm. Gunnar Vilbergsson

ólklegustu hlutum. Mér fannst hann vera merkilega fróður um menn og mállefni Grindavíkur og þó ekki komið hingað í fjörutíu ár.

Allt í einu kvað við þessi ógurlegi hávaði, Valsmenn voru að skora mark. Ég tók ekki eftir þegar leikurinn byrjaði því karlinn var óstöðvandi. Eitt náll fyrir Val. Ekki byrjar þetta vel hjá heimamönnum.

Kolbeinn bankaði nú í bakið á mér þar sem ég var að andskotast yfir því að fá á okkur mark svona í upphafi leiks. „Sjáðu!“ sagði karlinn, „er þetta ekki hann Dagbjartur í Ásgarði“. „Jú passar sagði ég“. „Hverslags mundering er þetta á karlinum“ sagði Kolbeinn. „Hann er að koma úr réttunum sem eru á sama tíma og þessi leikur. Dagbjartur Einarsson er ómissandi á báðum stöðum ... „Ha ha ha“ hló Kolbeinn. Þetta var í fyrsta sinn sem honum stökk bros á vör. Allt fram á þessa stund var hann mjög alvörugefinn, næstum þunglyndur. Við það eitt að sjá Dadda í Ásgarði breyttist hann umsvifalaust í glaðlyndan snaggarelegan

fullordinn mann sem gerði stöðugt að gamni sínu.

Dagbjartur hafði komið sér fyrir á sinum stað, hjá félögum sínum við hlíðarlínuna hinumegin.

„Hann var bara barn að aldri þegar hann fór að hugsa um rollurnar hans pabba síns. Fjárhúsin í Ásgarði voru fyrir neðan hólinn, ekki langt frá þeim stað þar sem Hafurbjörninn stendur í dag“ sagði Kolbeinn. „Þau voru örlítið sunnan við Hrafnabjörnin í átt að Hraungerði. Einar í Ásgarði var alltaf úti á sjó svo ábyrgðin á bústofninum færðist yfir á elsta soninn, eins og vera ber á stóru heimili. Þetta var síður en svo nauðung. Daddi var á tímabili hardákeðinn í því að verða bóndi þegar hann yrði stór. Eini ókosturinn við þessi annars skemmtilegu skyldustörf var sá að hann komst aldrei í sveit á sumrin eins og margir af jafnoldrum hanns. Daddi daudófundaði félaga sína, eins og Rafnar á Grund og fleiri, sem fengu tækifaði til að eyða heilum sumri í sveit. Sveitaselán tróð sér inn í allar gáttir áhugasamra tiltekinum“ baetti hann við.

upp við sjávarsíðuna í upphafi fimmtra áratugarins“.

Nú varð sá gamli ekki stöðvaður. Ég ákvæð að skipta mér ekki af karlinum og hlusta á hann með öðru eyranu um leið og ég reyndi að fylgjast með leiknum.

„Mamma hanns Dadda hún Laufey var úr Vestmannaeyjum og þar eru allir útvegsbændur rétt eins og Einar fáðir hans. Eplið fellur ekki langt frá eikinni hér frekar en annarsstaðar. Daddi befur ekki bara haft útvegsbónann í maganum, heldur í sjálfu blóðinu. Enginn getur farið á sveig við sína sköpun og flúið sín eigin örlög“ hélt hinn sífellt dularfyllri gestur áfram.

„Einar Dagbjartsson, pabbi Dadda, hélt því fram fullum fetum að öllu lifi væri fyrir fram gefin ákveðin forlög. „Það er búið að teikna þetta allt saman, enda skipulagshæfileikar skaparans einstakir“ sagði Einar í Ásgarði. „Það er ekki fyrir hvern sem er að áttu sig á þeim en það kemur alltaf í ljós að lokum“ baetti hann við.

Nú skoruðu Valsmenn annað mark við gifurlegan fögnum rauðklaeddra áhorfenda sem höfðu fylgt liði sínu til Grindavíkur og gert sitt til þess að bjarga þeim frá falli. Einhver Grindavíkingurinn heimtaði að skipti yrði um línuvörd eins og skot því baði mörkin hefðu verið rangstöðumörk.

Pessi laeti höfðu engin áhrif á karlinn. „Framtíðardraumar hins unga athafnamanns guldu afhroð haustið 1951“ hélt hann áfram. „Allt fé var skorið niður þetta haust í Grindavík. Það hafði verið landlægur mædi-veikifaraldur. Enginn réði neitt við neitt. Það var því eina ráðið að slátra öllu fé og sótthreinsa nánasta umhverfi. Bændur í Grindavík sóttu sér fé að nýju vestur á firði og norður í Pingeyjarsýslur. Einar í Ásgarði tók ekki fé eftir þetta og búskapur lagðist af í Ásgarði.

Dagbjartur Einarsson fór í framhaldsskóla austur að Skógum undir Eyjafjöllum þetta sama haust og slapp við að vera viðstaddir blóðbaðið. Hann hafði myndað ákveðin tilfinn-

ingatengsl við skepnurnar, þekkti þær allar og allar þekktu hann. Bóndinn ungi átti mjög erfitt með að sætta sig við þessa niðurstöðu. Hann var því mjög ánægður að þurfa ekki að taka þátt í slátruninni.

Eftir veru sína í héraðsskólanum að Skógum undir Eyjafjöllum lagðist Dagbjartur Einarsson í ferðalög sagði þessi fróði frakkaklaeddi furðufugl. Hann réði sig sem messagutta á Ms Köllu. Það var slegist um pláss á frögurum í þá daga. Þetta var nánast eina leiðin fyrir unga menn til að komast til útlanda og skoða heiminn. Nú var enn á ný kominn einhver glampi í augu gamla mannsins sem lýsti farmannalifi með saknaðartóni þess sem átti sín bestu ár í millilandasiglingum. Kolbeinn var að vísu ekki beint á fragtara heldur togurum. Hann kom oft í hafnir á bord við Hull og Gimsby, Cuxhaven og Bremenhaven.

Það var ekki komin þessi tækni við flutninga. Farmenn stoppa ekki nema nokkra tíma í hverri höfn nú til dags. Það er svo fljótelegt að hiffa þessa gáma í allar áttir. Í upphafi sjötta áratugarins

tók þetta marga daga á hverjum stað. Það gafst nægur tími til að skoða sig um. Stundum kom jafnvel fyrir að menn stofnuðu til kynna við heimamenn á hverjum stað. Hún var ekki alveg út loftið sjómannsímyndin, að eiga kerustu í hverri höfn.

Katlan sigldi mikil með saltfisk til Miðjardarhafslanda. Grindvíkingurinn ungi fékk tækifaði til að koma til Spánu, Portugals, Frakklands, Ítalíu og Grikklands. Peir voru líka mikil með timburflutningum frá Skandinavíu og Rússlandi. Katlan kom oft til Lenningrad við stóra Ladokavatn. Borgin heitir núna Sankti Pétersborg. Daddi byrjaði á Kötlu árið 1953. Heimsstyrjöldin síðari var tiltölulega nýlega um garð gengin. Dagbjartur Einarsson frá Ásgarði í Grindavík hafði forgjöf á aðra unga mennn þegar ráða átti í skiprúm á þessu nafntogaða fraktskipi. Hann komst hreinlega um bord í Kötlu í gegn um klíku. Afabróðir hans, sjálfur Einar í Garðhúsum, var adaleigandi skipsins. Hann átti Kötlu ásamt tveimur tengdasonum sínum. Skipstjóriinn Rafn Sigurðsson



Ásgarðsfeðgar, Dagbjartur, Einar, Bússi frændi og börnin.



Landað á Siglufirði. Hásetarnir á dekkini: Helgi í Soltúni, Geiri í Hraungerði, Óli á Brimnesi og Lalli í Hlið.

var giftur Ingeldi Einarsdóttur. Rafn var fæddur á Sauðárkróki. Pau Ingeldur og Rafn bjuggu í Hvöli".

„Hvollinn stendur við Vesturbraut nr. 3. Einar Jón Ólafsson býr þar í dag", segi ég og blanda mér inn í miðja setningu án þess að trufla hann nokkurn hlut. Ég er ekki viss um að hann hafi tekið eftir því sem ég sagði.

„Hinn tengdasonurinn var giftur henni Guðrúnú í Garðhúsum. Hann hétt Einar Kristjánsson. Einar var vestan af fjörðum. Pau hjónin bjuggu alla tíð í Reykjavík. Þetta fólk átti hlutafélagið Eimskipafélag Reykjavíkur. Félagið gerði út tvö millilandaskip. Ms Kötlu og Ms Öskju".

Daddi naut skyldleikans, það er þó

söfnuði".

„Það var verið að brjóta samninga á skipshöfninni og Daddi mótmælti hástöfum og gaf sig hvergi. Karlarnir voru allir snarvitlausir aftur í messa og alveg tilbúnir að gera uppsteit og mótmæla þessu ofbeldi kröftuglega, en runnu svo allir á rassgatið þegar á hölminn var komið nema messaguttinn úr Grindavík. Hann stóð fast á sínu og gaf sig hvergi, hvað sem tautaði og raulaði. Karlarnir voru flestir búin að vera á skipinu frá því það kom til landsins og báru ótakmarkaða virðingu fyrir skipstjóranum Rafni Sigurðssyni. Það var allt of mikil stéttaskipting um bord í þessum skipum og er kannski enn".

„Rafni skipstjóra sárnaði mikið þvermóðskan í Dagbjarti, einkum vegna þess að hann tók þetta fyrbrigði fram yfir aðra sem höfðu beðið mánuðum saman eftir vinnu. Hann taldi sig eiga annað og meira skilið en svona móðganir. Á tímabili var hann ákvæðinn í því að reka þennan kjaftfora Grindvíking fyrir dónaskapinn. Undir niðri dáiðist hann samt að honum fyrir að ganga fram fyrir skjoldu og gefa sig

ekki hvað sem á gekk. Það þurfti kjarkaðan bark til að gefast ekki upp og láta í minnipokann eftir að öll áhöfnin hafði snúið við honum baki".

„Rafni var þó verulega misbodið þegar messaguttinn tók upp á því að segja upp starfi öllum að óvörum. Uppsögnin tengdist þó ekki þessum deilum þeirra í millum. Daddi var búinn að vera um bord í Kötlunni í tvö ár án þess að taka sér eitt einasta fri".

„Það var svo í júní árið 1955 sem messaguttinn fékk sitt fyrsta fri á Kötlunni. Sumarið var að byrja og nöttin björt og fögur. Fuglarnir sungu rígmontnir. Peir hádu heilbrigða lífsbaráttu og fóðruðu ungana. Krifan gargaði og stakk sér í Hópið, náði sér í sili og lagði af stað í góða veðrinu eins og leið lá austur á Hraunssand. Einstaka rita flögðaði á eftir þeim en þordi ekkert að skipta sér af kriunni. Veidibjallan og kjóinn voru svolstíð djarfari en urðu að lokum eftir mikla loftfimleika að láta í minni pokann. Gindavíkurbátnir voru að fara norður á síld".

Nú var dómarí leiksins búin að flauta til hálfleiks. Grindavíkurlöðin var



Daddi og Guðmundur fjallakóngur frá Skipholti í Hrunamannahreppi.

ekki í góðum málum. Valsmann móttu hinsvegar vel við una og allar líkur á því að þeir bjargi sér frá falli. Valur hafði spilað betur og áttu fyllilega skilið að hafa betri stöðu. Kunningi minn úr Reykjavík gekk til mán til að stappa í mig stálinu og sagði, „þið faraði bara upp aftur næsta ár". Það var ekkert vafamál í hans augum að við værum fallnir. Kolbeinn virtist ekki taka þetta nærrí sér. Mér fannst hann hafa meiri áhuga á sögu Grindavíkur en leiknum, sem var baráttu upp á líf og dauða fyrir grindvískan fótbolta. Karlinn malaði stöðugt í sömu tónhæð upp í eyrað á mér. Hann truflaði mig og var farinn að fara í taugarnar á mér. Samt gat ég ekki slitið mig frá honum. Hann hafði yfir mér eithvert undarlegt vald þessi maður. Ég var stunginn svefnþorni og getan til að taka sjálftæða ákvörðun var á bak og burt. Karlinn hélt áfram í sinni sefandi tónhæð eins og segulband. Ekkert truflaði hann".



Með kindum í Kerlingarfjöllum.

„Þeir hittust niðri í Einarsbúð vinirnir Daddi í Ásgarði og Rafnar á Grund. Billinn kom úr Reykjavík til að sækja þá félagana. Það var löngu ákvæðið að fara austur á Selfoss á sveitaball. Þetta var svokallaður „GÓÐUR BÍLL“. Bílstjórin gekk undir nafninu Bjössi á krónu tuttugu og fimm. Það var undarlegt í gamla daga að sumar tegundir fólks fengu á sig einhverskonar helgiblað eða dýrðarljóma. Skákmenn í heimsklassa, brasílskir fótboltamenn og leigubílstjórar á Íslandi áttu það allir sameginlegt að fá svolitið sérstök viðurnefni. Þeir voru allir meira og minna einskonar þjóðsagnaverur. Það var mjög algengt að fólk tók leigubíla og létu þá keyra með sig landið á enda. Þetta voru oft vikutúrar, eða meira. Alveg væri óhugsandi að gera þetta nú til dags og dytti engum í hug. Sveitaballatúrar með leigubíl voru ekkert tiltökumál og mjög algengir á meðal sjómanna“.

„Það var svolitið farið að halla í síðdegið þegar þeir lögðu af stað vel birgir af nauðsynjum, enda sumir nýkomrir úr siglingu. Einar Guðjón Ólafsson og stúlka af Garðhúsaættinni slögust í hópinn þegar komið var til Reykjavíkur.

Eftir ballið langaði Einar Guðjón að fara upp í Hreppa til að heimsækja fólkid þar sem hann hafði verið í sveit í mörg ár. Þau börðu að dyrum um miðja nótt, meðan fólkid var allt í fasta svefni. Höggin bergmáluðu um allt umhverfið í næturkyrrðinni. Klukkan var farin að ganga fimm. Náttúran var að vakna til lífsins. Hrossagaukur steypti sér í sifellu yfir bæjarhólinn og spóinn vall hinumeginn við húsið, niðri í brekkunni.

Bóndinn kom til dyranna eins og hann var klæddur. Föðurlandsbraekurnar voru allt of stórar. Hann hélt þeim uppi með vinstri hendinni um leið og hann opnaði dyrnar með þeiri haegri. Þarna var þá kominn Steindór í Ási, pabbi hennar Rúnu í Kofanum sem nú býr héna austur í Víðihlíð. Sveitafólkid tók gestunum opnum örnum. Það var eins og þjóðhöfdingjar væru á ferð. Heimilisfólkid var ræst, matur borinn fram og allir fengu uppbúin rúm.

Þegar fólkid vaknaði morguninn eftir sátu þeir inni í stofu Steindór bóndi og Dagbjartur Einarsson. Þeir vöknudu snemma og tóku upp mikid tal um

landbúnað og sveitastörf. Þeir tóluðu sama tungumál því búskapurinn var hjartans mál þeirra beggja. Ballfélagnir höfðu ekkert vit á þessu og urðu fljótega utangáttar í samræðunum. Messaguttinn af Kötluði hélt uppi stólpasamræðum við bónðann í Ási rétt eins og hann væri stórbondi úr Ásgarði“.

Daddi hafði gríðarlegan áhuga á því að verða bóndi á þessum árum. Hann langaði mikid til að komast yfir jörd eða jardarpart til að geta hafið störf á þessum vettvangi. Jardir voru þéttsetnar. Bónið var bústólpí og bú var landstólpí. Landbúnaðurinn stóð í nokkrum blóma. Engin leið var fyrir ungan og áhugasaman mann úr Grindavík að komast yfir almennilega bújörð. Það var slegist um allar heimasætur á sveitaböllunum og þar var ekki talað um klikur eins og á Kötluði. Heimasætuna varð að vinna upp á eigin spýtur. Við stöndum alltaf frammi fyrir svona hlutum. Útgerðamenn í dag sem eiga nægan kvóta eiga eftirsóttar heimasætunum. Það eru ekki margar leiðir aðrar fyrir unga menn sem langar að freista gæfunnar á svíði útgerðar fiskiskipa.

Steindóri bónda í Ási leist svo vel á þennan unga mann úr Grindavík að hann gerði mikla leit að honum tóu dögum eftir næturheimsóknina. Þá voru þeir félagar en með Bjössa á krónu tuttugu og fimm. Nú voru þeir staddir á Blönduði á leiðinni suður. Þeir voru búnir að fara á Mývatn, Húsavík, Akureyri, Siglufjörð og Sauðárkrúk. Kvöldið aður gisti þeir á hótel á Króknum sem gekk undir nafninu VILLA NOVA. Þeir voru að borda hádegismat á Hótel Blönduði þegar símbodi kom með kvaðningu til Dadda. Steindór hafði leitað að honum um allt norðurland. Nú vantaði duglegan kaupamann í Hrunamannahrepp. Hann velti þessu gaumgafilega fyrir sér. Kannski var hægt að ná sér í heimasætu, hugsaði hann. Ef til vill var þetta leiðin til að fullnægja þeiri löngun og þörf að verða bóndi. Hann gæti jafnvel orðið stórbondi ef heppnin væri með honum. Hann var samt mjög ánægður á sjónum og fannst gaman að ferðast í útlöndum.

Það varð úr að hann sagði upp á sjónum, þar sem hann hafði unnið sig vel í álit híja öllum sínum skipsfélögum og vinnuveitendum. Rafn Sigurðsson

skipstjóri vildi ekki fyrir nokkurn mun missa hann upp í sveit. En það var eins og fyrri daginn þegar Daddi var búinn að taka ákvördun, þá varð honum ekki haggað.

Hann lagði af stað með rútu austur fyrsta laugardaginn í ágúst árið 1955. Þetta sumar 1955 var frægt fyrir rigningu og óþurrk. Hey náðust ekki inn fyrr en í fjallvikunni, eftir miðjan september.

Nú brutust út mikil fagnaðarlaeti í brekkunni því Óli Stefán var búinn að koma Grindvíkingum yfir með föstu skoti eftir hraða sókn. Okkar maður á hlíðarlínunni lét ekki sitt eftir liggja.

Par var unnið svolitið að hafnarbóum á sjóttu áratugnum. Grettir var hér í höfninni. Sanddæluskip kom hér og fyllti upp í Kvíavíkið. Útgerðarmenn gerðust aftur bjartsýnir. Nokkrir fóru til Danmerkur og keyptu þar notaða báta. Einar í Ásgarði fékk Merkúr ásamt félaga sínum og frænda, Jóni í Baldurshaga.

Hann kemur til Grindavíkur í desember árið 1955. Dagbjartur fékk frí í sveitinni til að taka á móti bátnum. Hann ræður sig þar um bord eftir áramótin. Það er í fyrsta sinn sem hann fer á vertið á fiskibát. Hans sjómennska hafði bara verið í flutningaskipi fram að þessu. Allir jafnaldarar hans voru þá búnir að vera tvær til þjártvertiðar á sjó og þéna mikla peninga.

Daddi var á Merkúr vertiðina og fór síðan aftur í sveitina um vorið. Hann var í sveitinni allt sumarið og fram að áramótum. Þá fer hann aftur á sjóinn hjá pabba sínum og haettir við að verða bóndi, enda gekk honum ekkert að ná sér í sunnlenska heimasætu!

Skyndilega slær þogn á fólkid í brekkunni fyrir ofan fótboltavöllinn. Það var búið að dæma vítaspyrnu á Grindvíkingana. Fagnaðarlaetin ætluðu aldrei að taka enda þegar Albert gerði sér lítið fyrir og varði. Hann plattadi Valsarann á vítapunktinum með óvænti gabbhreyfingu.

Dagbjartur Einarsson vendir sínu kvæði í kross og fer í Stýrimannaskólanum og búið að taka ákvæðna stefnu í lífinu. Hann útskrifaðist úr Stýrimannaskólanum í Reykjavík um vorið 1959 með fullgilt farmannapróf upp á



Einar Dagbjartsson og Garðar Brynjólfsson.

vasann. Þessi ungi maður með stóra drauma um íslenskan landbúnað fór þá strax sem stýrimaður um bord í Hafrenning til Þóra í Tröð. Sumarið var mjög skemmtilegt. Þetta var sumarið sem Þórarinn Ólafsson sló gjörsamlega í gegn. Þóri varð stórtjarna í íslenskri skipstjórástétt eftir þetta sumar. Litli Hafrenningur varð í þróða sæti á síldinni yfir allan flotann. Þeir fengu níuþúsund og eitthvað mál og tunnur.

Þetta þótti rosalega gott og hásetahluturinn var fjarlægt og fimm eða sex þúsund krónur. Þá kostaði flaska af brennivíni hundrað og fjarlægt krónur. Með einfaldri staerðfæði er hægt að nota sama hlutfall milli mjóðarins og síldarinnar og fá út að hásetahluturinn væri áttahundruð þúsund í dag. Úthaldið var frá miðjum júní og fram í miðjan ágúst. Hafrenningur var teplega fimmtíu tonna trébátur.

Áhöfnin á Hafrenningi var þannig skipuð: Þóri í Tröð var skipstjóri, Daddi í Ásgarði var stýrimaður og Bragi Guðrásdóttir var fyrsti vélstjóri. Beggi á Brimnesi var annar vélstjóri og kokkurinn var úr Reykjavík. Hann hét Friðgeir Ágústsson. Hásetar voru braðurnir Guðmundur Helgi Ólaf-

synir. Þeir voru braður skipstjórans. Mágur þeirra Jóhann Ólafsson (pabbi Óla á Fiskmarkaðnum) var líka hásetar þarna um bord. Aðrir hásetar voru þeir Lalli í Hlíð, Óli á Brimnesi og Geiri í Hraungerði.

Síldin veiddist bara fyrir norðan land, ekki langt frá Grimsey. Það kom sér vel fyrir okkar besta mann því þar kynntist hann konunni sinni, ungrí Grímseyjarsnót, Birnu Óladóttur.

Já það var gaman á þessum árum og gaman að setjast niður í notalegu umhverfi og rifja þessi ár upp. Þetta var í upphafi síldarævintýrsins. Þórarinn Ólafsson var orðinn einn mesti síldarskipstjóri landsins eftir sumarið góða á Hafrenningi. Hraðfrystihús Porköltustaða var með two nýja báta í smíðum í Þýskalandi. Þetta voru Þorbjörn GK 540 og Þórkatl GK 97. Báðir þessir bátar voru 75 tonn, teiknaðir af Agli Þorfinnssyni.

Þórarni var umsvifalaust boðinn annar báturinn. Það hlýtur að hafa verið samkeppni um Þórarinn og slæmt fyrir Hafrenning hf að missa hann. Þorbjörninn kom til Grindavíkur á jóladag árið 1959 fánum skryddur.

Þeir á Þorbjörnnum hófu vertiðina

strax í janúar og fiskuðu rosalega vel þessa vertið. Vertiðarbátnir höfðu yfir sér mikinn ljóma en að fara norður á síld var í hugum þeirra sem biðu í landi svolitið annað.

Áhöfnin hans Þóra á síldinni sumaríð 1960 á Þorbjörn GK 540 var þannig skipuð: Dagbjartur Einarsson var stýrimaður. Sverrir Jóhannesson var fysti vélstjóri. Eðvarð Ragnarsson var annar vélstjóri og Friðgeir Ágústsson var kokkur. Hásetarnir voru Hjálmar Júliusson úr Miðbæ, Jóhann Ólafsson í Sóltúni, Guðmundur Ólafsson bröðir skipstjórans, Ragnar Magnússon í Búðum, Ólafur Sverrisson á Brimnesi og Guðmundur Helgason í Borgarholti.

Þorbjörninn var ekki stórt vistarvera fyrir ellefu fyrirferðamikla megn. Olnbogarými hvers og eins er mjög takmarkað. Pröngt meiga sáttir sitja. Þarna um bord voru menn mjög pólitískir. Það var stundum á mörkum vel-samis hin pólitískra umraða um bord. Það voru einkum stýrimaðurinn og vélstjórin sem voru heitir. Já þeir voru stundum heiftiðugir hvor við annan Sverrir og Dagbjartur. Þeir rifust skuggalega stundum, Enda alltaf saman

á vöktum. Það kom fyrir að þræturnar urðu svo miklar og óvægnar að menn þurftu smástund til að jafna sig eftir á.

Einu sinni voru þeir staddir um það bil 50 mílur norðaustur af Grimsey, á leið til Siglufjardar með 300 tunnum í salt. Þeir fengu í skrifuna og rifu nótina. Daddi og Sverrir voru búnir að taka óvenju stranga sennu í pólitiskinni. Þeir voru báðir reiðir og ekki búnir að jafna sig. Það var búið að setja á strikið til Siglufjardar og báðir á fyrtu vakt á landsstíminu. Sverrir var í stýrshúsini en Daddi fór framí að fá sér kaffi og jafna sig á hinni pólitisku umrædu. Allt í einu kemur Sverrir fram í lúkar og fer mikinn. Hann er enn reiður og mikil stressaður. Sverrir segir að skrifan sé full og ekki nokkur leið að halda áfram því hristingurinn sé svo mikill. „Það er allt að fara til Helvítis „ sagði hann. Daddi svarar honum með skætingi og hreytir í hann ónotum og segir: „hverslags er þetta maður, heldurðu að það sé eithvert mál að skera úr þessari andskotans skrúfu“. Sverrir var fljóttur að taka hann á orðinu og vissi sem var að þetta var ekki haegt nordur í ísköldu Dumbshafinu. Daddi myndi hundskast upp með lafandi skottið og það væri bara mátulegt á hann. Það lækkaði það eitthvað í honum helvítis gorgeirinn.

Stýrimaðurinn dauðsá strax eftir fljótraðinu í sér, en það var um seinan. Það var engin undankomuleið. Hann varð að láta sig hafa það úr því hann missti þetta út úr sér.

Daddi vissi auðvitað ekkert hvað hann var að segja því hann hafði alreið kafað. Hann hafði enga reynslu af neinum köfunarstörfum af neinu tagi og vissi ekki hvort þetta hafi nokkurn tíma verið gert. Honum leið ekki vel honum Dagbjartar mínum þegar það rann upp fyrir honum hvað hann var búinn að taka mikil upp í sig, fyrir þá sök eina að gleyma sér í pólitisku þrasi. Hann var skíthraeddur við að stinga sér í kaldan sjóinn og þurfa svo að koma upp eftir smástund og búinn að gefast upp. Hann yrði að haetta á bánum, það yrði ólif um bord ef þessi fífldirfska misheppnaðist. Það var öllum ljóst að hann var að renna á rassgatið með þessa ákvörðun. En rétt eins og fyrrí daginn, þá beit hann á jaxlinn og létt sig hafa það. Það eina sem kom í veg fyrir að Dagbjartar Einarsson hætti við var að þurfa að láffa fyrir vél-

stjóranum.

Vitaskuld voru þeir ekki neinir óvinir, stýrimaðurinn og vélstjórin. Það var aðeins mismunandi skoðun í pólitik sem hleypti þeim stundum of mikil á flug. Það hafði auðvitað sín áhrif að Kalda-stríðið var í alegyningi. Hinn alræmið Berlínarmúr sem nú er búið að rífa, var ríma tvö tíma að breinsa úr skrifunni. Það var aftur að móti minna í skrifunni á litla Þorbirninum. Daddi stakk sér aftur í sjóinn til að skera úr skrifunni. Nú var hann reynslunni ríkar frá því um árið fyrir norðan Grímsey. Nú var heldur ekkert um pólitik til að þrasa um. Honum tókst að skera allt úr skrifunni og halda áfram veidum, án frekari tafa.

Svona var nú lífið stundum um bord í þessum litlu bátum. Samfélagið var lítið og plássið þróngt.

Það þurfti að drepa á vélinni og setja léttbáttin út. Daddi stakk sér í sjóinn með stóra sveðju og skar og skar. Hann kom þrisvar sinnum upp á yfirborð til að ná sér í loft. Hann lauk við þetta erfða verk með miklum sóma. Síðan var sett á fulla ferð til Siglufjardar og allt gekk eins og best verður á kosið. Ekki man ég hvað vélstjórin sagði. Ég held hann hafi bara verið stoltur af vini sínum stýrimanninum og feginn að ekkert fór úrskeiðis.

Menn voru sammála um að Daddi hafði unnið þarna dálitið afrek. Þetta spurðist út í flotanum. Hann fékk hrós fyrir vikið frá mörgum.

Svipað atvik kom fyrir nokkrum árum síðar. Þá voru bátnir á síld fyrir sunnan land. Þeir voru að kasta úti af Skardsfjórunni. Þá var kominn nýr Þorbjörn annar GK 541 og Þórarinn Ólafsson hafði tekið við honum um vorið 1964. Hann fór með flesta úr áhöfn litla Þorbjarnarsins nema okkar besta mann. Dagbjartur var nú orðinn skipstjóri á Þorbirni GK 540. Hann tekur við honum fyrsta janúar árið 1964. Þeir sem réðust til Dadda á Þorbjörninni þarna um áramótin voru: Páll Árnason stýrimaður frá Hrísey. Óli á Brimnesi var fyrsti vélstjóri og Gaui á Karlskála var kokkur. Annar vélstjóri var Garðar nokkur Ólason úr Grímsey. Hásétarnir voru Gaui í Ásgarði bróðir Dadda, Gwendur í Borgarholti, Elli í Garðbæ, Villi hennar Kollu, Helgi á Evindarstöðum, Hrafn Oddson úr Kópavogi og færeyingurinn Erhard Knudsen. Þetta var hörkulið sem Daddi hafði safnað í kringum sig í fyrsta sinn sem hann varð skipstjóri á aflaskipinu Þorbirni GK 540. Þorbjörninn hafði örðlast nafnbótina aflaskip án nokkurs vafa.

Báðir fengu Þorbirnir í skrifuna. Helgi Ólafsson sem nú var stýrimaður

hjá bróður sínum á Þorbirni öðrum stakk sér í sjóinn til að skera úr skrifunni. Hún var því miður svo full að það var ekki nokkur leið að ráða neitt við neitt. Hrafn annar dró Þorbjörn annan GK 541 til Vestmannaeyja og kafari var ríma tvö tíma að breinsa úr skrifunni. Það var aftur að móti minna í skrifunni á litla Þorbirninum. Daddi stakk sér aftur í sjóinn til að skera úr skrifunni. Nú var hann reynslunni ríkar frá því um árið fyrir norðan Grímsey. Nú var heldur ekkert um pólitik til að þrasa um. Honum tókst að skera allt úr skrifunni og halda áfram veidum, án frekari tafa.

Nú gall við flauta dómarsans í leiknum. Grindvikingarnir höfðu sigrað. Stuðningsmenn þeirra flyktust út á völlinn og föðmuðu hver annan af fölskvalausri gleði. Valsmennirnir köstudu sér til jarðar og grétu. Þeir voru búnir að spila í efstu deild frá upphafi og höfðu aldrei þurft að búa í það súra epli að falla niður í aðra deild. Þessi reynsla var þeim verulega erfð sem vonlegt var.

Það var hins vegar þjóðháttíðarstemning á meðal Grindvikinga. Menn ýmist hlógu eða grétu þeir voru gjörsamlega á valdi tilfinninganna. Sögumaðurinn hélt áfram sínum fyrirlestri og ég var einhverstaðar á milli himins og jarðar. Fólkid streymdi fram hjá okkur. Við fíkuðum okkur enn og aftur til hlés og fengum okkur sæti á grasinu.

Þeir lágu einu sinni á litla Þorbirninum í vari við Grímsey. Þetta var á árum Þóra á Þorbirninum. Daddi var alveg að verða vitlaus að komast ekki í land að hitta kærustuna, sem var svo skammt undan. Það var bara ekki fært í land fyrir veðri. Það lægði þó svörlitid þegar leið á daginn. Þóri skipstjóri ákvæð að gefa stýrimanninum tækifær til að lina þjáningarnar og hleypa honum í land. Þegar þeir voru á leiðinni fyrir svokallaðar Flesjar á Grímseynni blasir við þeim mikill kastali sem einhver hafði byggt í nauðsynlegum tilgangi. Kastalinn hafði oft komið í umræðuna um bord í Þorbirninum eins og margt annað á þessari dýrðlegu eyju. Það var stöðugt verið að tala um þessa eyju og fólkid sem þar bjó. Byggingarmáti kastalans var mjög sérstakur. Það var ekki mikil til af sementi í Grímsey



Birna og Daddi með kindina Björt-mey og hrein.

og það spararð við bygginguna. Hlutfallið sement sandur var sagt vera eina að móti þjátfi. Í venjulegri steypu er hlutfallið einn á móti fjórum eða fimm.

Birna og systur hennar voru oft í þessum kastala eitthvað að sýsla. Að þessu sinni voru félagar Dadda allir uppi í stýrshúsi spenntir að fylgjast með. Þeir dauðfundið hann af því að hafa kærustuna svona nálgæt. Þegar okkar besti maður sér kastalann ræður hann sér vart lengur af spenningi og segir „þarna! þarna eru þær! í kastalanum!“.

Þá segir Helgi Ólafss upp úr eins manns hljóði sallarólegur „það er nú ekki víst að hann verði þarna á morgun“. Helgi var vanur að vinna við að byggja hús. Hann var öllum hnútum kunnugur í þeim efnum og vissi að ekkert hús er byggt úr sandi einum saman. Hann gaf það í skin undir mátulegri rós að svona sandkastali væri ekki líklegur til að þola lætin í stýrimanninum þegar honum var mikil niðri fyrir. Dagbjartur og Birna hafa verið gift í fjörlitum ár. Þau eiga fimm börn: Einar, Elínu, Eirík, Jón Gauta og Sigurbjörn.

Það var enn verið að syngja og tralla á fótboltavellinum. Smám saman

færðist hersingin að búningsklefunum og fjarlægðist okkur þar sem við sásum í grasinu. Ég var eins og lamadur og klustaði.

Sumarið 1966 var mikil síldveidið hér fyrir sunnan land og Grindavík varð mikil löndunarhöfn. Beinaverksmiðjan braðdi allan sólarhringin.

Heimsmeistarkeppnin í fótbolta var haldin á Englandi. Heimamenn hömpuðu heimsbikarnum. Vietnamstríðið stóð sem häst. Stöðugar kynþáttaréir voru í Bandaríkjum. Bítlarnir höfðu sigrað heiminn með einstakri býltingu sem enn sér ekki fyrir endann á. Rolling Stones flögruðu um og sungu I can't get no satisfaction. Það var háskólamenntaður kokkur um bord í Porkölni sem þýddi textann snarlega yfir á íslensku og jök vinsældir þess til mikilla muna.

Petta sumar var eitthvert mesta síldarsumar sem sögur fara af. Helmingur þjóðartekna kom frá síldinni. Það ríkti gríðarleg bjarstýri hjá íslenskri þjóð. Grindavík fór ekki varhluta af tíðarandanum.

Hér var fyrirtæki sem het Hraðfrysti-hús Porkölnustáða. Þar stjórnuðu Jón Dan og Þóri Pé. Þeir létu byggja fjóra

splunkunýja báta á sex árum.

Það var ekki undarlegt að ungrir og duglegir menn með mikil fumkvædi seu þarna takifæri fyrir sig til að byggja upp fyrirtæki og auka þannig þjóðarframleiðslu og hagvöxt allt í senn.

Ungur Grindvikingur Björgvin Gunnarsson var á þessum tíma orðinn landsfrægur aflaskipstjóri. Hann byrjaði sinn skipstjóraferil á Flóakletti frá Hafnarfirði. Venni fer síðan til Toddá í Þorbirni hf og tekur við litla Hrafnninum þegar Siggi á Sólheimum fær nýjan Hrafn, Hrafn Sveinbjarnarson annan GK 10, rauða Hrafnninn. Skömmu síðar er byggður enn einn Hrafnninn. Hrafn Sveinbjarnarson þridji. Venni tekur við þessu nýja skipi Þorbjarnar hf.

Björgvin Gunnarsson og Dagbjartur Einarsson eru svilar. Mágur þeirra Willard Ólason tekur litla Hrafnninn þegar Venni tekur Hrafnninn þridja. Allir höfðu þessir menn gert það gott. Þeir voru búnir að koma sér vel fyrir í Grindavík og allir búnir að byggja við Mánagötuna.

Parna eru þrír skipstjórar, allir jafngamlir, tengdir nánum vina og fjölskylduböndum. Þeir stofna með sér



Geirfugl GK-66.

formlegt félag til að gera út bát um áramótin 65/66 sem þeir kalla FISKA-NES. Þeir höfðu í upphafi mikinn hug á því að kaupa aflaskipið Viði annan úr Gardinum. Guðmundur á Rafnkelstöðum hafði hálfir í hvoru verið búinn að samþykka ráðahaginn. Hann dró svo eitthvað lappirnar þegar átti að láta til skarar skrifða. Þá kom Héðinn PH frá Húsavík til skjalanna. Fiskanesmenn eiga síðan viðskipti við Héðinsbraður. Báturinn fékk nafnið Geirfugl GK 66. Nú kom fjórði maðurinn til liðs við þá félaganna. Kristján Finnborgason hafði verið vélstjóri hjá Venna og kom með honum yfir á Geirfuglinn.

Það er ekki sopið kálið þó í ausuna sé komið segir gamalt málteki. Það sama lögmál gilti um upphaf útgerðarsögu þeirra félaganna. Dagbjartur Einarson forstjóri hins nýstofnaða félags fer á fund með bankastjóra Landsbankans ásamt félögum sínum og biður um lán til að fjármagna fyrirtækið. Daddi dauðkveid fyrir þessum fundi, enda alveg óvanur svona starfi. Hann létt sig samt hafa það eins og fordum þegar þurfti að kafa í skrifu. Hann lagði fram til rökstuðnings viðskiptahugmynd og vel útfærða rekstraráætlun. Bankastjórin hét Pétur Benediksson. Hann var bróðir Bjarna Benedikssonar forsætis-

ráðherra. Pétur bankastjóri tekur þeim af mikilli vinsemd og kurteisi. Það var aftur á móti gjörsamlega útilokað að hann lánaði þeim einhverja peninga í svona resiko. Það var útilokað að þeir gætu fengið lán hjá Landsbanka Íslands. Þarna voru á ferðinni þrír landsfrægir skipstjórar og vélstjóri. Allir voru þeir búnir að koma sér vel fyrir og skulduðu engum neitt. Nei! var svarið. Það verður enginn óbarinn biskup.

Fraenka þeirra Grímseyjarsystkinna var á þessum tíma nýbúin að læra hárgreiðslu. Hana langaði að koma undir sig fótunum og setja á stofn litla hárgreiðslustofu. Hún átti nákvæmlega ekki neitt, nema hana jafnoldru sína. Hún fékk lán eins og skot.

Petta þótti þeim Fiskanesfélögum í meira lagi undarlegt og gátu ekki fundið nein rök til að réttlæta þessi viðbrögð fjármálastofnunar á borð við Landsbanka Íslands.

Það var síðan hann Óskar í Armarvík sem lánaði þeim það sem þá vantaði til að kaupa Geirfuglinn. Eina skilyrðið sem Óskar setti var að Geirfuglinn legði allan vertíðarafla upp í Armarvík næstu þrjú árin. Petta gerðu þeir félagar en árin urðu fimm sem þeir lögðu upp í Armarvík, hjá Óskari. Sjötta árið sem þeir gera út, byrja þeir sjálfir að

verka saltfisk og búnir að byggja stórhýsi utan um fyrirtekið við Hafnar götu.

Það voru mörg fleiri félög stofnuð í Grindavík á þessum árum til að gera út báta og verka fisk. Þau hafa skapað mikla vinnu og velmegun í Grindavík.

Íbúar í Grindavík voru 700 árið 1960. Árið 1990 þrjátíu árum seinna voru Grindvikingarnir orðnir rúmlega þrefalt fleiri, eða 2200.

Nú voru að því er virtist allir farnir af vellinum. Við sáum þarna á miðjum vellinum eins og lamaðir. Karlinn var ordinn drafandi. Ég lít upp og sé að það er einhver að koma frá búningsklefanum og einhverjir fleiri komu á eftir honum. Þegar ég aetlaði að segja Kolbeini Tumasyni hverjur þetta væru og hverra manna þeir væru greip ég í tómt. Karlinn var gjörsamlega horfinn. Strákarnir úr stjórninni voru þarna komnir að sækja mig. Þeir héldu að ég hefði orðið eitthvað veikur þar sem ég sat einn og yfirgefinn þarna á miðjum vellinum löngu eftir að leiknum lauk. Ég varð hálfskómmustulegur þegar ég leit framan í fólkid.

melurinn



Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvikingum famingju- og
heillaóskir á sjómannadaginn



VÁTRYGGINGAFÉLAG ÍSLANDS



Hafnargötu 27 - 240 Grindavík
Sími: 426 8666 - Fax: 426 8666

Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvikingum famingju- og
heillaóskir á sjómannadaginn

Tæknifraeðiþjónusta

- Skipateikningar og hönnun breytinga og nýsmíða.
- Útboðsgögn, verklýsingar og kostnaðaráætlunar.
- Eftirlit og umsjón með framkvæmdum.
- Hallaprófun, gerð stöðugleikagagna, BT-mæling.
- Almenn tæknifraeðiráðgjöf á sviði skipa og vela.



SKIPA- OG VÉLATÆKNI
RÁDGJÖF, HÖNNUN OG EFTIRLIT
Hafnargötu 60, Pósthólf 38, 230 Keflavík
Sími 421 5706, Fax 421 4708

Sendum sjómönum, fiskvinnslufólkí
og öðrum Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á sjómannadaginn

KROSSHÚS

Netagerð



V ið leggjum aflann upp í heimahöfn - og meira til

Landsbankinn hefur þá reglu að sparíte
heimamanna í hverju útibúi er ekki flutt „suður“.
Þvert á móti - útlán eru mun hærri en innlán
á landsbyggðinni.

Við störfum við hlið viðskiptavina okkar um land allt.
60% - 70% allra lána frá bönkum og sparisjóðum
til sjávarútvegs koma frá Landsbankanum - það
undirstrikar mikilvægi Landsbanka Íslands fyrir
Íslenskan sjávarútveg.



Landsbanki
Íslands

Í forystu til framtíðar

Aflvaki til uppbyggingar atvinnulífs um land allt



MOLDA-GNUPR OK HANS SYNIR BJÖRN OK GNÚPR,
ÞORSTEINN HRUNGNIR OK ÞÓRDUR LEGGJALDI BYGGÐU
GRINDAVÍK. VID HöLDUM MINNINGU ÞEIRRA Á LOFTI.



BÆJARSTJÓRN OG HAFNARSJÓDUR

SENDIR SJÓMÖNUM, FISKVINNSLU-FÓLKÍ
OG ÖÐRUM GRINDVÍKINGUM
HAMINGJU- OG HEILLAÓSKIR
Á SJÓMANNADAGINN.





GARÐASTÁL

Stórasí 4-6 210 Garðabær
565 2000 Fax 565 2570

Vandaðar vörus - frábært verð

- * Vinnuflotgallar: Samfestingur eða jakki og buxur
- * Gore-Tex® björgunarþuningur
- * Fóðraðir vatnsheldir kuldagallar
- * Sjögallar, gummihanskur, beitingarvettlingar, stigvél, vödlur
- * RB-krókar, girni, blýsökkur, járnsökkur, gummidemparar, sigurnaglar, nælur, goggar
- * Sjóstangir, veiðihjól, gervibéitir



Vatnagörum 14
Sími 581 4470 • Fax 581 2935
Netfang: rafbjorg@vortex.is



SIGLINGASTOFNUN ÍSLANDS

MÍFULAG OG STAFMENN
BIRNIR
HARNAÐAL
VÍTA OG LISSÍGUÐAL
HEITIR OG ÚTGÁR
VEÐUR OG SÍOLAS
AUSSAVERSIÐR
ALHÓÐAMYL
BAKSKÓÐIR
VETTERLUT

www.sigling.is

Froðleikur á Netinu.

www.sigling.is

SIGLINGASTOFNUN

Vantar þig
áreiðanlega
þjónustu?

Málið er í höfn!

SKIPAVIÐGERFIR	þjónusta okkar miðar að því að þú þarfir að koma sem sjaldnast!	
Dóðumál		
Pímmáli		
Síðulíperf		
Vilneslíperf		
Reimslíperf		
Víkvesl		
Teknolíperf		

Gjörvi
VÉLAVERKSTÆD

Grunnsgöld 9
101 Reykjavík
+ Sími 542 8622 - 542 8623
Fax 542 1790

Haraldur Bövarsson hf.
Stofna 1906



Slippfélagið
Málningarverksmíðja Sími: 588 8000

Sendum sjómönnum, fiskvinnslufólk og
öðrum Grindavíkingum fiamingu- og
heillaóskir á sjómannadaginn

TOYOTA salurinn

Fitjum • Njarðvík

Nýjir og notaðir
bílar við allra hæfi!

Tökum í umboðssölu
allar tegundir notaðra bíla

TOYOTA salurinn



Opíð mán-fös 10-19
laug 12-16



þjónusta í fyrirrumi!
lánakjör
í allt að
7 ár.

Fitjum • Njarðvík • Sími 421 5488 • 421 4888

BOSCH

Dieselkerfi
Vökvakerfi
Olíusíur
Dieselstillingar
Rafviðgerðir
Rafstöðvar
Handverkfæri



Pjónustumibstöð í hjarta borgarinnar
B R A E D U R N I R
ORMSSON
Lágmúla 9 • Sími: 533 2800 • Fax: 533 2820
BOSCH verslunin aðkeyrsla frá Háaleitisbraut



Verkstjóri:
Sími 426-8089

Útgerð:
Sími 426-8640

Hákon PH-250
Vörður PH-4
Oddgeir PH-222

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvíkingum fiamningju- og
heillaóskir á sjómannadaginn*

Forstjóri:
Guðmundur Þorbjörnsson

GJÖGUR HF.
HAFNARGÖTU 18



Framkvæmdastjóri:
Guðmundur Þorsteinsson



Útgerð - Fiskverkun
Sími: 426-8216

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvíkingum fiamningju- og
heillaóskir á sjómannadaginn*

HÓP HF.
ÆGISGÖTU 1



Fiskvinnsla
Sími: 420-8000



*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólk og öðrum
Grindvíkingum fiamningju- og
heillaóskir á sjómannadaginn*

BIFREIÐAEIGENDUR

KUHMO

gæðahjólbarðar
frá Kóreu
á góðu verði.

Komdu við eða
hringdu og
pantaðu tíma.



Felgur

Hvítar felgur
Krómfelgur
Álfelgur

Öll hjólbarða-
bjónusta.

HJÓLBARDVERKSTÆÐI GRINDAVÍKUR
SÍMI 426-8397

Jafnt heima sem á hafi úti

Hjá Skipaþjónustu Skeljungs leggjum við áherslu á skjóta og góða þjónustu við flotann, hvort sem hann er í höfn eða á fjarlægum miðum.



Við fylgjum flotanum
Við fylgjumst
með tímum
og því varð
Skeljungur hf. fyrst
íslenskra ólfusfélaga
till að senda eigin
ólfuskip til að
þjónusta skipin sem
standa úthafaveitir
á Flæmingjagrundi
og á Reykjanesheyggjum.

Merkilóð tryggir gæðin
Pá veist við hvemr þa verslar
þegar merkið er Shell.
Umboðsmenn okkar eru ávalt
á vakt á um 30 stórum allt
umhverfis landið.
Shellmerkið á bílum og
þinghastlövum er
takni upplæðavöru og
þekslimægja þjónustu.



Skipaþjónusta Skeljungs

